

2020

ยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกของฝรั่งเศส: ความต่อเนื่องและการเปลี่ยนแปลงในสมัย
ประธานาธิบดีเอ็มมานูเอล มาครง

รัชพนธ์ พิระพล
คณะรัฐศาสตร์

Follow this and additional works at: <https://digital.car.chula.ac.th/chulaetd>

Part of the [International Relations Commons](#)

Recommended Citation

พิระพล, รัชพนธ์, "ยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกของฝรั่งเศส: ความต่อเนื่องและการเปลี่ยนแปลงในสมัยประธานาธิบดีเอ็มมานูเอล มาครง" (2020). *Chulalongkorn University Theses and Dissertations (Chula ETD)*. 7360.
<https://digital.car.chula.ac.th/chulaetd/7360>

This Independent Study is brought to you for free and open access by Chula Digital Collections. It has been accepted for inclusion in Chulalongkorn University Theses and Dissertations (Chula ETD) by an authorized administrator of Chula Digital Collections. For more information, please contact ChulaDC@car.chula.ac.th.

ยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกของฝรั่งเศส:
ความต่อเนื่องและการเปลี่ยนแปลงในสมัยประธานาธิบดีเอ็มมานูเอล มาครง

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ภาควิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2563

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

French Strategy in the Indo-Pacific:
Continuity and Change under President Emmanuel Macron

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in International Relations

Department of International Relations

FACULTY OF POLITICAL SCIENCE

Chulalongkorn University

Academic Year 2020

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อสารนิพนธ์

ยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกของฝรั่งเศส:ความต่อเนื่องและ
การเปลี่ยนแปลงในสมัยประธานาธิบดีเอ็มมานูเอล มาครง

โดย

นายรัชพนธ์ พิระพล

สาขาวิชา

ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

รองศาสตราจารย์ ดร.ณัฐนันท์ คุณมาศ

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภมิตร ปิติพัฒน์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร.ณัฐนันท์ คุณมาศ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีวินท์ สุพุทธิกุล)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

รัฐพนธ์ พิระพล : ยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกของฝรั่งเศส:ความต่อเนื่องและการเปลี่ยนแปลงในสมัยประธานาธิบดีเอ็มมานูเอล มาครง. (French Strategy in the Indo-Pacific:Continuity and Change under President Emmanuel Macron) อ.ที่ปรึกษาหลัก : รศ. ดร.ณัฐนันท์ คุณมาศ

ยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกของฝรั่งเศสประกอบด้วยสาระสำคัญสี่ประการ คือ การรักษา สันติภาพและความมั่นคง การเพิ่มปฏิสัมพันธ์กับมหาอำนาจในภูมิภาค การสนับสนุนให้เกิด ระเบียบโลกแบบหลายขั้วอำนาจ และการปรับตัวสู่การเปลี่ยนแปลงของสภาวะภูมิอากาศ สาร นิพนธ์นี้จึงมุ่งศึกษาเพื่อตอบคำถามว่า ปัจจัยใดบ้างในบริบทระหว่างประเทศที่จูงใจให้ฝรั่งเศส ดำเนินยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิก ผลการศึกษาพบว่า การผงาดขึ้นมาของจีนภายใต้การนำของ ประธานาธิบดีสี จิ้นผิง การเปลี่ยนแนวทางการต่างประเทศของสหรัฐอเมริกาในแบบเอกภาคินิยม ของประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ และการถอนสมาชิกภาพออกจากสหภาพยุโรปของสหราชอาณาจักร เป็นเหตุจูงใจให้ฝรั่งเศสดำเนินยุทธศาสตร์ดังกล่าว นอกจากนี้ การนำแนวคิดเรื่อง อำนาจของโจเซฟ นายมาเป็นกรอบในการศึกษา ผู้วิจัยพบว่า การใช้ยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกของ ประธานาธิบดีเอ็มมานูเอล มาครงเป็นอำนาจอำนาจฉลาดของฝรั่งเศส ที่ดำเนินตามนโยบายความ ยิ่งใหญ่ของประธานาธิบดีชาร์ลส์ เดอ โกลล์ ควบคู่กับแนวทางพหุภาคินิยมของสหภาพยุโรปเพื่อ ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางการเมืองโลก และเพื่อสนับสนุนให้ภูมิภาคอินโด- แปซิฟิกเกิดระเบียบแบบหลายขั้วอำนาจ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

สาขาวิชา	ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ	ลายมือชื่อนิสิต
ปีการศึกษา	2563	ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก

6280114224 : MAJOR INTERNATIONAL RELATIONS

KEYWORD: The Indo-Pacific Strategy, French Smart Power, The Policy of Grandeur, Multilateralism

Ratchaphon Peerapon : French Strategy in the Indo-Pacific: Continuity and Change under President Emmanuel Macron. Advisor: Assoc. Prof. NATTHANAN KUNNAMAS, Ph.D.

The French Strategy in the Indo-Pacific is implemented based on four main pillars: enhancing peace and security, increasing France's partnerships with the major regional players, strengthening the multipolar world order, and committing to address climate change. The aim of the study is thus to answer the question: "what are the key factors, with respect to the continuing international context, contributing to the motivation behind the *The French Strategy in the Indo-Pacific*?" The findings show that the rise of China under Xi Jinping's presidency, the American Unilateralism during Donald Trump's administration, and Brexit correspondingly contribute to the implementation of the *Strategy*. In addition, as the study was conducted with reference to Joseph Nye's Power framework, the researcher finds that France uses *the Indo-Pacific Strategy* as a Smart Power uniting both *the Charles de Gaulle's policy of Grandeur* and the European Union's multilateralism vis-à-vis the structural change of international relations and the promotion of multipolar order in Indo-Pacific region.

Field of Study: International Relations

Student's Signature

Academic Year: 2020

Advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาของอาจารย์ที่ปรึกษา รศ.ดร.ณัฐนันท์ คุณมาศ ที่ได้ให้ความรู้ คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ และกรุณาสละเวลาตรวจแก้ไขข้อบกพร่องในสารนิพนธ์ฉบับนี้ ด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รศ.ดร.ศุภมิตร ปิติพัฒน์ และ ผศ.ดร.ธีวินท์ สุพุทธิกุล เป็นอย่างยิ่งที่ได้สละเวลาเป็นคณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ฉบับนี้ อีกทั้งกรุณาให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ เพื่อแก้ไขและช่วยเสริมให้สารนิพนธ์ฉบับนี้มีเนื้อหาที่ครบถ้วนสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณ คุณกิตติมัย ธนณาเคนทร์ คุณวัชรภูมิ พึ่งพุทธ คุณภาณุวัฒน์ โสใจวงศ์ และ Clayton Shuttleworth ที่ให้คำปรึกษา คำแนะนำและความช่วยเหลือ ทั้งทางตรงและทางอ้อมแก่ผู้วิจัยเรื่อยมา

ขอขอบคุณมิตรสหายระดับชั้นปริญญาโททุกคนที่ประคับประคองกันให้ผ่านช่วงเวลาที่ยากลำบากตั้งแต่ภาคการศึกษาแรกจนจบการศึกษาและเป็นกัลยาณมิตรที่ดีเสมอมา สุดท้ายที่จะลืมไม่ได้คือ หมูน้อย ผู้ให้กำลังใจสำหรับผู้วิจัยตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา

คุณค่าของสารนิพนธ์ฉบับนี้ขอยกให้กับคุณแม่ ผู้มอบเสรีภาพทางความคิดและอิสระในการเลือกเส้นทางชีวิตซึ่งเป็นของขวัญอันล้ำค่าสำหรับผู้วิจัย หากสารนิพนธ์ฉบับนี้มีข้อผิดพลาดประการใด ผู้วิจัยขอน้อมรับความผิดพลาดไว้แต่เพียงผู้เดียว

รัชพนธ์ พิระพล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญรูปภาพ.....	ช
บทที่ 1	1
บทนำ.....	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 คำถามการวิจัย.....	2
1.3 วัตถุประสงค์ในการวิจัย.....	2
1.4 สมมติฐานของการวิจัย.....	3
1.5 การทบทวนวรรณกรรม.....	3
1.6 กรอบการวิเคราะห์.....	8
1.7 ระเบียบวิธีวิจัย.....	10
1.8 คำโครงการนำเสนอ.....	11
บทที่ 2	12
ยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกของฝรั่งเศสในสมัยประธานาธิบดีเอ็มมานูเอล มาครง	12
2.1 อาณาบริเวณอินโด-แปซิฟิกของฝรั่งเศส.....	12
2.2 หลักการสำคัญในการดำเนินยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิก.....	14
2.2.1 การสร้างสันติภาพและความมั่นคง.....	15
2.2.2 การเพิ่มปฏิสัมพันธ์กับมหาอำนาจในภูมิภาค.....	16

2.2.3 การสนับสนุนให้เกิดระเบียบแบบหลายชั่วอำนาจ	18
2.2.4 การปรับตัวสู่การเปลี่ยนแปลงของสภาวะภูมิอากาศ	19
2.3 จุดมุ่งหมายของการดำเนินยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิก	20
2.3.1 การรักษาเสรีภาพในการเดินเรือ	20
2.3.2 การรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของสภาวะภูมิอากาศ	23
บทที่ 3	27
บริบททางการเมืองระหว่างประเทศในสมัยของประธานาธิบดีเอ็ดมันดูเอล มาครง	27
3.1 การผงาดของจีน (The Rise of China)	27
3.2 สหรัฐอเมริกาภายใต้นโยบาย America First	30
3.3 การถอนสมาชิกภาพออกจากสหภาพยุโรปของสหราชอาณาจักร (Brexit)	32
บทที่ 4	36
อำนาจชาตินิยมของฝรั่งเศสกับการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก	36
4.1 นโยบายความยิ่งใหญ่ของประธานาธิบดีชาร์ลส์ เดอ โกลล์ (The Policy of Grandeur)	37
4.2 การสนับสนุนกรอบความร่วมมือแบบพหุภาคี	43
บทที่ 5	48
บทสรุป	48
บรรณานุกรม	51
ประวัติผู้เขียน	61

สารบัญรูปภาพ

หน้า

ภาพที่ 1 แผนที่แสดงดินแดนโพ้นทะเลของฝรั่งเศสในมหาสมุทรอินเดียและมหาสมุทรแปซิฟิก 14

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ฝรั่งเศสเป็นรัฐเอกราชที่มีดินแดนอยู่ทั้งในทวีปยุโรปและในบริเวณอินโด-แปซิฟิก จากการมีดินแดนโพ้นทะเลกระจายอยู่ทั้งในมหาสมุทรอินเดีย และมหาสมุทรแปซิฟิก ประกอบไปด้วยมายอตต์ (Mayotte) เรอูนียง (La Réunion) ฝรั่งเศสตอนใต้และดินแดนแอนตาร์กติก (The French Southern and Antarctic territories) นิวแคลิโดเนีย (New Caledonia) วาลลิสและฟูตูนา (Wallis and Futuna) และเฟรนช์ โพลินีเซีย (French Polynesia) ทำให้ฝรั่งเศสมีพื้นที่เขตเศรษฐกิจจำเพาะมากถึงร้อยละ 93 รวมถึงมีประชากรสัญชาติฝรั่งเศสอาศัยอยู่ในบริเวณนี้รวมกันแล้วมากถึง 1.6 พันล้านคน และเป็นທີ່ประจำการของทหารฝรั่งเศสกว่า 8,000 นาย¹ ดังนั้นภูมิภาคอินโด-แปซิฟิกนี้จึงมีความสำคัญในทางภูมิรัฐศาสตร์และภูมิเศรษฐศาสตร์สำหรับฝรั่งเศสเป็นอย่างมาก

ในการเยือนประเทศออสเตรเลียอย่างเป็นทางการของประธานาธิบดีเอ็มมานูเอล มาครง เมื่อปี 2018 ยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกได้ถูกพูดถึงเป็นครั้งแรกจากการกล่าวสุนทรพจน์ของประธานาธิบดีมาครง ณ เมืองซิดนีย์ว่า เป็นการตอบสนองต่อความท้าทายโดยรวมที่เกิดขึ้นในภูมิภาคซึ่งฝรั่งเศสจะทำหน้าที่เป็นมหาอำนาจที่มีความมั่นคง ประนีประนอม โดยทุกฝ่ายจะต้องได้รับผลประโยชน์และไม่ทิ้งใครไว้ด้านหลัง ต่อมาในปี 2019 กระทรวงยุโรปและการต่างประเทศของฝรั่งเศสจึงได้ออกเอกสารอย่างเป็นทางการชื่อว่า French Strategy in the Indo-Pacific² ตามมาโดยมีเป้าหมายในด้านสันติภาพและความมั่นคง ด้านการเพิ่มปฏิสัมพันธ์กับมหาอำนาจในภูมิภาค ด้านการสนับสนุนให้เกิดระเบียบโลกแบบหลายขั้วอำนาจ และด้านการปรับตัวสู่การเปลี่ยนแปลงของสภาวะภูมิอากาศ

¹ Ministère de l'Europe et Des Affaires Étrangères. (2019). *La Zone Indopacifique : une priorité pour la France*. Retrieved from https://www.diplomatie.gouv.fr/fr/dossiers-pays/asie-oceanie/la-zone-indopacifique-une-priorite-pour-la-france/?fbclid=IwAR33_ejemoJWgtVLaH-cyKGWxLhTF_cyozwiEPVluemh1RTKJxhMuVt5Wko

² Ibid.

นอกจากนี้ ภายในปีเดียวกันนางฟลอเรนซ์ พาร์ลี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมของฝรั่งเศส ได้กล่าวถึงเอกสารอีกหนึ่งฉบับที่ชื่อว่า French Defense Policy in the Indo-Pacific³ ในเวทีการประชุมด้านความมั่นคง Shangri-la Dialogue ที่สิงคโปร์ โดยมีสาระสำคัญมุ่งเน้นไปที่การมีเสถียรภาพในการเดินเรือ รวมถึงการแสดงความต้องการเป็นหุ้นส่วนเชิงยุทธศาสตร์และข้อตกลงทางอาวุธกับหลายประเทศในภูมิภาคนี้ เพื่อที่จะสามารถปกป้องบูรณภาพทางดินแดนของฝรั่งเศส และเพื่อรักษาระเบียบที่มีกฎกติกาเป็นรากฐาน รวมไปถึงฝรั่งเศสยังให้ความสำคัญกับประเด็นความมั่นคงในรูปแบบใหม่ อาทิ การเปลี่ยนแปลงของสภาวะภูมิอากาศ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ กล่าวได้ว่า ประเทศฝรั่งเศสเป็นประเทศแรกในสหภาพยุโรปที่นำแนวคิดอินโด-แปซิฟิกมาปรับใช้ในเชิงนโยบาย⁴ การออกเอกสารสำคัญต่อภูมิภาคอินโด-แปซิฟิกทั้ง 2 ฉบับของฝรั่งเศสภายในปีเดียวกัน แสดงให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่า ประธานาธิบดีเอ็มมานูเอล มาครงได้ให้ความสำคัญต่อภูมิภาคนี้เป็นอย่างมาก ดังนั้น งานวิจัยฉบับนี้ผู้วิจัยจะศึกษาถึงสาระสำคัญที่ปรากฏในยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกของฝรั่งเศส รวมถึงสภาพแวดล้อมระหว่างประเทศที่นำมาสู่การเปลี่ยนแปลงในสมัยของประธานาธิบดีเอ็มมานูเอล มาครง

1.2 คำถามการวิจัย

- 1.2.1 สาระสำคัญในยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกของฝรั่งเศสประกอบด้วยอะไรบ้าง
- 1.2.2 ปัจจัยใดบ้างในบริบทระหว่างประเทศที่จูงใจให้ฝรั่งเศสดำเนินยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิก

1.3 วัตถุประสงค์ในการวิจัย

- 1.3.1 เพื่อศึกษาสาระสำคัญที่ปรากฏในยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกของฝรั่งเศส
- 1.3.2 เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยในบริบทระหว่างประเทศที่จูงใจให้ฝรั่งเศสดำเนินยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิก

³ Ministère des Armées. (2018). *Florence Parly – Shangri-la Dialogue*. Retrieved from <https://www.defense.gouv.fr/ministre/prises-de-parole-de-la-ministre/florence-parly-shangri-la-dialogue>

⁴ Kim Beng Phar and Clementine Bizot. (2020). *Is France Capable of Being an Indo-Pacific Power?* The Diplomat. Retrieved 17 March 2021 from <https://thediplomat.com/2020/12/is-france-capable-of-being-an-indo-pacific-power/>

1.4 สมมติฐานของการวิจัย

การวิจัยนี้ตั้งอยู่บนสมมติฐานที่ว่า ยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกสะท้อนให้เห็นถึงการใช้อำนาจชาญฉลาด (Smart Power) ของฝรั่งเศส ซึ่งผสมผสานกรอบแนวคิดเดิมด้วยนโยบายความยิ่งใหญ่ของประธานาธิบดีชาร์ลส์ เดอ โกลล์ ที่ต้องการรักษาความเป็นอิสระในการดำเนินนโยบายต่างประเทศ และกรอบแนวคิดใหม่ด้วยการสนับสนุนระบบพหุภาคีนิยมเข้าไว้ด้วยกันอย่างลงตัว ดังนั้น ฝรั่งเศสจึงนำยุทธศาสตร์ฉบับนี้มาใช้เพื่อรักษาความสมดุลของสภาพแวดล้อมระหว่างประเทศที่เปลี่ยนแปลงไป จากการเผชิญหน้ากันอย่างรุนแรงก้าวมากขึ้นระหว่างจีนและสหรัฐอเมริกา รวมไปถึงการถอนตัวของสหราชอาณาจักรออกจากสหภาพยุโรป ที่จะทำให้ฝรั่งเศสรับหน้าที่เป็นตัวแทนหลักในการขับเคลื่อนโลกไปสู่ระเบียบแบบหลายขั้วอำนาจ

1.5 การทบทวนวรรณกรรม

ผู้วิจัยศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกของฝรั่งเศส โดยแยกออกเป็นสองส่วน ได้แก่ “บทบาทของฝรั่งเศสในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก” และ “การสกัดกั้นการผงาดของจีน”

วรรณกรรมบทบาทของฝรั่งเศสในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก นั้น Wada Haruko นักวิจัยจาก S. Rajaratnam School of International Studies : (RSIS) ได้อธิบายคำนิยามคำว่า อินโด-แปซิฟิก ของฝรั่งเศสไว้ในบทความชื่อว่า The “INDO-PACIFIC” Concept : Geographical Adjustment and Their Implication ว่า ฝรั่งเศสให้คำนิยามของอินโด-แปซิฟิกกว้างมากที่สุด ซึ่งแต่ละประเทศจะให้คำนิยามคำว่า อินโด-แปซิฟิกแตกต่างกันไป และคำว่า อินโด-แปซิฟิกเปรียบเสมือนสัญลักษณ์เชิงนโยบายที่ถูกนำมาใช้ในการเข้าหาประเทศที่อยู่ในภูมิภาคนี้ ฝรั่งเศสได้เปลี่ยนมาใช้คำว่า อินโด-แปซิฟิกเป็นครั้งแรกในปี 2018⁵ จากเอกสารสำคัญที่ชื่อว่า France and Security In the Indo-Pacific โดยก่อนหน้านี้ฝรั่งเศสได้นิยามภูมิภาคนี้ว่า เอเชีย-แปซิฟิกมาตลอด

⁵ Wada Haruko. (2020). *The “INDO-PACIFIC” Concept : Geographical Adjustment and Their Implication*. <http://www.jstor.org/stable/resrep24283>

ดังที่ปรากฏในเอกสารที่ชื่อว่า White Paper on Defense and National Security ในปี 2013 และ France and Security in the Asia-Pacific ในปี 2014 ภูมิภาคอินโด-แปซิฟิกของฝรั่งเศสเป็นพื้นที่ตั้งแต่แอฟริกาตะวันออกครอบคลุมไปจนถึงอเมริกาตะวันตก ครอบคลุมทั้งมหาสมุทรอินเดีย มหาสมุทรแปซิฟิก และมหาสมุทรใต้ เหตุผลในการรวมมหาสมุทรทั้งสามในความหมายของภูมิภาคอินโด-แปซิฟิกของฝรั่งเศส เนื่องจากดินแดนโพ้นทะเลของฝรั่งเศสกระจายอยู่ทั่วบริเวณทั้งสามมหาสมุทรนี้ จึงทำให้ฝรั่งเศสเป็นประเทศที่ให้คำนิยามของพื้นที่อินโด-แปซิฟิกกว้างที่สุด และทำให้วัตถุประสงค์การเข้ามาทำกิจกรรมนอกชายฝั่งของฝรั่งเศสในพื้นที่นี้มีมากกว่าประเทศอื่นออกไปด้วย⁶

ส่วนงานของ Nicolas Regaud “France and Security in The Asia-Pacific” จาก Australia Strategy Policy Institute (ASPI) กล่าวว่า บทบาทของฝรั่งเศสในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกค่อย ๆ ลดลงไป ภายหลังจากการพ่ายแพ้สงครามที่เตียน เปียน พู ในเวียดนามปี 1954 นับเป็นการปิดฉากการเป็นเจ้าอาณานิคมในอินโดจีน⁷ และกลับมาให้ความสนใจภูมิภาคนี้อีกครั้งในช่วงทศวรรษ 1990 เป็นต้นมา จากประเด็นปัญหาความขัดแย้งของเวียดนามที่บุกกัมพูชาในปี 1992 ทำให้ฝรั่งเศสกลับมาสนใจภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกอีกครั้ง โดยฝรั่งเศสได้ส่งทหารเข้ามาช่วยเหลือมากกว่า 1,500 นาย ในฐานะสมาชิกถาวรของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ⁸ นอกจากนี้ ยังร่วมลงนามในข้อตกลงทวิภาคีกับหลายประเทศในเอเชีย เช่น เกาหลีใต้ในปี 1992 ฟิลิปปินส์ในปี 1994 สิงคโปร์ในปี 1998 โดยมีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาร่วมกันเพื่อหารือเชิงยุทธศาสตร์ ด้านความร่วมมือทางทหาร และการให้ความร่วมมือทางด้านเทคโนโลยีและอุตสาหกรรม และในทางฝั่งแปซิฟิกตอนใต้ ฝรั่งเศสได้ร่วมมือจัดตั้งความร่วมมือบรรเทาภัยพิบัติร่วมกับออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ ปี 1992 ในนาม FRANZ⁹ โดยการนำกองกำลังทางทหารของฝรั่งเศสที่ประจำการอยู่ใน New Caledonia และ French Polynesia ช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากพายุไซโคลนและพายุโซนร้อนในบริเวณแปซิฟิกตอนใต้

⁶ Ibid., 13.

⁷ Nicolas Regaud. (2016). France and Security in The Asia-Pacific. *Strategic Insights 2*.

⁸ Ibid., 3.

⁹ Ibid.

นอกจากนี้ ฝรั่งเศสยังมีบทบาทในบริเวณมหาสมุทรอินเดีย จากบทความชื่อ Two Faces of France: 'France of the Indian Ocean' / 'France in the Indian Ocean' ของ Christian Bouchard และ William Crumplin ใน Journal of the Indian Ocean Region กล่าวว่า ฝรั่งเศสมีสองบทบาทในมหาสมุทรอินเดีย คือ บทบาทในฐานะเจ้าของดินแดน และบทบาทการเป็นมหาอำนาจนอกภูมิภาค¹⁰ บทบาทแรก บทบาทการเป็นเจ้าของดินแดน (France of the Indian Ocean) เนื่องจากฝรั่งเศสมีดินแดนของตนอยู่บริเวณมหาสมุทรอินเดีย ประกอบด้วย เรอูนียง (Réunion) มายอตต์ (Mayotte) และหมู่เกาะสแคตเทอเรด (Scattered) ซึ่งเป็นดินแดนรัฐชายฝั่งตามความหมายของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ทำให้ฝรั่งเศสสามารถใช้ดินแดนดังกล่าวขยายอิทธิพลทางเศรษฐกิจ เนื่องจากเป็นบริเวณเขตเศรษฐกิจจำเพาะขนาดใหญ่ เพื่อสร้างความร่วมมือและบูรณาการทางเศรษฐกิจภายในดินแดนของตน ที่สามารถดึงดูดการลงทุนและนักท่องเที่ยวได้ เช่น มาร์ตาคัสการ์¹¹ และสำหรับบทบาทในฐานะการเป็นมหาอำนาจนอกภูมิภาค (France in the Indian Ocean) ฝรั่งเศสสามารถกำหนดยุทธศาสตร์ และการนำกองทัพเข้าไปประจำการในบริเวณหมู่เกาะอินเดียตอนใต้ในฐานะสมาชิกถาวรคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติเพื่อรักษาความมั่นคงและสันติภาพ ความเป็นเจ้าของดินแดนจึงเป็นความชอบธรรมที่ฝรั่งเศสใช้แสวงหาผลประโยชน์ให้กับตนเองด้วยการใช้ความเป็นมหาอำนาจเข้ามามีส่วนร่วม รวมถึงให้ความสนใจในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของมนุษย์เพิ่มมากขึ้น¹²

Andrea Gilli (2019) กล่าวถึงการกลับเข้ามามีบทบาทของฝรั่งเศสในอินโด-แปซิฟิกอีกครั้ง ในบทความชื่อว่า France's New Raison d'Étre in the Indo-Pacific โดยสรุปว่า การเข้ามามีบทบาทของฝรั่งเศสในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิกช่วงทศวรรษ 2010 ประกอบไปด้วยเหตุผลหลักอยู่ 4 ประการ¹³ อันดับแรก ฝรั่งเศสเป็นมหาอำนาจทางด้านนิวเคลียร์ ดังนั้น การเข้ามาในภูมิภาคนี้จึงเพื่อต้องการควบคุมการมีอาวุธนิวเคลียร์โดยเฉพาะเกาหลีเหนือ รวมไปถึงเป็นการรักษาสถานะความ

¹⁰ Christian Bouchard and William Crumplin. (2011). Two Faces of France: 'France of the Indian Ocean' / 'France in the Indian Ocean'. *Journal of the Indian Ocean Region* 7(2), 161.

¹¹ Ibid., 165.

¹² Ibid., 176

¹³ Andrea Gilli. (April 2011). France's New Raison d'Étre in the Indo-Pacific. *Mind the Gap: National Views of the Free and Open Indo-Pacific* 19.

มั่นคงทางการเมืองในภูมิภาคนี้ อันดับที่สอง ฝรั่งเศสเป็นมหาอำนาจทางทะเล เพราะเป็นเจ้าของดินแดนโพ้นทะเลที่กระจายอยู่ทุกภูมิภาคทั่วโลก และต้องการส่งเสริมระเบียบระหว่างประเทศที่มีกฎกติกาเป็นรากฐาน (The Rules-based International Order)¹⁴ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทางทะเลเพื่อรักษาทรัพยากรทางธรรมชาติในภูมิภาคนี้เอาไว้ อันดับที่สาม ฝรั่งเศสต้องการต่อสู้กับภัยคุกคามที่ไม่ใช่รัฐ เพื่อปกป้องเสถียรภาพทางการเมืองในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิกที่เกี่ยวกับประเด็นของการค้ามนุษย์ และการประมงแบบผิดกฎหมาย และอันดับสุดท้ายสืบเนื่องมาจากการลงนามในข้อตกลงปารีส 2016 เกี่ยวกับสภาวะโลกร้อนที่กรุงปารีส ซึ่งฝรั่งเศสให้ความสำคัญกับการเปลี่ยนแปลงของสภาวะภูมิอากาศและการพัฒนาที่ยั่งยืน เนื่องจากดินแดนหลายแห่งในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิกได้รับผลกระทบจากระดับน้ำทะเลที่สูงขึ้น รวมไปถึงภัยพิบัติทางธรรมชาติที่ทำลายระบบความหลากหลายทางชีวภาพ¹⁵

ในวรรณกรรมบางส่วนกล่าวว่า ยุทธศาสตร์ดังกล่าวเป็นการสกัดกั้นการผงาดของจีน จากงานที่ชื่อว่า France's "Indo-Pacific": Regional Power Projection ของ David Scott ใน *Journal of Military and Strategic Studies* กล่าวว่า ยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกมีจุดประสงค์เพื่อถ่วงดุลประเทศจีน ประเทศที่ดำเนินยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกประกอบด้วย สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย อินเดีย อินโดนีเซีย ญี่ปุ่น และฝรั่งเศส ซึ่งล้วนมีความเชื่อมโยงกับการขยายอิทธิพลของจีน สำหรับฝรั่งเศส ประธานาธิบดีเอ็มมานูเอล มาครงได้ระบุว่า ยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกเป็นยุทธศาสตร์ที่ให้ความสนใจกับประเทศจีน การดำเนินโครงการเส้นทางสายไหมแห่งศตวรรษที่ 21 เป็นระบบที่เอื้อให้จีนขึ้นมาเป็นเจ้ามหาอำนาจ (Hegemonic Tendencies)¹⁶ รวมไปถึงการปฏิเสธการยอมรับคำตัดสินของศาลอนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศของจีนในปี 2016 ทำให้ฝรั่งเศสต้องเริ่มเข้ามาเป็นตัวแสดงที่สำคัญอีกตัวแสดงหนึ่ง โดยการนำกองทัพเรือของฝรั่งเศสมาเล่นในบริเวณทะเลจีนใต้ไม่ได้มีจุดประสงค์เพื่อท้าทายประเทศจีน แต่ต้องการรักษาผลประโยชน์ทางด้านเสถียรภาพการเดินเรือในบริเวณพิพาท เนื่องจากเป็นเส้นทางสำคัญทางการค้าให้กับตนเองและสหภาพยุโรปด้วย

¹⁴ Ibid.

¹⁵ Ibid.

¹⁶ David Scott. (2019). France's "Indo-Pacific : Regional Power Projection. *Journal of Military and Strategic Studies* 19(4), 103.

ซึ่งเป็นการแสดงออกให้จีนเห็นว่า มหาอำนาจนอกภูมิภาคไม่เห็นด้วยกับการกระทำของจีน และพร้อมให้การสนับสนุนร่วมกับสหรัฐอเมริกาในด้านเสรีภาพการเดินเรือ อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนบทความมีความเห็นว่า ยุทธศาสตร์ดังกล่าวมีความไม่ชัดเจน เพราะฝรั่งเศสยังมีความต้องการร่วมมือทางเศรษฐกิจด้านการค้าและการลงทุนกับจีน ทำให้ฝรั่งเศสไม่สามารถแสดงท่าทีในเรื่องทะเลจีนใต้ได้อย่างเต็มที่¹⁷ และยังคงใช้งบประมาณสูงในการนำกองทัพเรือเข้ามาประจำการในบริเวณทะเลจีนใต้ จึงต้องสนับสนุนการถ่วงดุล และร่วมมือกับประเทศอื่นในแบบพหุภาคี

Céline Pajon ระบุไว้ในบทความเรื่อง France's Indo-Pacific Strategy and The Quad Plus ว่า ฝรั่งเศสสนับสนุนความร่วมมือในแบบพหุภาคี แต่ไม่ได้ต้องการเข้าร่วมกับกลุ่มควอด (QUAD) เพื่อรับมือกับการรุกรานของจีนในเอเชีย¹⁸ แต่ฝรั่งเศสจะสนับสนุนการดำเนินการควบคู่กันอย่างมีอิสระในตัวเอง เนื่องจากการขึ้นมาอำนาจอย่างต่อเนื่องของจีน เป็นข้อท้าทายใหม่สำหรับฝรั่งเศสในการเข้ามามีส่วนร่วมสร้างความมั่นคงในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก อย่างไรก็ตาม ฝรั่งเศสไม่ต้องการเข้าร่วมกับกลุ่มควอด (QUAD) เพราะไม่อยากให้สถานการณ์การแข่งขันระหว่างจีนและสหรัฐอเมริกาแย่งไปมากกว่านี้ และเพื่อเป็นการบรรเทาความเสี่ยงจากการแข่งขันของหลายมหาอำนาจ ฝรั่งเศสสนับสนุนให้มีการสร้างความร่วมมือในแบบพหุภาคีและหลายขั้วอำนาจมากกว่า ฝรั่งเศสยืนยันที่จะดำเนินยุทธศาสตร์นี้อย่างเป็นทางการเป็นอิสระในตัวเอง¹⁹ โดยมีหัวใจหลักคือการพัฒนาความมั่นคงทางทะเลด้วยการยึดหลักนิติธรรม (The Rule of Law)²⁰ ถึงแม้ว่าวิสัยทัศน์ในการดำเนินยุทธศาสตร์ของฝรั่งเศสยังต้องอาศัยการดำเนินงานควบคู่ไปกับกลุ่มควอด (QUAD) และไม่ได้ต้องการเข้าร่วมในกลุ่ม QUAD plus เพราะต้องการมีอิสระในการดำเนินยุทธศาสตร์ ฝรั่งเศสจึงเป็นฝ่ายเริ่มต้นการเป็นพหุภาคีกลุ่มเล็ก (minilateral) กับพันธมิตรที่มีจุดประสงค์เดียวกัน อย่างเช่น The Paris-Delhi-Canberra Axis ควบคู่ไปกับมีความสัมพันธ์ในแบบทวิภาคีกับประเทศสมาชิกควอด และให้ความร่วมมือเพิ่มเติมในประเด็นที่เกี่ยวข้อง²¹

¹⁷ Ibid.

¹⁸ Céline Pajon. (2020-2021a). France's Indo-Pacific Strategy and The Quad Plus. *The Journal of Indo-Pacific Affairs* 3(5), 165.

¹⁹ Ibid., 173.

²⁰ Ibid., 168.

²¹ Ibid., 171.

งานวิจัยของ Fédérés Grare ชื่อว่า Exploring Indo-Pacific Convergence: The Australia-France-India ใน The Washington Quarterly กล่าวถึงการรวมกลุ่มแบบไตรภาคีระหว่างออสเตรเลีย ฝรั่งเศส และอินเดีย มีจุดประสงค์เพื่อพัฒนายุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกร่วมกันอยู่สองประการคือ เพื่อร่วมมือกันรับมือกับการผงาดของจีน และออกห่างจากผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการแข่งขันระหว่างจีนและสหรัฐอเมริกา²² จากแถลงการณ์ร่วมกันของรัฐมนตรีกระทรวงการต่างประเทศออสเตรเลีย ฝรั่งเศส และอินเดีย ในเดือนกันยายนปี 2020 ระบุว่า การรวมกลุ่มกันระหว่าง 3 ประเทศในครั้งนี้ มีจุดประสงค์ที่จะสร้างสันติภาพ ความมั่นคง และยึดมั่นในกฎหมายระหว่างประเทศ เนื่องจากทั้งสามประเทศมีการร่วมมือกันในแบบทวิภาคีอยู่แล้วในโครงการความร่วมมือทางทะเล²³ การร่วมมือกันของทั้งสามประเทศจะนำไปสู่การร่วมมือแบบพหุภาคีกับองค์กรในระดับภูมิภาคต่อไปด้วย ตัวอย่างเช่น สมาคมความร่วมมือแห่งภูมิภาคมหาสมุทรอินเดีย และอาเซียน ถึงแม้ว่าค่านิยมของอินโด-แปซิฟิกในทางภูมิรัฐศาสตร์ของฝรั่งเศสจะแตกต่างออกไปจากทั้งสองประเทศ แต่มีจุดประสงค์ร่วมกันคือการสกัดกั้นการเข้ามาอิทธิพลของจีนในภูมิภาคนี้ และยังคงให้ความสนใจจีนต่อไป เนื่องจากจีนเป็นตัวแสดงที่มีความสำคัญในประเด็นโลก อาทิ ปัญหาการเปลี่ยนแปลงของสภาวะภูมิอากาศ แต่เนื่องจากทั้งสามประเทศมีความสัมพันธ์กับจีนในแบบทวิภาคีด้วย การระบุดังความต้องการสกัดกั้นจีนลงไปในยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกของตนเองจึงเป็นสิ่งที่ควรหลีกเลี่ยง²⁴

1.6 กรอบการวิเคราะห์

สารนิพนธ์ฉบับนี้ใช้กรอบแนวคิดเรื่องเรื่อง อำนาจชาญฉลาด (Smart Power) ของโจเซฟ นาย (Joseph Nye) นักวิชาการด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ จากมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ที่ให้ความสำคัญของอำนาจในฐานะเครื่องมือในการดำเนินนโยบายต่างประเทศ สำหรับคำจำกัดความของอำนาจที่โจเซฟ นายได้ให้ไว้หมายถึง ความสามารถในการมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของมนุษย์ เพื่อให้

²² Fédérés Grare. (2020). Exploring Indo-Pacific Convergence : The Australia-France-India. *The Washington Quarterly* 43(4), 156.

²³ Ibid., 155.

²⁴ Ibid., 165.

บรรลุผลตามสิ่งที่รัฐนั้นปรารถนา²⁵ ซึ่งจะแบ่งประเภทของอำนาจได้เป็น 2 ประเภท คือ อำนาจแข็ง (Hard Power) และ อำนาจอ่อน (Soft Power) ดังนั้น การผสมผสานระหว่างอำนาจแข็งและอำนาจอ่อนในการดำเนินนโยบายต่างประเทศจึงสามารถเรียกอำนาจนั้นได้ว่า **อำนาจชาวจลาต**

อำนาจแข็งเป็นอำนาจที่สามารถเห็นได้ชัด รูปแบบของการใช้อำนาจแข็งสามารถเป็นไปได้ทั้ง การควบคุมสั่งการ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้วยการบังคับขู่เข็ญ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ใช้กำลังทางทหารและกองทัพ และอำนาจแข็งในทางเศรษฐกิจจะเป็นการแสดงออกด้วยวิธีการคว่ำบาตร อย่างไรก็ตาม อำนาจแข็งไม่ได้เป็นเครื่องมือจำเป็นสำหรับบรรลุวัตถุประสงค์เสมอไป รัฐนั้น ๆ สามารถใช้อำนาจอ่อนซึ่งเป็นกิจกรรมใช้ความละเอียดอ่อน และการใช้แนวคิดหลายแนวทางโน้มน้าวให้รัฐอื่นปฏิบัติตาม²⁶ อำนาจอ่อนจึงเป็นอำนาจที่ช่วยให้รัฐได้ในสิ่งที่ต้องการโดยไม่ต้องใช้กำลังในการบีบบังคับ ประกอบไปด้วยแหล่งที่มา 3 แหล่งคือ วัฒนธรรม (Culture) อุดมคติทางการเมือง (Political Ideals) และนโยบายต่างประเทศ (Policies)²⁷

กล่าวได้ว่า การมองภูมิภาคอินโด-แปซิฟิกของฝรั่งเศสเป็นการผสมผสานของกรอบความคิดเดิม และกรอบแนวคิดใหม่เข้าไว้ด้วยกัน กรอบแนวคิดเดิม คือ การได้รับอิทธิพลทางนโยบายความยิ่งใหญ่ (The Policy of Grandeur) มาจากประธานาธิบดีชาร์ลส์ เดอ โกลล์ ประธานาธิบดีคนแรกแห่งสาธารณรัฐที่ 5 ที่ให้ความสำคัญทางด้านความมั่นคงและการทหาร รวมไปถึงการพัฒนาอุตสาหกรรมอาวุธทางทหารที่ทันสมัย เห็นได้จากการจัดแสดงเทคโนโลยีอาวุธทางทหารสมัยใหม่ อาทิ ทหารบินบนฟลายบอร์ด ทหารด้าน โดรนในวันชาติฝรั่งเศสปี 2019 นอกจากนี้ การขยายพื้นที่การอ้างกรรมสิทธิ์ออกไปของจีนในทะเลจีนใต้ ยังกระตุ้นให้ฝรั่งเศสออกมาร่วมแสดงความแข็งแกร่งทางการทหาร และข่มขู่จีนด้วยการส่งเรือรบจำนวนมากลาดตระเวนพื้นที่พิพาทดังกล่าว ไม่เพียงแต่เป็นการพิสูจน์ขีดความสามารถของกองกำลังฝรั่งเศสในดินแดนห่างไกลและเป็นเวลายาวนาน²⁸ แต่ยังเป็นการเพิ่มพูนความรู้ของฝรั่งเศสเกี่ยวกับพื้นที่บริเวณทะเลจีนใต้ ยิ่งไปกว่านั้น นโยบายความยิ่งใหญ่

²⁵ นรุตม์ เจริญศรี. (2556). ทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ. คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์. หน้า 32

²⁶ สุรชาติ บำรุงสุข. (2557). *Soft Power*. สำนักข่าวกรองแห่งชาติ. หน้า 1

²⁷ Ibid.

²⁸ Seibt, S. (February 2021). *France Wades into the South China Sea with a Nuclear Attack submarine*. Retrieved 15 March 2021 from <https://www.france24.com/en/france/20210212-france-wades-into-the-south-china-sea-with-a-nuclear-attack-submarine>

ยังเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการรักษาความเป็นอิสระในการดำเนินนโยบายต่างประเทศตามแบบของตนเองที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแนวทางของสหรัฐอเมริกา

สำหรับกรอบแนวคิดใหม่ของฝรั่งเศส คือ การให้ความสนใจในประเด็นความมั่นคงรูปแบบใหม่มากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องการเปลี่ยนแปลงสภาวะภูมิอากาศ ซึ่งประธานาธิบดีเอ็มมานูเอล มาครงก้าวขึ้นมาเป็นผู้นำในการสนับสนุนข้อตกลงปารีส ภายหลังจากการถอนตัวของสหรัฐอเมริกา และผลักดันให้จีนร่วมลงนามข้อตกลงนี้ได้สำเร็จ นอกจากนี้ ยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกยังเป็นการแสดงออกถึงความสนใจการเข้าร่วมสถาบันที่สนับสนุนองค์การระดับภูมิภาคอย่างอาเซียน และเป็น การสร้างพันธมิตรร่วมกับประเทศมหาอำนาจ คือ อินเดีย ออสเตรเลีย และญี่ปุ่น อีกทั้งยังมีการสร้าง สภาวะผู้นำร่วมและมีความเป็นพหุภาคีนิยม เพื่อต้องการให้ภูมิภาคอินโด-แปซิฟิกมีระเบียบแบบ หลายขั้วอำนาจ ดังนั้น การผสมผสานระหว่างกรอบแนวคิดเดิมและกรอบแนวคิดใหม่สะท้อนถึงการ ใช้อำนาจอย่างชาญฉลาดในวิถีทางของฝรั่งเศส เพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในสภาพแวดล้อม ระหว่างประเทศ

1.7 ระเบียบวิธีวิจัย

สารนิพนธ์ฉบับนี้ใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยใช้เอกสารทางการของฝรั่งเศส และสุนทร พจน์ของผู้นำประเทศรวมไปถึงบุคคลสำคัญ เช่น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม เพื่อนำเสนอสาระสำคัญในการดำเนินยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิก ซึ่งข้อมูลระดับปฐมภูมิดังกล่าวจะนำมาศึกษาพร้อมกับข้อมูลระดับทุติยภูมิ ประกอบไปด้วยบทความ และเอกสารทางวิชาการเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมระหว่างประเทศที่เกิดขึ้นในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก เพื่อวิเคราะห์ให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงที่นำมาสู่สมัยของประธานาธิบดีเอ็มมานูเอล มาครงตามกรอบ แนวคิดที่ใช้ศึกษา

1.8 คำโครงการนำเสนอ

การนำเสนอในสารนิพนธ์ฉบับนี้จะแบ่งออกเป็น 5 บท ซึ่งมีสาระสำคัญของแต่ละบทดังต่อไปนี้

บทที่ 1 : บทนำ เป็นการนำเสนอการศึกษาในภาพรวม ประกอบไปด้วย ที่มาและความสำคัญ คำถาม การวิจัย วัตถุประสงค์ สมมติฐานของการวิจัย การทบทวนวรรณกรรม กรอบการวิเคราะห์ ระเบียบวิธีวิจัย และคำโครงการนำเสนอ

บทที่ 2 : นำเสนอสาระสำคัญที่ปรากฏในยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกของฝรั่งเศส ประกอบด้วย อาณาบริเวณอินโด-แปซิฟิก หลักการสำคัญและจุดมุ่งหมายในการบรรลุผลที่ประธานาธิบดีเอ็มมานูเอล มาครงสนับสนุน

บทที่ 3 : อธิบายบริบททางการเมืองระหว่างประเทศที่ส่งผลให้ฝรั่งเศสดำเนินยุทธศาสตร์ดังกล่าว จากการเปลี่ยนทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างจีนภายใต้การนำของประธานาธิบดีสี จิ้นผิง และสหรัฐอเมริกาโดยการนำของประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ ตลอดจนการถอนตัวออกจากสหภาพยุโรปของสหราชอาณาจักร

บทที่ 4 : วิเคราะห์การดำเนินยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกด้วยแนวคิดอำนาจชาตินิยมที่สะท้อนนัยของการสนับสนุนให้เกิดระเบียบแบบหลายขั้วอำนาจ เพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมระหว่างประเทศที่สร้างความเปลี่ยนแปลงในสมัยประธานาธิบดีเอ็มมานูเอล มาครง

บทที่ 5 : สรุปผลการวิจัย

บทที่ 2

ยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกของฝรั่งเศสในสมัยประธานาธิบดีเอ็มมานูเอล มาครง

ฝรั่งเศสเป็นชาติมหาอำนาจที่มีดินแดนของตนกระจายอยู่ทั่วทุกมหาสมุทร มรดกตกทอดจากยุคล่าอาณานิคมนี้ส่งผลต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ การเมืองและสังคมของฝรั่งเศสในปัจจุบัน ดังนั้น การกำหนดนโยบายด้านความมั่นคงและการต่างประเทศจึงไม่เพียงแต่ให้ความสำคัญกับแผ่นดินแม่ แต่ยังต้องรวมถึงดินแดนใต้อาณานิคมของตนที่กระจายอยู่นอกทวีปยุโรปด้วย ด้วยเหตุนี้ ฝรั่งเศสจึงมุ่งสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศเสมอมา ในบทนี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกในสมัยของประธานาธิบดีเอ็มมานูเอล มาครง เพื่อแสดงให้เห็นถึงสาระสำคัญที่ปรากฏอยู่ในยุทธศาสตร์ฉบับดังกล่าว โดยเนื้อหาจะแบ่งออกเป็นสามส่วน ในส่วนแรกจะกล่าวถึง อาณาบริเวณอินโด-แปซิฟิกของฝรั่งเศสในเชิงภูมิรัฐศาสตร์ ในส่วนที่สองผู้วิจัยจะนำเสนอหลักการสำคัญที่ฝรั่งเศสยึดถือในการดำเนินยุทธศาสตร์ และในส่วนสุดท้ายจะอธิบายจุดมุ่งหมายที่ยุทธศาสตร์ฉบับนี้ต้องการบรรลุผล

2.1 อาณาบริเวณอินโด-แปซิฟิกของฝรั่งเศส

คำว่า อินโด-แปซิฟิก ถูกกล่าวถึงเป็นครั้งแรกโดยนายกรัฐมนตรีญี่ปุ่น นายชินโซะ อาเบะ ในการจัดตั้งเวทีสนทนาด้านความมั่นคงจตุภาคี²⁹ (Quadrilateral Security Dialogue : QUAD) เมื่อปี 2007 ซึ่งตามความหมายของเวทีสนทนาอินโด-แปซิฟิกเป็นการร่วมมือระหว่างประเทศประชาธิปไตยที่ตั้งอยู่ในมหาสมุทรอินเดียและมหาสมุทรแปซิฟิก 4 ประเทศ ประกอบไปด้วยญี่ปุ่น อินเดีย ออสเตรเลีย และสหรัฐอเมริกา โดยมีวาระซ่อนเร้นทางยุทธศาสตร์ร่วมกัน คือ การปิดล้อมและคานอำนาจการขยายตัวเชิงรุกของจีนในบริเวณทั้งสองมหาสมุทร³⁰ และในการประชุมสุดยอดความร่วมมือทางเศรษฐกิจเอเชีย-แปซิฟิก (Asia-Pacific Economic Cooperation : APEC) เมื่อปี 2017 ประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกา นายโดนัลด์ ทรัมป์ ได้นำคำว่า อินโด-แปซิฟิกกลับมาใช้อีกครั้งในการกล่าวถึง ยุทธศาสตร์เสรีและเปิดกว้างในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิกของสหรัฐอเมริกา (Free and

²⁹ นันทิยา ทองคนารักษ์. (2561). การเปิดเสรีในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก: ท่าทีของไทยและอาเซียน. เอกสารวิเคราะห์สถานการณ์ยุทธศาสตร์และความมั่นคง, 1. (ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ)

³⁰ นนทิวรรณ สามัญบุตร. (2562). แผนยุทธศาสตร์ความมั่นคงของญี่ปุ่น ต่ออาเซียนสมัยอาเบะ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Open Indo-Pacific) ซึ่งได้ระบุถึงอาณาเขตของภูมิภาคอินโด-แปซิฟิกที่ครอบคลุมตั้งแต่ชายฝั่งตะวันตกของประเทศอินเดียไปจนถึงตะวันตกของชายฝั่งสหรัฐอเมริกา³¹ ที่เน้นการสนับสนุนด้านความมั่นคงทางทะเล และความมั่นคงทางเศรษฐกิจ รวมไปถึงการแข่งขันกับโครงการเส้นทางสายไหมแห่งศตวรรษที่ 21 ของจีน³² ทั้งนี้ แต่ละประเทศจะให้คำจำกัดความของอาณาบริเวณอินโด-แปซิฟิกแตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับความรู้ในเชิงภูมิรัฐศาสตร์ที่ถูกนำมาใช้ในเชิงนโยบายเพื่อเข้าหาประเทศที่อยู่ในบริเวณมหาสมุทรอินเดียและมหาสมุทรแปซิฟิก

สำหรับฝรั่งเศสแล้วได้นำคำว่า อินโด-แปซิฟิกมาใช้เป็นครั้งแรกในปี 2018 ปรากฏในเอกสารด้านความมั่นคงในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก (France and Security In the Indo-Pacific)³³ ของกระทรวงกลาโหม ที่ระบุว่า อินโด-แปซิฟิกเป็นพื้นที่ตั้งแต่แอฟริกาตะวันออกไปจรดชายฝั่งตะวันตกของสหรัฐอเมริกา เหตุผลในการรวมพื้นที่แอฟริกาตะวันออกเข้ามาร่วมอยู่ในอาณาเขตอินโด-แปซิฟิกของฝรั่งเศส เนื่องจากในสมัยของประธานาธิบดีนิโกลา ซาร์โกซี (Nicolas Sarkozy) ได้กำหนดให้เรอูนียงดินแดนโพ้นทะเลของฝรั่งเศสที่ตั้งอยู่ในมหาสมุทรอินเดียได้ เข้าร่วมในคณะกรรมการมหามหาสมุทรอินเดีย (Indian Ocean Commission : IOC) ในฐานะตัวแทนของฝรั่งเศส เพื่อรับมือกับภัยคุกคามข้ามชาติที่เกิดขึ้นอยู่บ่อยครั้งในบริเวณมหาสมุทรอินเดียได้ อาทิ การทำประมงผิดกฎหมาย การอพยพผิดกฎหมาย และการขนถ่ายยาเสพติด โดยมีรัฐสมาชิกประกอบไปด้วย มาร์ดากัสการ์ มอริเชียส เซเชลล์ และคอโมโรส ร่วมกับประเทศในทวีปแอฟริกาที่มีอาณาเขตใกล้เคียงกัน ประกอบไปด้วยแอฟริกาใต้ โมซัมบิก แทนซาเนีย และเคนยา³⁴ อีกหนึ่งสิ่งที่ทำให้ภูมิภาคอินโด-แปซิฟิกของฝรั่งเศสมีความแตกต่างจากขอบเขตพื้นที่ของประเทศอื่น คือ การรวมดินแดนอาเดลี (Adélie Land) ซึ่งเป็นดินแดนโพ้นทะเลที่ตั้งอยู่มหาสมุทรใต้ (Southern Ocean) เข้ามารวมด้วย จึงทำให้อาณาเขตอินโด-แปซิฟิกของฝรั่งเศสในสมัยของประธานาธิบดีเอ็มมานูเอล มาครงครอบคลุมทั้งมหาสมุทรอินเดีย มหาสมุทรแปซิฟิก และมหาสมุทรใต้ ฝรั่งเศสจึงกลายเป็นประเทศที่ให้คำนิยามของพื้นที่อิน

³¹ The White House. (2017). *National Security Strategy of the United States of America*. 46.

³² Jonathan Stromseth. (2019). Don't Make Us Choose Southeast Asia in the Throes of US-China rivalry. *Foreign Policy at Brookings*, 2.

³³ Wada Haruko. (2020). *The "INDO-PACIFIC" Concept : Geographical Adjustment and Their Implication*. <http://www.jstor.org/stable/resrep24283>

³⁴ République Française. (2011). *Livre Bleu Sud Océan Indien*. Reunion Europe Retrieved from http://www.reunioneurope.org/DOCS/2014-2020/2014_2020_Livre_bleu_sud_ocean_Indien_R_cle841e52.pdf, 80.

โต-แปซิฟิกกว้างที่สุด และทำให้วัตถุประสงค์การเข้ามาทำกิจกรรมนอกชายฝั่งของฝรั่งเศสในพื้นที่นี้มีมากกว่าประเทศอื่นออกไปด้วย³⁵

ภาพที่ 1 แผนที่แสดงดินแดนโพ้นทะเลของฝรั่งเศสในมหาสมุทรอินเดียและมหาสมุทรแปซิฟิก

ที่มา : France and Security in the Indo-Pacific (Ministry of the Armed Forces, 2019), p.3.

2.2 หลักการสำคัญในการดำเนินยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิก

ยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกตั้งอยู่บนหลักการสำคัญ 4 ประการ ประการแรก การสร้างสันติภาพและความมั่นคง โดยมุ่งเน้นไปที่การปกป้องเส้นทางเดินเรือและการต่อสู้กับการก่อการร้าย ประการที่สอง การเพิ่มปฏิสัมพันธ์กับมหาอำนาจในภูมิภาคให้มีความแน่นแฟ้นมากยิ่งขึ้น ประการที่สาม การเพิ่มปฏิสัมพันธ์กับองค์กรในภูมิภาคเพื่อสนับสนุนให้เกิดระเบียบโลกหลายขั้วอำนาจ และ ประการที่สี่ การปรับตัวสู่การเปลี่ยนแปลงของสภาวะภูมิอากาศ³⁶

³⁵ Ibid., 13.

³⁶ Ministry for Europe and Foreign Affairs. (2019). *French Strategy in the Indo-Pacific “for an Inclusive Indo-pacific”*. 31.

2.2.1 การสร้างสันติภาพและความมั่นคง

การสร้างสันติภาพและความมั่นคงยังเป็นความสำคัญอันดับแรกๆที่ฝรั่งเศสให้ความสนใจประเด็นสำคัญที่เห็นได้ชัดเจนที่สุด คือการขยายบทบาททางทหารของจีนในบริเวณทะเลจีนใต้ ไม่ว่าจะเป็นการสร้างเกาะเทียม การวางกองกำลังเครื่องบินรบ ซึ่งส่งผลกระทบต่อเสรีภาพในการเดินเรือผ่านฝรั่งเศสจึงต้องปกป้องเส้นทางการเดินเรือ เนื่องจากเป็นเส้นทางส่งสินค้าจากทวีปเอเชียไปยุโรป³⁷ ประเด็นความขัดแย้งบริเวณทะเลจีนใต้ปรากฏเป็นครั้งแรกในยุทธศาสตร์แห่งชาติด้านความมั่นคงทางทะเลของฝรั่งเศส (National Strategy for Security Maritime Area) ที่ประยุกต์มาจากยุทธศาสตร์ว่าด้วยความมั่นคงทางทะเลแห่งสหภาพยุโรป (European Union Maritime Security Strategy) ที่ยึดมั่นเรื่องความเป็นระเบียบเรียบร้อยบริเวณท้องทะเลและมหาสมุทร โดยสนับสนุนการยึดหลักตามกฎหมายระหว่างประเทศที่ให้ความสำคัญกับเสรีภาพในการเดินเรือและเสรีภาพในการบินผ่าน (Freedom of Navigation and Overflight)³⁸

นอกจากนี้ สงครามในอัฟกานิสถานส่งผลกระทบต่อขยายอิทธิพลของลัทธิความสุดโต่งที่นิยมความรุนแรง (Violent Extremism)³⁹ มายังประเทศมุสลิมในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เนื่องจากฝรั่งเศสเคยเผชิญหน้ากับการก่อการร้ายของกลุ่มหัวรุนแรง กลุ่มสุดโต่งที่ปฏิบัติการในนามของกองกำลังรัฐอิสลามหรือไอเอส (Islamic State : IS) จากการถูกกราดยิงที่สำนักงานนิตยสารชาร์ลี เฮบโด (Charlie Hebdo) ในกรุงปารีส⁴⁰ ในสมัยของประธานาธิบดีฟรองซัวส์ ออลลองด์ ซึ่งทำให้ฝรั่งเศสออกมาประกาศต่อต้านกลุ่มไอเอสอย่างเด็ดขาด รวมถึงการเพิ่มงบประมาณแก่กองกำลังรักษาความมั่นคงและกองทัพฝรั่งเศส และประธานาธิบดีออลลองด์ได้เริ่มใช้คำว่า ดาอิช (DAESH) ที่แปลว่า คนคลั่งศาสนา เพื่อเรียกกลุ่มก่อการร้ายไอเอส⁴¹ หลังจากนั้น การป้องกันกรก่อการร้าย

³⁷ Ibid., 9.

³⁸ Inter-Ministrial Sea Committee. (2015). *National Strategy for the Security of Maritime Areas*.

³⁹ กุลนันทน์ คันธิก. (2563). การก่อการร้ายในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้. *จุลสารความมั่นคงศึกษา*. 3.

⁴⁰ Thomas Renard. (2017). *TERRORISM AND COUNTERTERRORISM IN CONTINENTAL EUROPE (COUNTERTERRORISM YEARBOOK 2017, Issue. J. Carroll*. <http://www.jstor.org/chula.idm.oclc.org/stable/resrep04249.11>. 4.

⁴¹ Marianne van Leeuwen. (2017). NATO and the War on Terror. *Atlantisch Perspectief*, 41(3), 16. <https://www.jstor.org/stable/48581340>

จากกลุ่มดาอิชิงกลายเป็นหนึ่งในสาระสำคัญของยุทธศาสตร์แห่งชาติของฝรั่งเศสตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ซึ่งการขยายตัวของกลุ่มดาอิชิงจะส่งผลต่อสันติภาพและความมั่นคงในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก⁴²

2.2.2 การเพิ่มปฏิสัมพันธ์กับมหาอำนาจในภูมิภาค

ฝรั่งเศสสนับสนุนความร่วมมือในแบบพหุภาคี โดยการสร้างความสัมพันธ์กับมหาอำนาจในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิกให้มีความแน่นแฟ้นมากยิ่งขึ้น ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและการทูต ในทางเศรษฐกิจจะพบว่า ภูมิภาคอินโด-แปซิฟิกมีประเทศจำนวนมากที่อยู่ในกลุ่ม G20 พื้นที่บริเวณนี้จึงเป็นตลาดขนาดใหญ่ที่จะช่วยพัฒนาเศรษฐกิจของฝรั่งเศสต่อไปได้⁴³ มหาอำนาจแรกในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิกที่ฝรั่งเศสเพิ่มปฏิสัมพันธ์ด้วยคือ ญี่ปุ่น โดยในเดือนมกราคมปี 2018 ฝรั่งเศสได้เป็นผู้จัดการประชุมด้านความมั่นคงร่วมกับญี่ปุ่นในระดับรัฐมนตรีที่กรุงปารีส โดยมีนายฌอง-อีฟ เลอ ดร็อง รัฐมนตรีต่างประเทศฝรั่งเศส และนางฟลอเรนซ์ พาร์ลี รัฐมนตรีกลาโหมฝรั่งเศส ร่วมกับนายทาโร โคโนะ รัฐมนตรีต่างประเทศญี่ปุ่น และนายทาเคชิ อิวยายา รัฐมนตรีกลาโหมญี่ปุ่น ในวาระการประชุมชื่อว่า Two-Plus-Two ที่เกี่ยวกับประเด็นด้านความมั่นคงทางทะเล และการขยายอิทธิพลของจีนที่เพิ่มมากขึ้นในบริเวณทะเลจีนใต้⁴⁴ และเดือนมิถุนายนปี 2019 ประธานาธิบดีมาครง ได้เยือนญี่ปุ่นอย่างเป็นทางการเพื่อเข้าพบประธานาธิบดีชินโซะ อาเบะ ผู้นำของทั้งสองประเทศได้ร่วมลงนามในข้อตกลงความร่วมมือญี่ปุ่นฝรั่งเศสในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก (Franco-Japanese Strategic Partnership in the Indo-Pacific) โดยยังคงให้ความสำคัญในประเด็นเสรีภาพแห่งการเดินเรือ การเปลี่ยนแปลงของสภาวะภูมิอากาศ สิ่งแวดล้อม รวมถึงความหลากหลายทางชีวภาพ และการสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐานคุณภาพสูง โดยเป็นการทำงานร่วมกันระหว่างองค์กรความร่วมมือระหว่างประเทศแห่งญี่ปุ่น (Japan International Cooperation Agency : JICA) และสำนักงาน

⁴² Ministry for Europe and Foreign Affairs. (2019). *French Strategy in the Indo-Pacific "for an Inclusive Indo-pacific"* . , 27.

⁴³ Ibid., 12.

⁴⁴ Daisuke Kikuchi. (2018). *Japan and France agree to deepen maritime security ties in 'two plus two' meeting*. Japan Times. Retrieved 26 April 2021 from <https://www.japantimes.co.jp/news/2018/01/26/national/politics-diplomacy/japan-france-agree-deepen-maritime-security-ties-two-plus-two-meeting/>

เพื่อการพัฒนาแห่งสาธารณรัฐฝรั่งเศส (The Agence Française de Développement: AFD)⁴⁵ ยิ่งไปกว่านั้น ในเดือนกันยายน ปี 2019 การเจรจาความเข้าใจด้านเส้นทางการเดินเรือระหว่างญี่ปุ่นและฝรั่งเศส (Japan-France Comprehensive Maritime Dialogue) ประสบความสำเร็จ โดยร่วมกันแบ่งปันข้อมูลด้านความมั่นคงทางทะเล และวางแผนการดำเนินการฝึกทางทหารร่วมกันในอนาคต⁴⁶

นอกจากนี้ ฝรั่งเศสเป็นฝ่ายเริ่มต้นการเป็นพหุภาคีกลุ่มเล็ก (Minilateral) ร่วมกับออสเตรเลียและอินเดีย เพื่อจัดตั้ง The Paris-Dehli-Canberra Axis ที่เป็นความร่วมมือกันด้านความมั่นคง⁴⁷ เพื่อออกห่างจากความขัดแย้งระหว่างจีนและสหรัฐอเมริกา สำหรับอินเดียแล้ว ความร่วมมือนี้จะช่วยให้อินเดียสามารถเข้าถึงฐานทัพฝรั่งเศสที่ตั้งอยู่ในมหาสมุทรอินเดียตะวันตก บริเวณมายอตต์และเรอูนียงได้ รวมถึงฝรั่งเศสจะได้รับการแบ่งปันข่าวกรองที่เป็นเชิงรุกมากขึ้นจากอินเดีย⁴⁸ และสำหรับออสเตรเลียเป็นประเทศมหาอำนาจในภูมิภาคแปซิฟิกใต้ การสร้างความสัมพันธ์อันดีกับออสเตรเลียจะส่งผลในเชิงบวกเช่นเดียวกันต่อดินแดนโพ้นทะเลของฝรั่งเศสในบริเวณมหาสมุทรแปซิฟิกใต้⁴⁹ ซึ่งประกอบไปด้วย วาลิสและฟูตูนา นิวแคลิโดเนีย และเฟรนช์โปลินีเซีย ที่ยังคงเป็นแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญแก่ฝรั่งเศส อาทิ ไข่มุก แร่เหล็ก และน้ำมัน⁵⁰ ยิ่งไปกว่านั้นในปี 2019 ทั้งสองประเทศได้ลงนามร่วมกันผ่านข้อตกลงทางยุทธศาสตร์ของออสเตรเลียและฝรั่งเศส (Australia and France Strategic Partnership Agreement) เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศที่ให้ความสำคัญกับมหาสมุทรอินเดียและมหาสมุทรแปซิฟิก ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการลงทุนด้านกลาโหม โดยรัฐบาลออสเตรเลียได้สั่งซื้อเรือดำน้ำโจมตีจำนวน 12 ลำจากบริษัทนาวัล

⁴⁵ Céline Pajon. (2019). *Macron in Japan: Upgrading the Franco-Japanese Strategic Partnership in the Indo-Pacific*. The Diplomat. Retrieved 23 June 2021 from <https://thediplomat.com/2019/06/macron-in-japan-upgrading-the-franco-japanese-strategic-partnership-in-the-indo-pacific/>

⁴⁶ Junichi Ihara. (2020). *Relations Between Japan and France, an Exceptional Partnership*. 2.

⁴⁷ Céline Pajon. (2020-2021b). France's Indo-Pacific Strategy and The Quad Plus. *The Journal of Indo-Pacific Affairs* 3(5), 171.

⁴⁸ บาลาจี จันทราโมฮัน. (2019). การขยายแผนการเชิงยุทธศาสตร์ของอินเดีย ในหมู่เกาะแปซิฟิก. Indo-Pacific Defense Forum. Retrieved 10 May 2021 from <https://ipdefenseforum.com/th/2019/04/การขยายแผนการเชิงยุทธศาสตร์/>

⁴⁹ Denise Fisher. (2013). *France in the South Pacific*. Australian National University Press. P.7

⁵⁰ Ibid., 5.

กรู๊ปซึ่งเป็นบริษัทต่อเรือของฝรั่งเศส เนื่องจากเป็นการป้องกันการช่วงชิงอิทธิพลระหว่างจีนและสหรัฐอเมริกาในบริเวณน่านน้ำทางเหนือของออสเตรเลีย⁵¹

2.2.3 การสนับสนุนให้เกิดระเบียบแบบหลายขั้วอำนาจ

ยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกสนับสนุนให้เกิดระเบียบโลกหลายขั้วอำนาจโดยการเพิ่มปฏิสัมพันธ์กับองค์กรในภูมิภาค สามารถเห็นได้อย่างชัดเจนว่า ฝรั่งเศสมีความสัมพันธ์ที่ดีกับทุกประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ภายใต้เครือข่ายความร่วมมือด้านเศรษฐกิจ วัฒนธรรมและวิทยาศาสตร์ รวมถึงฝรั่งเศสได้ให้ความร่วมมือทางทหารกับอาเซียนในฐานะสมาชิกมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ ตั้งแต่เหตุการณ์ปัญหาในกัมพูชาปี 1993 เรื่อยมา นอกจากนี้ ฝรั่งเศสยังได้เข้าร่วมเวทีหารือเรื่องความมั่นคงผ่านกรอบการประชุมอาเซียน ว่าด้วยความร่วมมือด้านการเมืองและความมั่นคงในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก (ASEAN Regional Forum : ARF) ในฐานะประเทศคู่เจรจาเมื่อปี 2006 และลงนามในสนธิสัญญามิตรภาพและความร่วมมือในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Treaty of Amity and Cooperation: TAC) ในปี 2007⁵² ดังนั้น ฝรั่งเศสจึงได้รับการเห็นชอบในสถานะของการเป็นหุ้นส่วนเพื่อการพัฒนาของอาเซียนภายใต้การมีวิสัยทัศน์ร่วมกันต่อภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก ซึ่งฝรั่งเศสยังเป็นส่วนสำคัญร่วมกับสหภาพยุโรปในการสนับสนุนให้อาเซียนและจีนจัดทำแนวปฏิบัติ (Code of Conduct) เพื่อแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในทะเลจีนใต้ด้วยวิธีการเจรจาและการทูตแบบพหุภาคี⁵³ ดังนั้น การให้ความสำคัญกับแนวคิดความเป็นแกนกลางของอาเซียนช่วยให้ฝรั่งเศสมีส่วนร่วมมากขึ้นในการสร้างสันติภาพ ความมั่นคงและการพัฒนาอย่างยั่งยืนในภูมิภาคนี้⁵⁴ ยิ่งไปกว่านั้น ฝรั่งเศสได้เข้าไปมีส่วนร่วมในกรอบการประชุมกับรัฐมนตรีกลาโหมอาเซียนและรัฐมนตรีกลาโหม

⁵¹ The Australian Department of Foreign Affairs and Trade (2017). *Joint Statement of Enhanced Strategic Partnership between Australia and France*. Retrieved 23 June 2021 from <https://www.dfat.gov.au/geo/france/Pages/joint-statement-of-enhanced-strategic-partnership-between-australia-and-france>

⁵² Mark E. Manyin. (2009). U.S. Accession to the Association of Southeast Asian Nation's Treaty of Amity and Cooperation (TAC). *Congressional Research Service*, 2.

⁵³ อาจารย์ ธารมาศ. (2562). นโยบายความมั่นคงทางทะเลของยุโรปในเอเชีย. Retrieved 12 เมษายน 2564 from <https://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/648192>

⁵⁴ The Directorate General of the Treasury. (2019). *France in Asean Annual Economic Report 2019* (Gavroche Thaïlande, Issue. 1)

ประเทศคู่เจรจา (ASEAN Defence Ministers Meeting Plus: ADMM+) ซึ่งในปัจจุบันฝรั่งเศสได้เป็นหุ้นส่วนเพื่อการพัฒนาในเวทีที่เกี่ยวข้องทั้งในบริเวณมหาสมุทรอินเดียและมหาสมุทรแปซิฟิก อาทิ การเป็นผู้ริเริ่มการประชุมเอเชีย-ยุโรป (Asia-Europe Meeting: ASEM) ร่วมกับสิงคโปร์ การเข้าร่วมเป็นประเทศคู่เจรจาในสมาคมแห่งภูมิภาคมหาสมุทรอินเดีย (The Indian Ocean Rim Association) การประชุมประเทศหมู่เกาะแปซิฟิก (Pacific Island Forum) และการเข้าร่วมในข้อตกลงความร่วมมือระดับภูมิภาค ว่าด้วยการต่อต้านโจรสลัดและการปล้นสะดมกองเรือด้วยอาวุธในเอเชีย (Regional Cooperation Agreement on Combating Piracy and Armed Robbery against Shio in Asia: ReCAAP)⁵⁵ เป็นต้น

2.2.4 การปรับตัวสู่การเปลี่ยนแปลงของสภาวะภูมิอากาศ

ฝรั่งเศสสนับสนุนในเรื่องสินค้าสาธารณะของโลก (Global Public goods : GPGs)⁵⁶ ที่เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาวะภูมิอากาศ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ รวมถึงคุณภาพของโครงสร้างพื้นฐาน หากมองย้อนกลับไปตั้งแต่สมัยของประธานาธิบดีนิโกลาส์ ซาร์โกซี (Nicolas Sarkozy) ในช่วงของการดำรงตำแหน่งประธานแห่งสหภาพยุโรป (EU Council) ในปี 2012 มีส่วนผลักดันสำคัญในการฟื้นฟูแผนจัดเก็บภาษีคาร์บอน⁵⁷ เพื่อตั้งใจจะให้สหภาพยุโรปมีความก้าวหน้าทางพลังงาน และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในคราวเดียวกัน และยังสนับสนุนการวิจัยไปที่การเปลี่ยนแปลงของสภาวะภูมิอากาศและความหลากหลายทางชีวภาพ มีการสำรวจทรัพยากรทางทะเลและสนับสนุนการใช้ภาษีสิ่งแวดล้อม (Environmental Taxes)⁵⁸ ความต่อเนื่องของการให้ความสำคัญในประเด็นสิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศยังคงความต่อเนื่องเรื่อยมาจนถึงในสมัยของประธานาธิบดีเอ็มมานูเอล มาครง สะท้อนให้เห็นอย่างเป็นรูปธรรมในการจัดตั้ง

⁵⁵ Paruedee Nguitragool. (2016). ASEAN and the Maritime Crimes in Southeast Asia. *Journal of Social Sciences*, 46(1), 84.

⁵⁶ Ministry for Europe and Foreign Affairs. (2019). *French Strategy in the Indo-Pacific “for an Inclusive Indo-pacific”*.

⁵⁷ Simon, F. (2012). *French to revive Sarkozy’s EU carbon tariff idea*. Euroactiv. Retrieved 01 April 2021 from <https://www.euractiv.com/section/climate-environment/news/french-to-revive-sarkozy-s-eu-carbon-tariff-idea/>

⁵⁸ République Française. (2009). *French National Strategy for the Sea and Ocean (Blue Book)*. Paris: Premier Ministre, 22.

ความร่วมมือแบบพหุภาคีกับหลายประเทศในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก อาทิ อินเดีย โดยการจัดตั้งพันธมิตรพลังงานแสงอาทิตย์ระหว่างประเทศ (International Solar Alliance) เพื่อเน้นการใช้ประโยชน์จากพลังงานแสงอาทิตย์ และลดการปล่อยก๊าซคาร์บอน โดยมอบหมายให้สำนักงานเพื่อการพัฒนาแห่งสาธารณรัฐฝรั่งเศส (FDA) ช่วยสนับสนุนด้านนิเวศวิทยาและการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในเอเชีย และเพื่อช่วยเหลือประเทศที่เป็นหมู่เกาะขนาดเล็กในมหาสมุทรแปซิฟิกเตรียมรับมือกับสภาวะอากาศที่เปลี่ยนแปลง ยิ่งไปกว่านั้น ฝรั่งเศสยังให้การสนับสนุนสหภาพยุโรปเพื่อเพิ่มการมีส่วนร่วมภายในภูมิภาค ภายใต้กรอบความร่วมมือเชื่อมโยงเอเชีย-ยุโรป (Connecting Europe and Asia) ซึ่งถือว่าเป็นยุทธศาสตร์ฉบับแรกของสหภาพยุโรปต่อภูมิภาคเอเชีย ที่ให้ความสำคัญอย่างยั่งยืนโดยเน้นไปทางด้านคมนาคม ด้านพลังงาน ด้านทรัพยากรมนุษย์และด้านดิจิทัล⁵⁹

2.3 จุดมุ่งหมายของการดำเนินยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิก

ในช่วงทศวรรษ 2010 เป็นต้นมา ประเด็นด้านการรักษาเสถียรภาพในการเดินเรือ และการปรับตัวสู่การเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศปรากฏอยู่ในยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติเรื่อยมา หากพิจารณาสาระสำคัญของยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกแล้ว พบว่าสองประเด็นที่กล่าวมานี้ยังคงเป็นเป้าหมายสำคัญที่ฝรั่งเศสต้องการบรรลุผล โดยเป้าหมายในระยะสั้น คือ ร่วมปกป้องเส้นทางการเดินเรือในบริเวณทะเลจีนใต้ และเป้าหมายในระยะยาว คือ การผลักดันให้นานาชาติตระหนักถึงสถานะโลกร้อนโดยการเป็นผู้นำในข้อตกลงปารีส

2.3.1 การรักษาเสถียรภาพในการเดินเรือ

การนำเรือรบแล่นผ่านอย่างต่อเนื่องในบริเวณทะเลจีนใต้ของฝรั่งเศสเป็นเครื่องมือในการแสดงออกอย่างชัดเจน ที่ต้องการให้จีนหยุดอ้างสิทธิ์เหนือพื้นที่ในทะเลจีนใต้ เนื่องจากบทบาทของทะเลจีนใต้มีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจโลกจากทรัพยากรทางพลังงานและเส้นทางการค้าที่สำคัญ การอ้างกรรมสิทธิ์ในทะเลจีนใต้ของจีนสร้างความขัดแย้งที่ยืดเยื้อมาเป็นเวลาหลายปี โดยที่จีนอ้างถึง

⁵⁹ Ministry for Europe and Foreign Affairs. (2019). *French Strategy in the Indo-Pacific "for an Inclusive Indo-pacific"*. 31-33.

จากแผนที่เส้นประ 9 เส้น ทำให้รัฐชายฝั่งได้แก่ เวียดนาม ฟิลิปปินส์ บรูไน มาเลเซียและอินโดนีเซีย สร้างความไม่พอใจถึงการอ้างกรรมสิทธิ์นี้ของจีน เพราะไม่สามารถเข้าถึงบางส่วนของน่านน้ำที่เป็นข้อพิพาทได้⁶⁰ จนกระทั่งในปี 2016 ศาลอนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศประจำกรุงเฮกได้ตัดสินว่าการอ้างสิทธิ์ของจีนไม่มีผลทางกฎหมาย ภายใต้อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล (UN Convention on the Law of the Sea) แต่จีนได้แสดงท่าทีออกมาโจมตีคำตัดสินดังกล่าวโดยกระทรวงต่างประเทศของจีนระบุว่า จีนจะไม่ยอมรับคำตัดสินของศาล และคำตัดสินผิดหลักกฎหมาย และไม่มีผลชอบธรรม⁶¹ กล่าวได้ว่า บริเวณทะเลจีนใต้เป็นความขัดแย้งที่ตึงเครียดและสุ่มเสี่ยงที่จะเกิดสภาวะสงครามขึ้นในอนาคต⁶²

ในที่ประชุมความมั่นคง Shangri-la ที่สิงคโปร์ ปี 2016 นายถอง-อีฟ เลอ ดริอง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมฝรั่งเศสได้กล่าวถึงความรุนแรงที่เกิดขึ้น ภายหลังจากจีนไม่ยอมรับคำตัดสินจากศาลอนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศ ในปี 2016 ว่า “ถ้าหากวันนี้ กฎหมายทะเลไม่ถูกเคารพในทะเลจีนใต้ ฝรั่งเศสในทะเลอาร์ติก ทะเลเมดิเตอร์เรเนียน หรือที่ไหนในโลก ก็จะถูกกระทำเช่นเดียวกันได้”⁶³ จะพบว่า นายดริองไม่ได้ระบุถึงจีนโดยตรงไปตรงมา เนื่องจากฝรั่งเศสยังต้องการรักษาความสัมพันธ์ที่ดีกับจีน และจีนมีผลประโยชน์ทางการค้าขนาดใหญ่กับฝรั่งเศส แต่ในทางกลับกัน การขยายอิทธิพลของจีนและการพัฒนาขีดความสามารถทางการทหารยังคงดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง รวมไปถึงการดำเนินการถมแนวปะการังเพื่อสร้างเกาะเทียม และส่งเรือลาดตระเวน เพื่อเป็นการแสดงการอ้างกรรมสิทธิ์ตามแผนที่เส้นประ 9 เส้น ยิ่งทำให้ฝรั่งเศสเข้ามามีส่วนร่วมในข้อพิพาทดังกล่าว เพื่อสนับสนุนเสรีภาพในการเดินเรือ ดังที่ได้ระบุไว้ในยุทธศาสตร์แห่งชาติมาโดยตลอด จนกระทั่งเดือนพฤษภาคม ปี 2018 ฝรั่งเศสส่งเรือโจมตีจัมบูต (Dixmude) และเรือรบขนาดกลางลาดตระเวนเวอร์ล่องผ่านหมู่เกาะสแปรตลีย์ โดยใช้เซ็นเซอร์ตรวจจับสัญญาณทั้งหมดที่สามารถใช้ได้ ในน่านน้ำระหว่างประเทศ โดยมีสหรัฐอเมริกาเป็นแนวหน้าในการส่งเสริมการจัดปฏิบัติการส่งเสริม

⁶⁰ กฤษฏากร ว่องวุฒิกุล. (2561). วิเคราะห์คำตัดสินของศาลอนุญาโตตุลาการในคดีพิพาททะเลจีนใต้ระหว่างฟิลิปปินส์และจีนผ่านมุมมองด้านกฎหมายสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ. วารสารนิติศาสตร์, 41(1). หน้า 115.

⁶¹ Michael Yahuda. (2013). China's New Assertiveness in the South China Sea. *Journal of Contemporary China*, 22(18). P.447.

⁶² ประภัสสร เทพชาติศรี. (2556). นโยบายต่างประเทศของสหรัฐฯ ต่อภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ออกในสมัยรัฐบาล Barack Obama. หน้า 4.

⁶³ The International Institute for Strategic Studies. (2016). The IISS Shangri-la Dialogue. 86.

เสรีภาพการเดินเรือ ร่วมกับประเทศพันธมิตรในการฝึกซ้อมรบในรูปแบบที่คล้ายคลึงกัน เพื่อเผชิญกับการรุกรานอย่างต่อเนื่องของจีน⁶⁴

ในเดือนกุมภาพันธ์ ปี 2021 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมฝรั่งเศส ได้ประกาศผ่านทวิตเตอร์ว่า เรือดำน้ำโจมตีนิวเคลียร์ เอส เอ็น เอ เอเมโรด์ (SNA Emeraude) และเรือสนับสนุน บี เอส เอ เอ็ม แซน (BSAM Seine) อีกลำของฝรั่งเศสได้ลาดตระเวนในทะเลจีนใต้ เพื่อเป็นการพิสูจน์ขีดความสามารถของกองทัพเรือฝรั่งเศสในการวางกองกำลังในดินแดนห่างไกลและเป็นเวลายาวนาน นอกจากนี้ เรือรบขนาดกลาง แพรเรียลได้เดินทางมาที่ท่าเรือแคมรัน ประเทศเวียดนาม เพื่อเป็นการตอบโต้พฤติกรรมแข็งกร้าวและการอ้างสิทธิ์ที่ขยายออกไปในทะเลจีนใต้ของจีน⁶⁵ เพื่อร่วมกับกลุ่มควอตที่เป็นหุ้นส่วนเชิงยุทธศาสตร์ทั้งออสเตรเลีย สหรัฐอเมริกา และญี่ปุ่น⁶⁶ ไม่เพียงแต่จะเป็นการสนับสนุนเสรีภาพของการเดินเรือ แต่ยังเป็นการเพิ่มพูนความรู้ของฝรั่งเศสเกี่ยวกับพื้นที่บริเวณทะเลจีนใต้ และยืนยันว่ากฎหมายระหว่างประเทศคือกฎเดียวที่ถูกต้อง ไม่ว่าเราจะเดินเรือในทะเลใดก็ตาม⁶⁷ กล่าวได้ว่า สารสำคัญอันดับแรก ที่ได้ระบุไว้ในยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิก ว่าด้วยเรื่องการส่งเสริมสันติภาพและความมั่นคงด้วยการปกป้องเสรีภาพในการเดินเรือ เป็นเป้าหมายสำคัญในระยะสั้นที่ฝรั่งเศสต้องการบรรลุผล ฝรั่งเศสจึงตอบสนองยุทธศาสตร์ฉบับนี้ โดยการส่งเรือรบมาแล่นผ่านในบริเวณพิพาททะเลจีนใต้อย่างต่อเนื่อง เพื่อต้องการจะหยุดความพยายามของจีน ที่ต้องการให้ประเทศอื่นยอมรับการอ้างสิทธิ์ของตนเหนือพื้นที่บริเวณทะเลจีนใต้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

⁶⁴ Ian Bowers. (2018). Can the Burden be Shared? Europe, the Sea and the Liberal Order in Asia. *Global Asia*, 13(2). 104-105.

⁶⁵ Zachary Haver. (2021). *French Warship docks in Vietnam as Foreign Power Step up in South China Sea*. Indo-Pacific Defense Forum. Retrieved 20 May 2021 from <https://ipdefenseforum.com/2021/03/french-warship-docks-in-vietnam-as-foreign-powers-step-up-in-south-china-sea/>

⁶⁶ Sébastien Seibt. (2021). *France Wades into the South China Sea with a Nuclear Attack submarine*. France 24. Retrieved 15 March 2021 from <https://www.france24.com/en/france/20210212-france-wades-into-the-south-china-sea-with-a-nuclear-attack-submarine>

⁶⁷ Ibid.

2.3.2 การรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของสภาวะภูมิอากาศ

สาระสำคัญข้อสุดท้ายที่ระบุไว้ในยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิก คือ การปรับตัวสู่การเปลี่ยนแปลงของสภาวะภูมิอากาศ ซึ่งถือว่าเป็นเป้าหมายที่ฝรั่งเศสต้องการบรรลุผลในระยะยาว จะพบว่า ตั้งแต่ช่วงปี 2009 เป็นต้นมา ฝรั่งเศสได้รับผลกระทบจากคลื่นความร้อน (Heat Wave) ส่งผลให้มีผู้สูงอายุเสียชีวิตจำนวนมาก และเกิดภาวะภัยแล้งในบริเวณตอนใต้ของฝรั่งเศส ก่อให้เกิดไฟป่า รวมไปถึงเกษตรกรได้รับปัญหาขาดแคลนน้ำที่ส่งผลกระทบต่อฟาร์มปศุสัตว์ และผลผลิตทางการเกษตร⁶⁸ นอกจากนี้ ระดับน้ำทะเลที่สูงขึ้น ทำให้ดินแดนโพ้นทะเลของฝรั่งเศสได้รับผลกระทบต่อระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพ รวมไปถึงภาคธุรกิจและการท่องเที่ยว จะสังเกตได้ว่า ในช่วงทศวรรษ 2010 เป็นต้นมา ประเด็นด้านการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาวะภูมิอากาศ ได้ถูกนำมาเป็นหนึ่งในสาระสำคัญต่อการกำหนดนโยบายด้านความมั่นคงแห่งชาติของฝรั่งเศส ตั้งแต่ประธานาธิบดีนิโกลาส์ ซาร์โกซี ที่ให้ความสำคัญกับประเด็นด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเรื่อยมาถึงประธานาธิบดีฟรองซัวส์ ออลลองด์ที่เป็นผู้ร่วมผลักดันให้ข้อตกลงปารีสแล้วเสร็จ

ข้อตกลงปารีส (Paris Agreement) เป็นส่วนเพิ่มเติมของกรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงของสภาวะภูมิอากาศ (The United Nations Framework Convention on Climate Change : UNFCCC) ถูกจัดทำขึ้นระหว่างการประชุมรัฐภาคีของ UNFCCC ครั้งที่ 21 ณ กรุงปารีส ในปี 2015 เพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของสภาวะภูมิอากาศ ภายหลังจากที่พิธีสารเกียวโตจะสิ้นสุดในปี 2020⁶⁹ โดยมีวัตถุประสงค์ในระยะยาวเพื่อลดก๊าซเรือนกระจกให้อุณหภูมิของโลกต่ำกว่า 2 องศา และเพื่อสนับสนุนให้ประเทศกำลังพัฒนาเพิ่มขีดความสามารถในการปรับตัวต่อผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงของสภาวะภูมิอากาศ ปัจจุบันมีประเทศที่ร่วมลงนามและให้สัตยาบันกว่า 190 ประเทศ⁷⁰

จนกระทั่ง ในสมัยของประธานาธิบดีเอ็มมานูเอล มาครง ยังคงให้ความสำคัญกับประเด็นดังกล่าว จะเห็นได้จากนโยบายการหาเสียงทางด้านพลังงาน ที่มักจะแทรกนโยบายการแก้ไขปัญหา

⁶⁸ Aude Lemonsu, Anne Lise Beaulant, Samuel Somot, & Valéry Masson. (2014). Evolution of Heat Wave Occurrence over the Paris basin (France) in the 21st Century. *Climate Research*, 61(75-91). 86.

⁶⁹ ชีรชัย เกื้อเกตุ. (2017). ความตกลงปารีส: โครงสร้างใหม่ทางกฎหมายในการจัดการกับปัญหาการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ. *วารสารธรรมคำแหง ฉบับนิติศาสตร์*, 6(2). 31.

⁷⁰ Ibid., 32-33.

โลกร้อนอยู่เสมอ⁷¹ และได้มอบหมายให้สำนักงานเพื่อการพัฒนาแห่งสาธารณรัฐฝรั่งเศส (French Development Agency : FDA) ให้ความช่วยเหลือดินแดนโพ้นทะเลของตนในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก จากรายงานการวิจัยของสำนักงานเอพีดีเอพบว่า ตลอดระยะเวลา 20 ปีที่ผ่านมา ระดับน้ำทะเลสูงขึ้นปีละ 5 มิลลิเมตรต่อปี และประมาณการว่าเมื่อสิ้นสุดศตวรรษที่ 21 ระดับน้ำทะเลจะสูงถึง 60 เซนติเมตร จึงได้มีการเริ่มต้นแก้ปัญหาอย่างยั่งยืน ด้วยวิธีการรักษาอนุรักษ์สัตว์ที่ใกล้สูญพันธุ์เพื่อป้องกันการอพยพ รวมไปถึงการบริหารจัดการความเสี่ยงที่จะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประชากรทางด้านสุขภาพ อาหาร และที่อยู่อาศัย⁷²

ในทางตรงกันข้าม ประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ (Donald Trump) ของสหรัฐอเมริกา ประกาศถอนตัวออกจากข้อตกลงปารีสอย่างเป็นทางการในปี 2019 โดยกล่าวหาว่า ข้อตกลงปารีสไม่ยุติธรรม และทำลายเศรษฐกิจสหรัฐอเมริกา⁷³ ส่วนหนึ่งมีผลมาจากนโยบาย Make America Great Again สะท้อนให้เห็นถึงกระแสของความเป็นชาตินิยม จึงเป็นโอกาสให้ประธานาธิบดีมาครงก้าวขึ้นมาเป็นผู้นำในการรณรงค์ป้องกันโลกร้อนภายใต้ข้อตกลงปารีส รวมถึงออกแคมเปญ Make Our Planet Great Again เพื่อเสียดสีนโยบายของสหรัฐอเมริกา⁷⁴ ในการเยือนนครเซี่ยงไฮ้อย่างเป็นทางการเมื่อปี 2019 ของประธานาธิบดีมาครงยังประสบความสำเร็จในการโน้มน้าวให้จีนร่วมลงนามในข้อตกลงปารีส และได้กล่าวกับประธานาธิบดีสี จิ้น ผิงว่า ข้อตกลงปารีสไม่สามารถยกเลิกได้ (Irreversibility)⁷⁵ เนื่องจากมีความกังวลว่าจีนอาจจะถอนตัวภายหลังเช่นเดียวกับสหรัฐอเมริกา หลังจากนั้นโฆษกกระทรวงต่างประเทศจีนกล่าวว่า จีนจะต้องดำเนินการให้เป็นรูปเป็นร่างเพิ่มมากขึ้น

⁷¹ Marc-Antoine Eyl-Mazzega and Carole Mathieu. (2018). “Make Our Planet Great Again”: Macron’s Leadership on Climate Issues. *Etude de l’Ifri*, 22.

⁷² AFD. (2018). *Vulnerabilities to Climate Change in the French Overseas territories and Small island States* (Syntheses of AFD Studies and Research, Issue 28).

⁷³ Aljazeera. (2019). *US tells UN it is Pulling out of Paris*. Retrieved 20 May 2021 from <https://www.aljazeera.com/news/2019/11/04/us-tells-un-it-is-pulling-out-of-paris-climate-deal/>

⁷⁴ Joshua S. Dadural and Leah R. Reznikov. (2018). Interest in and Awareness of French President Emmanuel Macron’s “Make our Planet Great Again” Initiative. *Social Sciences*, 7(102). 1.

⁷⁵ Rachael Kennedy. (2019). *Emmanuel Macron and Xi Jinping to Agree ‘Irreversibility’ of Paris Climate Accord*. Euronews. Retrieved 20 May 2021 from <https://www.euronews.com/2019/11/05/emmanuel-macron-and-xi-jinping-to-agree-irreversibility-of-paris-climate-agreement>

เพื่อรับมือกับการป้องกันภาวะโลกร้อน⁷⁶ ซึ่งก่อนหน้านั้น ในปี 2009 จีนได้ประกาศในการประชุม ข้อตกลงโคเปนเฮเกน⁷⁷ว่าจะปรับลดก๊าซเรือนกระจกลงร้อยละ 40 แต่ไม่ได้ระบุว่าภายในปี ค.ศ. ใด⁷⁸ อย่างไรก็ตาม ในช่วงทศวรรษ 2010 เป็นต้นมา จีนก็ประสบปัญหาการเปลี่ยนแปลงของอากาศในด้านมลพิษทางอากาศที่เพิ่มสูงขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการใช้รถยนต์ที่เพิ่มมากขึ้นและการใช้ถ่านหินอย่างต่อเนื่อง โดยจีนมีส่วนร่วมในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกถึงหนึ่งในสี่ของโลกซึ่งเป็นอันดับสองรองจากสหรัฐอเมริกา⁷⁹ ภายหลังจากการลงนามในข้อตกลงปารีส จีนได้กำหนดเกณฑ์การปล่อยก๊าซเรือนกระจกสูงสุดเอาไว้ในปี 2030 และจะผลักดันให้การปล่อยมลพิษลดลงภายหลังจากนั้น⁸⁰ กล่าวได้ว่า ข้อตกลงปารีสเป็นความร่วมมือทางการทูตที่มีเป้าหมายสำคัญในระยะยาวที่จะช่วยให้รอดพ้นจากวิกฤตสภาพโลกร้อน และถือเป็นก้าวที่สำคัญของจีนที่ให้ความร่วมมือประเด็นด้านความมั่นคงรูปแบบใหม่ในแบบพหุภาคีร่วมกับนานาชาติ

สรุป

อินโด-แปซิฟิกเปรียบเสมือนเป็นสัญลักษณ์เชิงนโยบายที่ฝรั่งเศสใช้เข้าหาประเทศโดยรอบ มหาสมุทรอินเดียและมหาสมุทรแปซิฟิก สำหรับฝรั่งเศสได้กำหนดอาณาเขตบริเวณอินโด-แปซิฟิก ตั้งแต่ทวีปแอฟริกาตะวันออกไปจรดชายฝั่งตะวันตกของสหรัฐอเมริกา เนื่องจากการมีดินแดนโพ้นทะเลของตนเองกระจายตัวอยู่ในบริเวณนี้ การออกยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกประกอบไปด้วยสาระสำคัญอยู่ 4 ประการ คือการสร้างสันติภาพและความมั่นคง โดยมุ่งเน้นไปที่การปกป้องเส้นทางเดินเรือและการต่อสู้กับการก่อการร้าย การสนับสนุนความร่วมมือในแบบพหุภาคี โดยการสร้างความสัมพันธ์กับมหาอำนาจในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิกให้มีความแน่นแฟ้นมากยิ่งขึ้น การเพิ่ม

⁷⁶ Antony Froggatt and Daniel Quiggin. (2021). China, EU and US Cooperation on Climate and Energy. *Chatham House, the Royal Institute of International Affairs*. 25.

⁷⁷ ข้อตกลงโคเปนเฮเกน เป็นข้อตกลงในกรอบการประชุมตามกรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศในปี 2009 แต่เป็นการประชุมที่ไม่ประสบความสำเร็จ เนื่องจากมีจุดอ่อนในเรื่องของสถานการณ์เป็นข้อตกลงระหว่างประเทศ รวมถึงมีการระบุให้ประเทศสมาชิกเสนอแผนการตัดลดก๊าซเรือนกระจกภายในเดือนมกราคม ปี 2010 ซึ่งมีเพียงสหรัฐฯ อินเดีย บราซิล แอฟริกาใต้ และจีน ที่ยอมรับข้อตกลง (ประภัสสร เทพชาติศรี, 2010)

⁷⁸ Miranda A. Schreurs. (2016). The Paris Climate Agreement and the Three Largest Emitters: China, the United States, and the European Union. *Politics and Governance*, 4(3). 4.

⁷⁹ Ibid.

⁸⁰ Ibid.

ปฏิสัมพันธ์กับองค์กรในภูมิภาคอย่างอาเซียน เพื่อสนับสนุนให้เกิดระเบียบโลกหลายขั้วอำนาจ และการปรับตัวสู่การเปลี่ยนแปลงของสภาวะภูมิอากาศ โดยผู้วิจัยตั้งจุดสังเกตได้ว่าเป้าหมายสำคัญที่ฝรั่งเศสต้องการบรรลุผลมีทั้งในระยะสั้นและในระยะยาว โดยในระยะสั้น คือการปกป้องเส้นทางการเดินเรือด้วยการส่งเรือรบแล่นผ่านในทะเลจีนใต้ และร่วมฝึกซ้อมรบกับสหรัฐอเมริกา แสดงให้เห็นถึงการแสดงออกโดยทันทีต่อการไม่ยอมรับการอ้างกรรมสิทธิ์ของจีน สำหรับเป้าหมายในระยะยาว คือการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของสภาวะภูมิอากาศที่ประธานาธิบดีมาครงประสบความสำเร็จในการโน้มน้าวให้จีนร่วมลงนามสำเร็จ และมีเป้าหมายร่วมกันคือการลดก๊าซเรือนกระจกให้อุณหภูมิของโลกลดลง เป้าหมายสำคัญทั้งสองประเด็นที่ฝรั่งเศสยึดถือผ่านยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกนี้ ผู้วิจัยสังเกตได้ว่า สาระสำคัญบางส่วนมีความใกล้เคียงกับความต้องการของสหรัฐอเมริกา คือการรักษาเสรีภาพทางทะเล ที่ฝรั่งเศสให้ความร่วมมือในการฝึกซ้อมรบบริเวณทะเลจีนใต้ และในขณะเดียวกันหลักการบางอย่างของยุทธศาสตร์ก็สอดคล้องกับความต้องการของจีน และสอดคล้องกับหลักการของสหภาพยุโรปในด้านความร่วมมือในแบบพหุภาคีที่เห็นได้ชัดคือการมีส่วนร่วมในข้อตกลงปารีส และการสนับสนุนโครงการเส้นทางสายไหมทางทะเล ซึ่งมีความตรงกันข้ามกับสหรัฐอเมริกาภายใต้การนำของประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ที่ต้องการเป็นมหาอำนาจเดี่ยวของโลก และเป็นจุดเปลี่ยนของความสัมพันธ์ระหว่างจีนและสหรัฐอเมริกา ดังนั้น ยุทธศาสตร์ฉบับนี้จึงไม่เป็นเพียงการตอบสนองต่อผลประโยชน์แห่งชาติของฝรั่งเศส แต่ยังเป็นการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงในบริบทสภาพแวดล้อมระหว่างประเทศ ซึ่งผู้วิจัยจะนำเสนอในบทต่อไป

บทที่ 3

บริบททางการเมืองระหว่างประเทศในสมัยของประธานาธิบดีเอ็มมานูเอล มาครง

บทนี้จะนำเสนอถึงบริบทการเมืองระหว่างประเทศที่เกิดขึ้นภายใต้การดำรงตำแหน่งของประธานาธิบดีเอ็มมานูเอล มาครง ซึ่งมาพร้อมกับการเปลี่ยนทิศทางของความสัมพันธ์ระหว่างจีนและสหรัฐอเมริกา และการลาออกจากสหภาพยุโรปของสหราชอาณาจักร สะท้อนให้เห็นถึงโครงสร้างทางอำนาจในระดับโลกถูกทำให้เปลี่ยนแปลงไปจากระบบสองขั้วอำนาจในช่วงสงครามเย็นมาเป็นระบบขั้วเดียวที่มีสหรัฐอเมริกาเป็นมหาอำนาจนำโดยตลอด ซึ่งไม่อาจจะปฏิเสธได้เลยว่านโยบายต่างประเทศของสหรัฐอเมริกามีส่วนสำคัญต่อการกำหนดทิศทางโลก แต่การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างก้าวกระโดดของจีนทำให้จีนสามารถขยับขึ้นมาเป็นมหาอำนาจที่ขับเคลื่อนโลกในปัจจุบันมาสู่ระบบหลายขั้วอำนาจ รวมไปถึงยุโรปก็ประสบปัญหาเศรษฐกิจจากวิกฤตการณ์ยูโร และการถอนตัวออกจากสหภาพยุโรปของสหราชอาณาจักร จึงทำให้ฝรั่งเศสต้องก้าวขึ้นมาเป็นอีกหนึ่งตัวแสดงที่สำคัญ โดยการใช้ยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว โดยเนื้อหาให้บทนี้จะแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ในส่วนแรกจะพิจารณาถึงการผงาดขึ้นมาของจีน (The Rise of China) ที่สร้างความเปลี่ยนแปลงต่อระบบการเมืองระหว่างประเทศด้วยนโยบายเส้นทางสายไหมทางทะเล ส่วนที่สองจะอธิบายการเปลี่ยนทิศทางในการดำเนินนโยบายต่างประเทศของสหรัฐอเมริกาด้วยนโยบายอเมริกาต้องมาก่อน (America First) และในที่สุดท้ายจะวิเคราะห์การออกจากสหภาพยุโรปของสหราชอาณาจักร (Brexit) ที่ทำให้ฝรั่งเศสต้องก้าวขึ้นมาเป็นเสาหลักในการขับเคลื่อนสหภาพยุโรป

3.1 การผงาดของจีน (The Rise of China)

การขึ้นมาดำรงตำแหน่งของประธานาธิบดีสี จิ้นผิง มีเป้าหมายในการสร้างสังคมจีนให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ด้วยแนวคิดที่สร้างความฝันในแบบของชาวจีน (Chinese Dream) และยังเป็นการสร้างภาพลักษณ์ใหม่ของจีนสู่สายตาของนานาชาติ⁸¹ โดยในปี 2013 ประธานาธิบดีสี จิ้นผิง

⁸¹ Manoranjan Mohanty. (2013). Xi Jinping and the 'Chinese Dream'. *Economic and Political Weekly*, 48(38), 34. <http://www.jstor.org/chula.idm.oclc.org/stable/23528539>

ประกาศนโยบายเส้นทางสายไหมทางทะเล (The Maritime Silk Road of the 21st Century) ที่มีจุดประสงค์เพื่อส่งเสริมความร่วมมือพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งเชื่อมโยงเศรษฐกิจจีนเข้ากับเศรษฐกิจโลกผ่านการลงทุนระหว่างจีนและประเทศในแถบภูมิภาคมหาสมุทร ได้แก่ อาเซียน โอเชียเนีย มหาสมุทรอินเดีย รวมถึงแอฟริกาเหนือ โดยจะใช้เส้นทางคมนาคมทั้งทางบกและทางน้ำที่มีจุดเริ่มต้นจากเมืองท่าสำคัญของจีนอย่าง เซี่ยงไฮ้ เทียนจิน ฝูเจี้ยน ลงมาทางทะเลจีนใต้ ผ่านช่องแคบมะละกา เข้าสู่มหาสมุทรอินเดีย ผ่านอ่าวเปอร์เซีย เข้าสู่คลองสุเอซ เพื่อเข้าสู่ทะเลเมดิเตอร์เรเนียนและมุ่งหน้าไปยังยุโรป⁸² ถือได้ว่ายุทธศาสตร์ดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของยุทธศาสตร์ใหญ่ของจีน (China's Grand Strategy) ที่ต้องการให้จีนเป็นประเทศพัฒนาในทุกด้านทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และความเข้มแข็งทางการทหาร⁸³

การสร้างความร่วมมือทางเศรษฐกิจแบบพหุภาคีจากโครงการเส้นทางสายไหมทางทะเล ที่มีจุดหมายเพื่อเชื่อมระหว่างทวีปเอเชีย ยุโรป และแอฟริกา⁸⁴ สะท้อนให้เห็นว่า ประธานาธิบดีสี จิ้นผิง มีท่าทีเชิงรุกในการดำเนินนโยบายต่างประเทศที่เกิดขึ้นท่ามกลางสภาวะเศรษฐกิจโลกที่กำลังอ่อนแอ ซึ่งทางฝั่งสหรัฐอเมริกา ยังคงกำลังเผชิญกับวิกฤตเศรษฐกิจเกี่ยวกับการจัดการสินเชื่อทางอสังหาริมทรัพย์ (Subprime Mortgage) ส่งผลให้สถาบันทางการเงินหลายแห่งต้องล้มละลาย และยังคงลุกลามไปยังสหภาพยุโรปที่กำลังเผชิญกับปัญหาวิกฤตหนี้สาธารณะยุโรป (Eurozone Crisis) เช่นเดียวกัน ยิ่งไปกว่านั้น จีนยังมีส่วนผลักดัน ความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาค (Regional Comprehensive Economic Partnership : RCEP) ที่อาเซียนได้ริเริ่มขึ้นร่วมกับประเทศคู่เจรจา ได้แก่ จีน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ และอินเดีย ทำให้ฝรั่งเศสระบุถึงการผงาดของจีนลงในเอกสารด้านการป้องกันและความมั่นคงแห่งชาติฝรั่งเศส (The White Paper on Defence and National Security) ว่าจะทำให้ความสมดุลในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ถูกเปลี่ยนไปอย่างรุนแรง⁸⁵ หนึ่งใน การตอบรับของฝรั่งเศสต่อการขยายโครงการเส้นทางสายไหมของจีน คือการบรรลุข้อตกลงทางการค้าระหว่างสองประเทศในการเยือนฝรั่งเศสของ ประธานาธิบดีสี จิ้นผิง โดยประธานาธิบดีเอ็มมานูเอล มาครง ได้กล่าวว่า ความร่วมมือในการเข้าร่วมโครงการเส้นทางสายไหม

⁸² กิตติชัย ธนมาเคนทร์. (2561). นโยบายเส้นทางสายไหมทางทะเลแห่งศตวรรษที่ 21 ของจีน: ผลกระทบต่อภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Vol. 195). 6.

⁸³ Michael Clarke. (2017). The Belt and Road Initiative: China's New Grand Strategy? *Asia Policy*, 24, 71-72.

⁸⁴ Kwa Chong Guan. (2016). The Maritime Silk Road : History of an Idea. *Yusof Ishak Institute*, 23, 6.

⁸⁵ République Française. (2013). *French White Paper on Defence and National Security 2013*.

ทางทะเลต้องเป็นความร่วมมือที่ตอบสนองซึ่งกันและกัน โดยที่บริษัทยุโรปต้องมีช่องทางการเข้าสู่ตลาดของจีนที่ดีขึ้น ซึ่งการบรรลุข้อตกลงดังกล่าวทำให้จีนสั่งซื้อเครื่องบินจากบริษัทแอร์บัสรวมกว่า 300 ลำ และจีนยังยืนยันในการยกเลิกคำสั่งห้ามนำเข้าสัตว์ปีกจากฝรั่งเศสด้วย⁸⁶

อย่างไรก็ตาม จีนยังให้ความสำคัญกับการทหารในการพัฒนากองทัพของตนให้มีความแข็งแกร่งเพิ่มขึ้น และแสดงความแข็งกร้าวต่อประเทศเพื่อนบ้านเพื่อต้องการจะเป็นมหาอำนาจทางทะเล (Maritime Power)⁸⁷ สิ่ง que เห็นได้อย่างชัดเจนที่สุด คือ การอ้างกรรมสิทธิ์ของตนในบริเวณทะเลจีนใต้ นอกจากนี้ จีนยังมีโครงการที่จะขยายฐานทัพของตนไปยังบริเวณมหาสมุทรแปซิฟิกตอนใต้ ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นที่ตั้งของดินแดนโพ้นทะเลของฝรั่งเศส ทำให้ฝรั่งเศสต้องออกมาสนับสนุนเสรีภาพด้านการเดินเรือเพื่อปกป้องบูรณภาพทางดินแดนของตน⁸⁸ โดยในที่ประชุมความมั่นคง Shangri-la ที่สิงคโปร์ ปี 2016 นายฌอง-อีฟ เลอ ดร็อง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมฝรั่งเศส ได้กล่าวถึงความรุนแรงที่เกิดขึ้น ภายหลังจากจีนไม่ยอมรับคำตัดสินจากศาลอนุญาโตตุลาการระหว่างประเทศ ในปี 2016 ว่า “ถ้าหากวันนี้ กฎหมายทะเลไม่ถูกเคารพในทะเลจีนใต้ ฟร่งนี้ในทะเลอาร์ติก ทะเลเมดิเตอร์เรเนียน หรือที่ไหนในโลก ก็จะถูกกระทำเช่นเดียวกันได้”⁸⁹ จะพบว่า นายดรอองไม่ได้ระบุถึงจีนโดยตรงไปตรงมา เพราะฝรั่งเศสยังต้องการรักษาความสัมพันธ์ที่ดีกับจีน เนื่องจากจีนยังมีผลประโยชน์ทางการค้าขนาดใหญ่กับฝรั่งเศส แต่ในขณะเดียวกันฝรั่งเศสต้องทำหน้าที่หลักร่วมกับสหภาพยุโรปเพื่อร่วมปกป้องเสรีภาพในการเดินเรือ จึงได้ร่วมสนับสนุนให้อาเซียนจัดทำคู่มือแนวปฏิบัติ (Code of Conduct)⁹⁰ เพื่อสนับสนุนให้ปัญหาที่เกิดขึ้นคลี่คลายไปด้วยการเจรจา มากกว่าการเผชิญหน้ากัน

ทั้งนี้ การที่จีนมีบทบาทเพิ่มมากขึ้น ทำให้สหรัฐอเมริกาซึ่งตรงกับช่วงสมัยของประธานาธิบดี บารัค โอบามา (Barack Obama) ต้องกลับมาสนใจภูมิภาคเอเชียอีกครั้งโดยการดำเนินยุทธศาสตร์

⁸⁶ Benjamin Dodman. (2019). 'Make it a two-way street': China's Silk Road faces French roadblock. France24. Retrieved 22 June 2021 from <https://www.france24.com/en/20190325-china-xi-jinping-macron-belt-road-france>

⁸⁷ Andrew S. Erickson and Conor M. Kennedy. (2015). *China's Island Builders*. Foreign Affairs. Retrieved 25 June 2021 from <https://www.foreignaffairs.com/articles/east-asia/2015-04-09/chinas-island-builders>

⁸⁸ Roland Seib. (2009). China in the South Pacific : No New Hegemon on the Horizon. *Peace Research Institute Frankfurt*, 39.

⁸⁹ The International Institute for Strategic Studies. (2016). The IISS Shangri-la Dialogue. 86.

⁹⁰ Maier-Knapp, N. (2017). The EU as an Actor in Southeast Asia in the Context of the South China Sea Arbitration. *European Foreign Affairs Review*, 22(4). 457.

หันสู่เอเชีย (Pivot to Asia) ที่มีเป้าหมายเพื่อรักษาระเบียในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกให้กลับมา มีความสมดุล (Rebalancing Asia) โดยมีสหรัฐอเมริกาเป็นผู้สนับสนุนทางด้านเศรษฐกิจและความมั่นคง และเป็นการกระชับความสัมพันธ์กับพันธมิตรของสหรัฐอเมริกาในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก⁹¹ กล่าวได้ว่า นโยบายสำคัญของยุทธศาสตร์หันสู่เอเชียของสหรัฐอเมริกา คือการสกัดกั้นการพยายามครอบงำเอเชียของจีน โดยเห็นได้อย่างชัดเจนมากขึ้นในสมัยของประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ ที่มุ่งเน้นผลประโยชน์แห่งชาติของตนมาเป็นอันดับแรก และเป็นส่วนสำคัญให้ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างจีนและสหรัฐอเมริกาเปลี่ยนทิศทางไป

3.2 สหรัฐอเมริกาภายใต้นโยบาย America First

นโยบาย America First เป็นนโยบายต่างประเทศภายใต้การนำของประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ ที่เน้นความสำคัญของความเป็นชาตินิยมเพื่อปกป้องผลประโยชน์แห่งชาติ รวมถึงการสร้าง ความมั่นคงแก่สหรัฐอเมริกาต้องมาเป็นอันดับแรก⁹² ซึ่งแตกต่างกับสมัยของประธานาธิบดีบารัค โอบามาที่เชื่อมโยงผลประโยชน์ของสหรัฐอเมริกากับนานาชาติ⁹³ หนึ่งในประเด็นสำคัญของนโยบาย America First คือการระบุว่า สหรัฐอเมริกาจะต้องเป็นชาตินิยมทางเศรษฐกิจ (Economic Nationalism)⁹⁴ เพื่อให้เศรษฐกิจของสหรัฐอเมริกามีความมั่นคง ในช่วงสมัยของการดำรงตำแหน่ง ประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ได้ประกาศนโยบายกีดกันทางการค้าโดยการเพิ่มภาษีนำเข้า รวมไปถึง การถอนสหรัฐอเมริกาออกจากข้อตกลงหุ้นส่วนยุทธศาสตร์เศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก (Trans-Pacific Partnership: TPP) ที่ประธานาธิบดีทรัมป์เห็นว่า เป็นข้อตกลงที่สร้างความเสียหายแก่

⁹¹ Khan Zulfqar and Amin Fouzia. (2015). Pivot to and Rebalancing :Implications for Asia-Pacific Region. *Policy Perspectives*, 12(2), 6. <https://doi.org/10.13169/polipers.12.2.0003>

⁹² Aaron Ettinger. (2018). Trump's National Security Strategy : "America First" meets the establishment. *International Journal of East Asian Studies*, 73(3), 475.

⁹³ จุฑาทิพย์ คล้ายทับทิม. (2563). สหรัฐอเมริกามาก่อน: ยุทธศาสตร์หลักนโยบายต่างประเทศสหรัฐอเมริกาสมัยประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์. *วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์*, 42(2). 91.

⁹⁴ Thapiporn Suporn. (2019). Unraveling Triadic Relationship in Trump's Foreign Policy: Internationalism, Nationalism, and Trumpism. *International Journal of East Asian Studies*, 23(2), 48.

สหรัฐอเมริกา⁹⁵ เห็นได้อย่างชัดเจนว่า นโยบายเศรษฐกิจของสหรัฐอเมริกาที่มุ่งเน้นไปในแบบเอกภาคินิยม มีความสวนทางกันกับนโยบายเศรษฐกิจของจีนที่สนับสนุนความร่วมมือในแบบพหุภาคี จึงเป็นส่วนให้ความสัมพันธ์ระหว่างสหรัฐอเมริกาและจีนเปลี่ยนแปลงไป

ยิ่งไปกว่านั้น สหรัฐอเมริกายังได้ระบุถึงจีนไว้ในยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงแห่งชาติว่า จีนเป็นภัยคุกคามที่กำลังจะก้าวขึ้นมาเป็นมหาอำนาจใหม่ของโลก และพยายามจัดระเบียบโลกขึ้นมาใหม่ทั้งทางการทหารและทางเศรษฐกิจ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์ของสหรัฐอเมริกาอย่างไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้⁹⁶ รวมถึงประธานาธิบดีทรัมป์ยังกล่าวอีกว่า จีนคือคู่แข่งของสหรัฐอเมริกา⁹⁷ ดังนั้นสหรัฐอเมริกาจึงมีความจำเป็นในการใช้มาตรการคว่ำบาตรทางการค้า และใช้การประกาศสงครามการค้ากับจีนมาเป็นเครื่องมือในการดำเนินความสัมพันธ์กับจีน ในการเยือนสหรัฐอเมริกาอย่างเป็นทางการของประธานาธิบดีเอ็มมานูเอล มาครง เมื่อปี 2018 ได้กล่าวแสดงความไม่เห็นด้วยต่อการประกาศสงครามทางการค้าในที่ประชุมสภาคองเกรสของสหรัฐอเมริกาว่า การดำเนินการดังกล่าวยังไม่เหมาะสมในช่วงเวลานั้นเพราะจะเป็นการทำลายการสร้างงาน รวมถึงสินค้าอุปโภคและบริโภคจะมีราคาที่สูงขึ้น⁹⁸ ไม่เพียงแต่สหรัฐอเมริกาจะกีดกันทางการค้ากับจีน แต่ยังออกมาตรการทางภาษีตอบโต้สหภาพยุโรปเช่นเดียวกัน การกระทำดังกล่าวของสหรัฐอเมริกาต่อสหภาพยุโรปนี้เป็นการแสดงออกโดยนัยให้เห็นว่า ประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ไม่ได้ให้ความสำคัญกับสหภาพยุโรปมากนัก เพราะการดำเนินนโยบายแบบเอกภาคินิยมของสหรัฐอเมริกาไม่ได้สอดคล้องกับสหภาพยุโรปที่ยึดถือหลักการของการเป็นพหุภาคีนิยม อีกทั้งการลาออกจากสหภาพยุโรปของสหราชอาณาจักรยิ่งส่งผลให้ประธานาธิบดีเอ็มมานูเอล มาครงก้าวขึ้นมาเป็นเสาหลักในการขับเคลื่อนสหภาพยุโรป

⁹⁵ Ziad Ghaith, & David C Natcher and S. Kulshreshtha. (2018). Economic Impact of the United States withdrawal from Trans-Pacific Partnership on Canada: A Computable General Equilibrium Based Analysis. *THE JOURNAL OF APPLIED BUSINESS AND ECONOMICS*, 20.

⁹⁶ The White House. (2017). *National Security Strategy of the United States of America*. 4.

⁹⁷ Sanja Arezina. (2019). U.S.-China Relations Under the Trump Administration. *Shanghai Institutes for International Studies*, 5(3), 291.

⁹⁸ Josh Lederman and Lisa Mascaro. (2018). *Macron resists Trump's 'America first' in speech to Congress*. AP. Retrieved 25 June 2021 from <https://apnews.com/article/north-america-donald-trump-ap-top-news-international-news-nationalism-c36af69bb54f4228940a1da1637cd493>

3.3 การถอนสมาชิกภาพออกจากสหภาพยุโรปของสหราชอาณาจักร (Brexit)

ในวันที่ 23 มิถุนายน 2016 นับเป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงการเมืองและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เนื่องจากผลการลงประชามติในประเทศอังกฤษเลือกที่จะลาออกจากสหภาพยุโรป กล่าวโดยสังเขปได้ว่า สหภาพยุโรปมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการบูรณาการการรวมตัวทางเศรษฐกิจ และกระชับความร่วมมือกันระหว่างประเทศสมาชิก ซึ่งมีจุดเริ่มต้นมาจากการเป็นประชาคมถ่านหินและเหล็กกล้า จนพัฒนามาเป็นสหภาพยุโรปในปี 1992 ที่ฝรั่งเศสและเยอรมันร่วมกันสนับสนุนเพื่อช่วยเหลือกันด้านนโยบายต่างประเทศและนโยบายด้านความมั่นคง เนื่องจากการรวมกันหลายประเทศจะมีความเป็นปึกแผ่น และมีอำนาจต่อรองกับมหาอำนาจได้⁹⁹

นอกจากนี้ ข้อตกลงสนธิสัญญาลิสบอนในปี 2009 ที่ทำให้สมาชิกของสหภาพยุโรปต้องแบ่งอำนาจอธิปไตยบางส่วนให้แก่สถาบันส่วนกลางของสหภาพในลักษณะของความร่วมมือในระดับที่เหนือรัฐ (Supranational Cooperation) ในการสร้างความตกลงร่วมกันในเรื่องของภาษี การเงิน การแข่งขันระหว่างประเทศ นโยบายการค้าร่วม และการอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเล แต่สำหรับอังกฤษแล้วการมีระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่อำนาจอธิปไตยหลักยึดโยงกับรัฐสภาขัดต่อหลักการที่ประเทศสมาชิกต้องแบ่งอำนาจอธิปไตยบางส่วนให้แก่สหภาพยุโรป¹⁰⁰ แม้ว่าการเป็นสมาชิกของสหภาพยุโรปจะสามารถเคลื่อนย้ายเงินทุน สินค้าและการบริการได้อย่างอิสระ แต่สิ่งที่นำมาซึ่งปัญหาคือการเคลื่อนย้ายแรงงานภายในสหภาพยุโรปได้อย่างอิสระเช่นเดียวกัน เนื่องจากการเข้ามาของคนต่างชาติจะเข้ามาแย่งงานคนในอังกฤษ รวมไปถึงสหภาพยุโรปมีนโยบายในการให้ความช่วยเหลือผู้ลี้ภัยในตะวันออกกลาง ทำให้อังกฤษมีความกังวลเรื่องปัญหาภัยคุกคามด้านการก่อการร้าย¹⁰¹ รวมไปถึงวิกฤติเศรษฐกิจในกรีซนำมาสู่วิกฤติหนี้สาธารณะยุโรป (Europe's Sovereign

⁹⁹ Kimberly Amadeo. (2020). *The European Union, How it Work, and its History*. The Balance. Retrieved 26 June 2021 from <https://www.thebalance.com/what-is-the-european-union-how-it-works-and-history-3306356>

¹⁰⁰ Apinya Luernshavee. (2019). From the Lisbon Treaty to Brexit: a Change in Europe. *Suthiparitath*, 33(108), 258.

¹⁰¹ ญัฐนันท์ กำแพงสิน. (2562). Global Britain ร่วมหรือรอด? : อนาคตของสหราชอาณาจักรหลังจากการถอนสมาชิกภาพออกจากสหภาพยุโรป. *วารสารยุโรปศึกษา*, 25(1). 117.

Debt Crisis) ที่ทำให้สหภาพยุโรปต้องนำเงินไปช่วยเหลือมากเกินไป¹⁰² นำมาสู่การตัดสินใจลาออกจากสหภาพยุโรปของอังกฤษ สะท้อนให้เห็นถึงอังกฤษเลือกผลประโยชน์แห่งชาติมากกว่าสหภาพ¹⁰³

ผลการลงประชามติเลือกที่จะลาออกจากสหภาพยุโรป ทำให้อดีตนายกรัฐมนตรีเดวิด แคมเมอร์อนประกาศลาออกจากตำแหน่ง ทำให้นางเทเรสซา เมย์ขึ้นมาเป็นนายกรัฐมนตรี และรับช่วงต่อในการเจรจาถอนตัวโดยการเสนอนโยบาย Global Britain ที่มุ่งเน้นในเรื่องของเศรษฐกิจ การทำสนธิสัญญาทางการค้า การสร้างข้อตกลงเพื่อเปิดการค้าเสรีระหว่างประเทศ เพื่อยืนยันความมั่นคงของอังกฤษต่อการเมืองโลกหลังการออกจากสหภาพยุโรปต่อประเทศในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก อาทิ ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ สิงคโปร์ มาเลเซีย และสหรัฐอเมริกา เพื่อใช้สำหรับการกำหนดทิศทางของอังกฤษในอนาคตสำหรับการสร้างความพร้อมในการเจรจา และเชื่อมความสัมพันธ์กับต่างประเทศอีกครั้ง แม้จะไม่ได้เป็นสมาชิกของสหภาพยุโรปแล้วก็ตาม¹⁰⁴ อย่างไรก็ตาม นางเทเรสซา เมย์ก็ได้ประกาศลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี เนื่องจากไม่สามารถแก้ไขเรื่องการเจรจาถอนตัวได้อย่างลงตัว และหลังจากนั้นนายบอริส จอห์นสัน นายกรัฐมนตรีคนปัจจุบันขึ้นมาดำรงตำแหน่งแทนเพื่อจัดการปัญหาดังกล่าวให้ได้มากที่สุด¹⁰⁵

ภายหลังจากการออกจากสหภาพยุโรป อังกฤษมีแนวโน้มในการกลับไปหาพันธมิตรเก่าอย่างสหรัฐอเมริกา ซึ่งประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ได้แสดงความเห็นด้วยต่อการลาออกของอังกฤษว่าจะให้ความสำคัญกับอังกฤษมาเป็นอันดับแรก และพร้อมที่จะสร้างข้อตกลงทางการค้าระหว่างกัน¹⁰⁶ การแสดงออกของประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ทำให้อังกฤษรู้สึกว่ามีสหรัฐอเมริกาเป็นที่พึ่งพิงด้าน

¹⁰² Heather A. Conley. (2011). *The European Sovereign Debt Crisis in Review*. Center for Strategic and International Studies. Retrieved 26 June 2020 from <https://www.csis.org/analysis/european-sovereign-debt-crisis-review-and-happy-holidays-you>

¹⁰³ อุทัยพรรณ พรหมชาติแก้ว. (2559). การเป็นสมาชิกของอิตาลีในสหภาพยุโรป วิฤกตหนี้สาธารณะและความเป็นไปได้ของอิตาลีที่จะออกจากสหภาพยุโรป. วารสารยุโรปศึกษา, 24(1).

¹⁰⁴ Andrea Gilli. (2019). *MIND THE GAP: NATIONAL VIEWS OF THE FREE AND OPEN INDO-PACIFIC* (pp. 44-48, Rep.) (STIRLING S., Ed.). German Marshall Fund of the United States. Retrieved June 26, 2021, from <http://www.jstor.org/stable/resrep21474.11>

¹⁰⁵ William Booth and Karla Adam. (2019). *Theresa May resigns, Boris Johnson becomes U.K. prime minister, in elaborate transition of power*. The Washington Post. Retrieved 26 June 2021 from https://www.washingtonpost.com/world/europe/boris-johnson-uk-prime-minister/2019/07/24/42bce126-ac93-11e9-9411-a608f9d0c2d3_story.html

¹⁰⁶ DW. (2019). *Trump vows 'phenomenal' post-Brexit trade deal during UK visit*. Retrieved 26 June 2021 from <https://www.dw.com/en/trump-vows-phenomenal-post-brexit-trade-deal-during-uk-visit/a-49045439>

ความมั่นคง การผูกพันมิตรกับสหรัฐอเมริกาของอังกฤษสะท้อนให้เห็นถึงการขยายตัวของกระแสชาตินิยมที่เกิดขึ้น และสร้างผลกระทบต่อการเจริญเติบโตต่อเศรษฐกิจ เนื่องจากอังกฤษยังคงมีความสำคัญต่อการเป็นตลาดใหญ่ รวมไปถึงสร้างความไม่มั่นใจให้กับนานาชาติต่อทวีปยุโรปเอง นับได้ว่าการออกจากการเป็นสมาชิกภาพในสหภาพยุโรปของอังกฤษมีนัยที่สำคัญต่อสหภาพยุโรป รวมไปถึงสร้างความเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางอำนาจระดับโลกที่ส่งผลให้ประธานาธิบดีเอ็มมานูเอล มาครงออกมาร่วมสนับสนุนการสร้างความร่วมมือแบบพหุภาคี โดยการเข้ามาเป็นตัวแสดงที่สำคัญ โดยการใช้ยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิก เนื่องจากบริเวณดังกล่าวเป็นพื้นที่ทางยุทธศาสตร์สำคัญเพื่อเรียกความเชื่อมั่นกลับมาให้กับสหภาพยุโรปและฝรั่งเศสเอง

สรุป

ยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกของฝรั่งเศสปรากฏขึ้นภายใต้บริบทการเมืองระหว่างประเทศที่กำลังเปลี่ยนแปลงไป ทั้งการก้าวขึ้นมาใช้อำนาจของจีนภายใต้การนำของประธานาธิบดีสี จิ้นผิงที่เน้นย้ำการสร้างความร่วมมือทางเศรษฐกิจในแบบพหุภาคีจากโครงการเส้นทางสายไหมทางทะเล รวมไปถึงการสนับสนุนองค์การระหว่างประเทศในระดับภูมิภาคอย่างอาเซียน สะท้อนให้เห็นถึงท่าทีเชิงรุกในการดำเนินนโยบายต่างประเทศของจีนท่ามกลางสภาวะเศรษฐกิจของโลกที่อ่อนแอ ในทางกลับกัน การเปลี่ยนแนวทางการดำเนินนโยบายต่างประเทศของสหรัฐอเมริกา ในสมัยของประธานาธิบดี โดนัลด์ ทรัมป์หันมาให้ความสำคัญกับความมั่นคงทางเศรษฐกิจภายในประเทศมาเป็นอันดับแรก ดังจะเห็นได้จากการประกาศนโยบายกีดกันทางการค้า การถดถอยความร่วมมือในแบบพหุภาคี ส่งผลกระทบถึงความสัมพันธ์ระหว่างจีนและสหรัฐอเมริกาที่เปลี่ยนทิศทางไป และยังคงส่งผลกระทบต่อสหภาพยุโรป เนื่องจากการดำเนินนโยบายในลักษณะเอกภาคีนิยมของสหรัฐอเมริกาไม่สอดคล้องกับหลักการของสหภาพยุโรปที่สนับสนุนความร่วมมือในแบบพหุภาคีนิยม ซึ่งแสดงออกเป็นนัยได้ว่า สหรัฐอเมริกาจะไม่สนับสนุนสหภาพยุโรปได้อีกต่อไป ยิ่งไปกว่านั้นการลาออกจากสหภาพยุโรปของสหราชอาณาจักร ทำให้ฝรั่งเศสเองไม่สามารถพึ่งพาอังกฤษได้เหมือนเดิม กล่าวได้ว่าการเปลี่ยนแปลงในสภาพแวดล้อมระหว่างประเทศของชาติมหาอำนาจกำลังก่อกระแสของการเมืองฝ่ายขวาทั่วโลกให้หวนคืนมาอีกครั้ง จากปัจจัยของการเมือง สังคมและเศรษฐกิจจึงเป็นแรงผลักดันให้ประธานาธิบดีเอ็มมานูเอล มาครงต้องใช้อำนาจอย่างชาญฉลาดเพื่อตอบสนองต่อการดูแล

ผลประโยชน์แห่งชาติในพื้นที่อินโด-แปซิฟิกขนาดใหญ่นี้ และสร้างความสมดุลให้การเมืองระหว่างประเทศที่กำลังเปลี่ยนแปลงไป โดยการใช้อำนาจชาตินิยมของฝรั่งเศสจะตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิกได้อย่างไร ผู้วิจัยจะวิเคราะห์รายละเอียดเพิ่มเติมในบทถัดไป

บทที่ 4

อำนาจชาวจาตุลลาตของฝรั่งเศสกับการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก

“Smart Power is neither hard nor soft. It is both.”

Joseph S. Nye

หลักการที่ปรากฏในยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกของฝรั่งเศสได้กล่าวในข้างต้นแล้วว่า เป็นการสร้างสันติภาพและความมั่นคง การสนับสนุนความร่วมมือในแบบพหุภาคี การสนับสนุนให้เกิดระเบียบโลกแบบหลายขั้วอำนาจ และการปรับตัวเพื่อรับมือกับสภาวะโลกร้อน ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอว่าเป็นการใช้อำนาจอย่างชาวจาตุลลาต ของฝรั่งเศสควบคู่ไปกับสหภาพยุโรป เพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในบริบทระหว่างประเทศจากการพยายามก้าวขึ้นมาเป็นมหาอำนาจนำของจีน การดำเนินนโยบายในแบบเอกภาคีของสหรัฐอเมริกา และการลาออกจากสหภาพยุโรปของสหราชอาณาจักร

อำนาจชาวจาตุลลาต หรือ Smart Power เป็นกรอบแนวคิดของโจเซฟ นาย ซึ่งได้อธิบายไว้ว่าการดำเนินนโยบายต่างประเทศด้วยการใช้อำนาจอ่อนเพียงอย่างเดียว จะไม่สามารถเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพหากปราศจากการผสมผสานของอำนาจแข็ง แนวคิดอำนาจชาวจาตุลลาตได้ถูกนำมากล่าวถึงอีกครั้งโดยนางฮิลลารี คลินตัน (Hillary Clinton) ต่อคณะกรรมการวุฒิสภาของสหรัฐอเมริกาเพื่อพิจารณาการรับรองการแต่งตั้งรัฐมนตรีต่างประเทศในสมัยของประธานาธิบดีบารัค โอบามา ที่จะดำเนินนโยบายต่างประเทศด้วยการใช้อำนาจชาวจาตุลลาต¹⁰⁷ ถึงแม้ว่าประธานาธิบดีเอ็มมานูเอล มาครงจะไม่เคยกล่าวถึงการใช้อำนาจชาวจาตุลลาตต่อนโยบายต่างประเทศของฝรั่งเศสโดยตรง แต่จากการศึกษาเอกสารยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกของฝรั่งเศส ผู้วิจัยพบว่า ยุทธศาสตร์ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงการใช้อำนาจชาวจาตุลลาตตามแนวทางของฝรั่งเศสเองที่ผสมผสานด้วยกรอบแนวคิดเดิมคือนโยบายความยิ่งใหญ่ (The Policy of Grandeur) ของประธานาธิบดีชาร์ลส์ เดอ โกลล์ และกรอบแนวคิดใหม่ด้วยการสนับสนุนความร่วมมือในแบบพหุภาคีที่คำนึงถึงผลประโยชน์แห่งชาติควบคู่ไปกับผลประโยชน์ส่วนรวม โดยเนื้อหาในบทนี้จะแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกจะกล่าวถึงนโยบาย

¹⁰⁷ Zach Silberman. (2014). *Hillary Clinton and the Story of Smart Power*. U.S. Global Leadership Coalition. Retrieved 01 July 2021 from <https://www.usglc.org/blog/hillary-clinton-and-the-story-of-smart-power/>

ความยิ่งใหญ่ ซึ่งเป็นกรอบแนวคิดเดิมที่ฝรั่งเศสนิยมรักษาความเป็นอิสระในการดำเนินนโยบายต่างประเทศ และส่วนที่สองจะอธิบายถึงกรอบแนวคิดใหม่ด้วยการสนับสนุนกรอบความร่วมมือในแบบพหุภาคี ภายใต้การดำเนินงานควบคู่ไปกับสหภาพยุโรปซึ่งสอดคล้องกับข้อถกเถียงของสารนิพนธ์ฉบับนี้ว่า ยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกเป็นการใช้อำนาจชาตินิยมของฝรั่งเศสเพื่อรักษาความสมดุลของสภาพแวดล้อมระหว่างประเทศที่เปลี่ยนแปลงไป

4.1 นโยบายความยิ่งใหญ่ของประธานาธิบดีชาร์ลส์ เดอ โกลล์ (The Policy of Grandeur)

หากมองย้อนไปในประวัติศาสตร์ ฝรั่งเศสมีความปรารถนาที่จะเป็นมหาอำนาจของยุโรปมาโดยตลอด การดำเนินนโยบายต่างประเทศของฝรั่งเศสมีความโดดเด่น และล้วนได้รับความสนใจจากนานาชาติ ตัวอย่างเช่น ในสมัยของจักรพรรดินโปเลียนที่ 1 (Napoleon I) พระองค์ทรงดำเนินนโยบายเข้ายึดครองดินแดนทั่วทั้งทวีปยุโรปในช่วงปี 1804-1814 แต่ท้ายที่สุดแล้วเกิดกระแสต่อต้านจากประเทศต่าง ๆ ทำให้ฝรั่งเศสต้องทำสงครามกับกองกำลังฝ่ายสหพันธมิตร (Coalition Forces) ประกอบไปด้วยอังกฤษ รัสเซีย ออสเตรีย และสเปน ผลของสงครามในครั้งนี้คือความพ่ายแพ้ของฝรั่งเศส และต้องยินยอมลงนามทำสนธิสัญญาสงบศึกนำมาซึ่งสนธิสัญญาเวียนนา โดยการประชุมใหญ่แห่งเวียนนา (The Congress of Vienna) ปี 1815 นี้มีจุดประสงค์เพื่อป้องกันไม่ให้ฝรั่งเศสกลับมาก่อความไม่สงบแก่ยุโรปอีก¹⁰⁸ จนกระทั่งการขึ้นครองราชย์ของจักรพรรดินโปเลียนที่ 3 ในปี 1852 ได้ทำลายข้อตกลงของสนธิสัญญาเวียนนา แต่กลับไม่ได้รับการคัดค้านหรือทำที่ที่ต่อต้านจากฝ่ายสหพันธมิตรแต่อย่างใด เนื่องจากแต่ละประเทศกำลังเผชิญปัญหาความวุ่นวายภายในประเทศของตน อีกทั้งชัยชนะจากสงครามไครเมียนำมาสู่การจัดประชุมใหญ่เพื่อเจรจายุติสงครามที่กรุงปารีส (Congress of Paris) ในปี 1856 เป็นเหตุการณ์ที่เป็นจุดเริ่มต้นของการดำเนินนโยบายต่างประเทศที่จะทำให้ฝรั่งเศสกลับมาเป็นมหาอำนาจในยุโรปอีกครั้ง¹⁰⁹ จนกระทั่งภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ซึ่งตรงกับช่วงท้ายของสาธารณรัฐที่ 4 ฝรั่งเศสได้เข้าสู่วิกฤตอีกครั้ง ทั้งเรื่องเศรษฐกิจ การเมือง และปัญหาดินแดนอาณานิคม ความล้มเหลวครั้งสำคัญของฝรั่งเศสคือ กรณีสงครามอินโดจีนในเวียดนาม

¹⁰⁸ สุมนา วงศ์ชีวะสุทธิ. (2562). นโยบายต่างประเทศของฝรั่งเศสในสมัยจักรพรรดินโปเลียนที่ 3 (ค.ศ.1856-1870) มหาวิทยาลัยศิลปากร. หน้า 2.

¹⁰⁹ Ibid. 5.

ที่ยุทธการณเดียน เปียน พู ซึ่งเป็นจุดจบของเจ้าอาณานิคมฝรั่งเศสในอินโดจีน (1947-1954) หลังจากนั้นฝรั่งเศสได้ถอนตัวออกจากภูมิภาคอินโดจีน นอกจากนี้ ดินแดนอาณานิคมในแอฟริกา ต้องการปลดแอกและประกาศเอกราชจากฝรั่งเศสด้วยเช่นกัน จึงเกิดเป็นสงครามใหญ่ที่เรียกว่า สงครามแอลจีเรีย ส่งผลให้นายพลชาร์ลส์ เดอ โกลล์ในขณะนั้นก้าวขึ้นมาเป็นผู้นำสูงสุดของ สาธารณรัฐที่ 5 รวมถึงมีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบายในเรื่องการทหาร และการต่างประเทศ ที่ต้องการนำความยิ่งใหญ่กลับมาสู่ฝรั่งเศสอีกครั้ง ประธานาธิบดีชาร์ลส์ เดอ โกลล์เป็นประธานาธิบดี คนแรกแห่งสาธารณรัฐที่ 5 ดำรงตำแหน่งในปี 1958 ตรงกับช่วงสมัยของสงครามเย็น เขาเป็นนัก ชาตินิยมที่มีจุดยืนในการกำหนดนโยบายต่างประเทศที่เป็นอิสระ และยึดหลักการของการเป็นรัฐ อธิปไตย (The Sovereign State) ด้วยนโยบายความยิ่งใหญ่ (The Policy of Grandeur) นโยบาย ดังกล่าวเป็นแนวคิดในเชิงสัญลักษณ์ที่ต้องการให้ฝรั่งเศสมีบทบาทมากขึ้นในเวทีระหว่างประเทศ สร้างความเป็นปึกแผ่นและฟื้นฟูฝรั่งเศสให้กลับมาเป็นมหาอำนาจขนาดกลางของโลก¹¹⁰ โดยประธานาธิบดีเดอ โกลล์เป็นผู้นำชาติตะวันตกที่ดำเนินนโยบายต่างประเทศเพื่อสร้างความสมดุล ระหว่างสหรัฐอเมริกาและโซเวียต สามารถเห็นได้จากการถอนตัวออกจากพันธกิจทหารใน กองบัญชาการองค์การสนธิสัญญาแอตแลนติกเหนือ และจัดตั้งกองอาวุธนิวเคลียร์ด้วยตนเอง¹¹¹ นอกจากนี้ เขาได้วางจุดยืนของตนเองไว้เหนือพรรคการเมือง และพยายามลดความแตกแยกระหว่าง กลุ่มนักการเมืองที่มีส่วนทำให้ฝรั่งเศสเป็นรัฐที่อ่อนแอ และไร้ประสิทธิภาพ¹¹² ลักษณะเช่นนี้ส่งผลให้ สถาบันประธานาธิบดีในช่วงเริ่มต้นของสาธารณรัฐที่ 5 กลายเป็นศูนย์กลางของการเมือง นักประวัติศาสตร์ได้ให้คำนิยามว่า การดำเนินนโยบายต่างประเทศของเดอ โกลล์ยึดตามแบบประมุข แห่งรัฐในการปกครอง (Sovereignty)¹¹³ ซึ่งกลุ่มนักการเมืองที่มีแนวคิดไปในทิศทางในแบบของ เดอ โกลล์จะถูกเรียกว่ามีอุดมการณ์แบบโกลลิสต์ (Gaullist)¹¹⁴ และยังคงเป็นแนวปฏิบัติซึ่ง เปรียบเสมือนกับเป็นฉันทามติแห่งเดอ โกลล์ (De Gaulle Consensus) สำหรับประธานาธิบดีของ

¹¹⁰ Connor Shane Diffley. (2015). *De Gaulle's Pursuit of Grandeur: A Visionary Example of Foreign Policy or Elaborate Evolution of Foreign Policy Adopted by the Fourth Republic?* P.26.

¹¹¹ Edward A. Kolodziej. (1974). *French International Policy Under De Gaulle And Pompidou*. Cornell University Press. P.123.

¹¹² Ibid., P. 20.

¹¹³ พงศ์เพ็ญ ศกุนตาภัย. (2524). การเมืองในประเทศฝรั่งเศส (ประทุมพร วัชรเสถียร, Ed.). หน้า 83

¹¹⁴ นครินทร์ เมฆไตรรัตน์. (2561). ระบบประชาธิปไตยตัวแทนแบบกึ่งประธานาธิบดีตามรัฐธรรมนูญฝรั่งเศสสาธารณรัฐที่ห้า. วารสาร ศาลรัฐธรรมนูญ, 20(58), 84.

ฝรั่งเศสในสาธารณะที่ 5 เรื่อยมา และประธานาธิบดีเอ็มมานูเอล มาครงก็ได้รับอิทธิพลทางอุดมการณ์ในแบบโกลลิสต์เช่นเดียวกัน สังเกตได้จากการกล่าวถึงประธานาธิบดีเดอ โกลล์อยู่บ่อยครั้งในการหาเสียงทางด้านนโยบายต่างประเทศ

การขึ้นมาดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีเดอ โกลล์เกิดขึ้นภายใต้สภาวะการถ่วงดุลอำนาจกันด้วยอาวุธนิวเคลียร์ ดังนั้น นโยบายด้านการทหารของฝรั่งเศสจึงมุ่งเน้นไปทางการพัฒนาอาวุธนิวเคลียร์ที่เป็นไปอย่างมีอิสระ โดยมีการก่อตั้งสำนักงานคณะกรรมการพลังงานนิวเคลียร์ (Atomique Energy Commissiom)¹¹⁵ ที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาตั้งแต่ปี 1960 เป็นต้นมา ซึ่งทำให้อาวุธนิวเคลียร์ได้กลายเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ป้องกันประเทศทางทหารและความมั่นคง ปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการพลังงานนิวเคลียร์ยังคงดำเนินการภายใต้บริบทที่เปลี่ยนไป และได้เปลี่ยนชื่อหน่วยงานเป็นสำนักงานคณะกรรมการพลังงานนิวเคลียร์และพลังงานทางเลือกแห่งฝรั่งเศส (The French Alternative Energies and Atomic Energy Commission)¹¹⁶ กล่าวคือเป็นองค์กรที่พัฒนาพลังงานนิวเคลียร์และพลังงานคาร์บอนต่ำมาช่วยในการผลิตกระแสไฟฟ้า รวมถึงในด้านพลังงานทางเลือกและพลังงานทดแทนที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ถูกระบุโดยกรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและข้อตกลงปารีส¹¹⁷

นอกจากนี้ นโยบายความยิ่งใหญ่ของประธานาธิบดีเดอ โกลล์ ยังให้ความสำคัญกับงบประมาณทางการทหาร ภายหลังจากการสิ้นสุดสงครามแอลจีเรียในปี 1962 ฝรั่งเศสได้ให้ความสำคัญกับงบประมาณทางการทหารโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อการใช้อุปกรณ์อาวุธนิวเคลียร์และพัฒนาอาวุธให้มีความทันสมัย รวมถึงการพัฒนาอุตสาหกรรมอาวุธอัตโนมัติได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการทั่วไปด้านอาวุธ (The General Delegation for Armement) เพื่อเป็นหน่วยงานประสานงานด้านการผลิตการวิจัยและการพัฒนาทางอาวุธ สะท้อนให้เห็นถึงความพยายามของ

¹¹⁵ Jacques Fontanela and Jean-Paul Hébert. (1997). The End of the Franch Grandeur Policy. *Defence and Peace Economics*, 8(1).

¹¹⁶ *Le CEA, Acteur clef de la recherche technologique*. (2021). Retrieved 9 March 2021 from https://www.cea.fr/Pages/le-cea/acteur-clef-de-la-recherche-technologique.aspx#/scene_lmj_1/

¹¹⁷ French Alternative Energies and Atomic Energy Commission (CEA). (2018). *The Chairperson of the CEA accompanied President Macron on his visit to Russia (May 24-25)*. Retrieved 10 May 2021 from [https://www.cea.fr/english/Pages/News/The-Chairperson-of-the-CEA-accompanied-President-Macron-on-his-visit-to-Russia-\(May-24-25\)-.aspx](https://www.cea.fr/english/Pages/News/The-Chairperson-of-the-CEA-accompanied-President-Macron-on-his-visit-to-Russia-(May-24-25)-.aspx)

ฝรั่งเศสที่ต้องการจะสร้างนวัตกรรมเพื่อป้องกันประเทศ¹¹⁸ ซึ่งในปัจจุบันได้กลายมาเป็นหน่วยงานภายใต้กระทรวงมหาดไทย ทำหน้าที่ดูแลและเตรียมพร้อมอาวุธทางทหารรวมไปถึงสนับสนุนและส่งเสริมความร่วมมือการส่งออกอาวุธในสหภาพยุโรป¹¹⁹ การส่งออกอาวุธทางทหารของฝรั่งเศสไม่เพียงแต่เพื่อผลประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ แต่ยังเป็นการสะท้อนถึงการมีอิสระในการพัฒนาเทคโนโลยีทางทหารของตัวเอง

ในพิธีสวนสนามเนื่องในวันชาติฝรั่งเศส วันที่ 14 กรกฎาคม 2019 ประธานาธิบดีมาครง ได้เปิดตัวนวัตกรรมทางทหาร ต่อหน้าผู้นำของหลายประเทศในยุโรปที่เข้าร่วมในพิธี เช่น รถขับเคลื่อนอัตโนมัติขนาดเล็ก ทหารบินบนฟลายบอร์ด และทหารพร้อมอาวุธปืนต่อต้านโดรน (Nerod F5) ซึ่งมีความเป็นไปได้ที่ฝรั่งเศสจะได้นำนวัตกรรมดังกล่าวเข้าร่วมปฏิบัติการในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริเวณทะเลจีนใต้¹²⁰ ประธานาธิบดีมาครงได้กล่าวอีกว่า ต้องการหลอมรวมฝรั่งเศสและยุโรปให้เป็นหนึ่งเดียวกันด้านความมั่นคง นอกจากนี้ ประธานาธิบดีมาครงได้ผลักดันการริเริ่มกองทัพยุโรป และการแทรกแซงแห่งยุโรป (E21) โดยกองทัพยุโรปนี้จะปฏิบัติการนอกเหนือจากโครงสร้างที่มีอยู่เดิมของนาโต นอกจากนี้ ประธานาธิบดีมาครงยังได้ประกาศการจัดตั้งกองทัพอวกาศแห่งชาติขึ้นใหม่ ซึ่งจะเป็นส่วนหนึ่งของกองทัพอวกาศ เพื่อสร้างความมั่นใจในการพัฒนาและการเสริมสร้างขีดความสามารถของฝรั่งเศสในอวกาศ¹²¹ อนึ่ง ฝรั่งเศสยังคงเป็นชาติเดียวในโลกตะวันตกที่เดินขบวนสวนสนามเพื่อแสดงแสนยานุภาพและอาวุธทางทหารในวันชาติ วันที่ 14 กรกฎาคมของทุกปี¹²²

ในการดำรงตำแหน่งของประธานาธิบดีมาครง มีการเปรียบเทียบว่า การดำเนินนโยบายต่างประเทศของทั้งประธานาธิบดีมาครง และประธานาธิบดีเดอ โกลล์ มีความคล้ายคลึงกัน ตัวอย่างเช่น ประเด็นการออกจากสมาชิกสหภาพยุโรปของสหราชอาณาจักร ในการเจรจาราย

¹¹⁸ Jacques Fontanela and Jean-Paul Hébert. (1997). The End of the Franch Grandeur Policy. *Defence and Peace Economics*, 8(1). 44.

¹¹⁹ Ministère des Armées. (2021). *Présentation de la direction générale de l'armement*. Retrieved 20 May 2021 from <https://www.defense.gouv.fr/dga/la-dga2/missions/presentation-de-la-direction-generale-de-l-armement>

¹²⁰ Rajeswari Pillai Rajagopalan. (2021). ASATs: A Growing Response to PLA Space Capabilities. *Global Policy, The Future of War in South Asia*, 37.

¹²¹ *France: Bastille Day parade showcases European military cooperation*. (2019). Deutsch Welle. Retrieved 10 May 2021 from <https://www.dw.com/en/france-bastille-day-parade-showcases-european-military-cooperation/a-49585265-0>

¹²² Vanessa R. Schwartz. (2011). *Modern France*. Oxford University Press. 1.

ประเทศประธานาธิบดีมาครงมักจะมีท่าทีที่แข็งกร้าว และการตอบสนองต่อข้อเสนอของอังกฤษมักจะเป็นไปได้ยาก ทำให้หลายฝ่ายนึกถึงช่วงการพยายามเข้าเป็นสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจยุโรปของอังกฤษที่ถูกคัดค้านโดยประธานาธิบดีเดอ โกลล์ ในปี 1963 และ 1966¹²³ นอกจากนี้ การนำเดินนโยบายต่างประเทศของฝรั่งเศสและเยอรมันร่วมกับประธานาธิบดีอังเกลา แมร์เคิล (Angela Merkel) ได้ปฏิบัติตามแนวทางสนธิสัญญาอาเชิน (Franco-German Treaty of Aachen) ในการร่วมมือและบูรณาการทางเศรษฐกิจ การทูตและความมั่นคง โดยปรับปรุงมาจากสนธิสัญญาเอลิเซ (Élysée Treaty) ที่ประธานาธิบดีเดอ โกลล์ และนายกรัฐมนตรีคอนราด อาเดเนาเออร์ (Konrad Adenauer) ผู้นำเยอรมนีตะวันตกลงนามร่วมกันที่ทำเนียบเอลิเซ ในกรุงปารีส ปี 1963¹²⁴

ยิ่งไปกว่านั้น การดำรงตำแหน่งของประธานาธิบดีเดอ โกลล์ตรงกับเงินภายใต้การนำของเติ้ง เสี่ยวผิง ซึ่งจีนได้ยึดหลักการ “ปรับเปลี่ยน ปฏิรูป ปรับปรุง และยกระดับให้สูงขึ้น”¹²⁵ ทำให้เติ้ง เสี่ยวผิง ได้นำนโยบาย สี่ทันสมัย (Four Modernization) ของโจว เอ็นไหล ที่เน้นการสร้างเงินขึ้นมาใหม่จากความผิดพลาดอดีต มาปรับใช้ให้เข้ากับบริบทของจีนใน 4 มิติ ประกอบไปด้วย การเกษตร การอุตสาหกรรม การป้องกันประเทศ และการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี¹²⁶ รวมทั้งใช้นโยบายเปิดประเทศ (Open Door Policy) เพื่อรับการลงทุนจากต่างชาติ โดยสิ่งที่เติ้ง เสี่ยวผิงต้องการคือ การนำเงินให้พัฒนาเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว และการนำเงินสู่บทบาทสำคัญในเวทีระหว่างประเทศ¹²⁷ กอปรกับช่วงเวลาในขณะนั้น โครงสร้างทางอำนาจของโลกเป็นไปในทิศทางของระบบสองขั้วอำนาจ และเพื่อเป็นการสร้างความสมดุลระหว่างสหรัฐอเมริกาและโซเวียต ประธานาธิบดีเดอ โกลล์จึงใช้โอกาสนี้เปิดความสัมพันธ์ทางการทูตกับจีนขึ้นในปี 1963 เพื่อร่วมมือกันให้เกิดสถานะหลายขั้วอำนาจ และต้องการให้ตลาดจากจีนหันมาบริโภคสินค้าจากฝรั่งเศส¹²⁸ นับได้ว่า ฝรั่งเศสเป็นชาติตะวันตกชาติแรกที่เปิดความสัมพันธ์ทางการทูตกับจีนในยุคของการ

¹²³ Robert Zaretsky. (2019). *Macron is going full De Gaulle*. Retrieved 02 May 2021 from <https://foreignpolicy.com/2019/02/11/macron-is-going-full-de-gaulle/>

¹²⁴ Ministry for Europe and Foreign Affairs. *Franco-German Treaty of Aachen*. Retrieved 10 May 2021 from <https://www.diplomatie.gouv.fr/en/country-files/germany/france-and-germany/franco-german-treaty-of-aachen/>

¹²⁵ สมเกียรติ โอสถสภา. (2536). จีน ขุมทองของนักลงทุน. สำนักพิมพ์ชมสมัย. หน้า 23.

¹²⁶ ปิติ ศรีแสงนาม. (2019). ถอดบทเรียน 70 ปี สาธารณรัฐประชาชนจีน: จากศตวรรษแห่งความอับยศอดสู สู่ *China Corp*. Retrieved 10 May 2021 from <https://thestandard.co/70th-anniversary-of-the-peoples-republic-of-china/>

¹²⁷ พศวีร์ เทียบคุณ. (2548). บทบาททางการเมืองของเติ้ง เสี่ยวผิง ค.ศ. 1949-1997 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. หน้า 79

¹²⁸ Edward A. Kolodziej. (1974). *French International Policy Under De Gaulle And Pompidou*. Cornell University Press. P.11

เปลี่ยนแปลงการปกครองมาสู่สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนจีน¹²⁹ อย่างไรก็ตาม การผงาดขึ้นอย่างต่อเนื่องของจีนเป็นข้อท้าทายสำหรับฝรั่งเศสเช่นเดียวกัน เนื่องจากความสัมพันธ์ทางการทูตที่ดีตั้งแต่สมัยของประธานาธิบดีเดอ โกลล์เป็นต้นมา และการพัฒนาความสัมพันธ์หุ้นส่วนรอบด้านระหว่างสองประเทศมีความใกล้ชิดกันมากขึ้น อีกทั้งในการเยือนจีนอย่างเป็นทางการของประธานาธิบดีมาครงเมื่อเดือนมกราคมปี 2018 เขาได้กล่าวว่า ฝรั่งเศสจะเป็นผู้สนับสนุนรายใหญ่ของโครงการเส้นทางสายไหมทางทะเลของจีน และยังให้คำมั่นว่าจะทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างจีนและสหภาพยุโรปกลับมาพัฒนาความสัมพันธ์ที่ดีขึ้นอีกครั้ง¹³⁰

โดยแท้จริงแล้ว นโยบายความยิ่งใหญ่ของฝรั่งเศสไม่ได้เป็นการแสดงแสนยานุภาพความยิ่งใหญ่ทางการทหารตลอดเวลา หรือการมีอำนาจตัดสินใจสูงสุดในเวทีระหว่างประเทศแต่อย่างใด นโยบายความยิ่งใหญ่ของฝรั่งเศสเป็นเพียงการเน้นย้ำให้เห็นถึงการมีอิสระในการดำเนินนโยบายต่างประเทศของฝรั่งเศสเองในโอกาสที่ตนเองทำได้ สะท้อนให้เห็นจากตัวอย่างของการคัดค้านต่อที่ประชุมคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติของประธานาธิบดีฌาคส์ ชีรักในเรื่องที่สหรัฐอเมริกาจะเป็นแกนนำในการบุกอิรัก เพื่อทำสงครามโค่นล้มซัดดัม ฮุสเซน ในปี 2003¹³¹ ที่ได้ปฏิบัติตามแนวทางของประธานาธิบดีชาร์ลส์ เดอ โกลล์อย่างชัดเจนด้วยการปกป้องศักดิ์ศรีของฝรั่งเศสที่ไม่ยอมปฏิบัติตาม หรือตกอยู่ภายใต้การนำของสหรัฐอเมริกา ซึ่งตรงกันข้ามกับแนวทางของอดีตนายกรัฐมนตรีโทนี แบลร์ที่นำทหารอังกฤษเข้าร่วมในสงครามอิรักคู่กับสหรัฐอเมริกา จึงได้ถูกกล่าวหาว่าเป็นสุนัขพุดเดิลของประธานาธิบดีจอร์จ ดับเบิลยู บุช (George W. Bush)¹³² การมีอิสระในการดำเนินนโยบายต่างประเทศของฝรั่งเศสนี้เป็นรูปแบบที่ถูกกำหนดไว้อย่างชัดเจนที่ทำให้ฝรั่งเศสเป็นรัฐอธิปไตย (The Sovereign State) อย่างแท้จริง อย่างไรก็ตาม การพยายามรวมกลุ่มกันของประเทศยุโรปตะวันตกเพื่อผลประโยชน์ทางการเมืองจากการจัดตั้งประชาคมถ่านหินและเหล็กกล้า

¹²⁹ วรณภา ทิระสังขะ. (2562). ฝรั่งเศส สาธารณรัฐ รัฐธรรมนูญ โครงสร้างสถาบันการเมืองการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. หน้า 198

¹³⁰ Garima Mohan. (2018). *Europe's Response to the Belt and Road Initiative*.
[http://www.jstor.org.chula.idm.oclc.org/stable/resrep18802](http://www.jstor.org/chula.idm.oclc.org/stable/resrep18802) P.3.

¹³¹ Raphaëlle Bacqué. (2019). *En 2002, le non à la guerre en Irak de Jacques Chirac*. Le Monde. Retrieved 28 June 2021 from https://www.lemonde.fr/disparitions/article/2019/09/26/en-2002-le-non-a-la-guerre-en-irak-de-jacques-chirac_6013207_3382.html

¹³² Rob Watson. (2003). *Tony Blair : The US Poodle?* BBC NEWS. Retrieved 28 June 2021 from <http://news.bbc.co.uk/2/hi/americas/2711623.stm>

ยุโรป (European Coal and Steel Community : ECSC) และพัฒนากรอบความร่วมมือเพิ่มมากขึ้นเรื่อยมาจนกระทั่งกลายเป็นสหภาพยุโรป¹³³ ทำให้ฝรั่งเศสหันมาสนใจการให้ความร่วมมือในกรอบความร่วมมือในแบบพหุภาคีเพิ่มมากขึ้น แต่ก็ยังไม่ได้ละทิ้งหลักการความยิ่งใหญ่ของประธานาธิบดีเดอ โกลล์ออกไปแต่อย่างใด ซึ่งประธานาธิบดีเอ็มมานูเอล มาครงก็ได้นำหลักการดังกล่าวมาใช้ในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิกเพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในบริบทการเมืองระหว่างประเทศ

4.2 การสนับสนุนกรอบความร่วมมือแบบพหุภาคี

“In an international context marked by uncertainties and rising unilateralism, our priority is to propose an alternative aimed at promoting a stable, law-based and multipolar order in the Indo-Pacific”¹³⁴

คำกล่าวข้างต้นของประธานาธิบดีเอ็มมานูเอล มาครงเป็นส่วนหนึ่งในการกล่าวเปิดสุนทรพจน์การประชุมการทูต (The Conference of Ambassadors) ณ ประเทศออสเตรเลีย เมื่อปี 2018 ที่ระบุว่า บริบทระหว่างประเทศยังคงเต็มไปด้วยความไม่แน่นอน อีกทั้งการขึ้นมาของนโยบายเอกภาคินิยม ทำให้ฝรั่งเศสต้องการเป็นอีกหนึ่งทางเลือกเพื่อรักษาระเบียบและความมั่นคงภายใต้หลักนิติธรรม และสนับสนุนให้ภูมิภาคอินโด-แปซิฟิกมีระเบียบหลายขั้วอำนาจ สะท้อนให้เห็นถึงการดำเนินนโยบายต่างประเทศของฝรั่งเศสไม่ได้ยึดติดในหลักการของประธานาธิบดีเดอ โกลล์เพียงอย่างเดียวอีกต่อไป แต่การขึ้นมาเป็นเสาหลักของสหภาพยุโรปที่ก้าวข้ามมาสู่หลักการของการเป็นรัฐหลังอธิปไตย (Post-Sovereign State) ทำให้ฝรั่งเศสนำหลักการนี้มาสร้างระเบียบแบบหลายขั้วอำนาจในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิกร่วมกับองค์กรในระดับภูมิภาคอย่างอาเซียน และสร้างหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ร่วมกับมหาอำนาจพันธมิตรที่ยึดในหลักการเสรีนิยมประชาธิปไตยสำคัญอันได้แก่ ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย และอินเดีย กล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า ยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกเป็นการส่งเสริมรูปแบบของ

¹³³ กรมยุโรป กระทรวงการต่างประเทศ. (2561). สหภาพยุโรป (The European Union - EU). Retrieved 28 June 2021 from [https://europetouch.mfa.go.th/th/content/89715-สหภาพยุโรป-\(the-european-union-eu\)?page=5d6ac39e15e39c3f300018dd&menu=5d6ac39e15e39c3f300018de](https://europetouch.mfa.go.th/th/content/89715-สหภาพยุโรป-(the-european-union-eu)?page=5d6ac39e15e39c3f300018dd&menu=5d6ac39e15e39c3f300018de)

¹³⁴ Ministry for Europe and Foreign Affairs. (2019). *French Strategy in the Indo-Pacific “for an Inclusive Indo-pacific”*. 31.

การสร้างสภาวะผู้นำร่วมกัน (Collective Leadership) ในสภาพแวดล้อมระหว่างประเทศที่เปลี่ยนไป

ในทางตรงกันข้าม การชูนโยบาย America First ของสหรัฐอเมริกาภายใต้การนำของประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์กลับสร้างทัศนคติในเชิงลบต่อสหภาพยุโรป ตัวอย่างเช่น การวิจารณ์เรื่องสหภาพยุโรปเอาเปรียบสหรัฐอเมริกาเรื่องการจ่ายเงินสมทบงบประมาณขององค์การสนธิสัญญาแอตแลนติกเหนือ การถอนตัวออกจากข้อตกลงปารีสว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาวะภูมิอากาศ การถอนตัวออกจากการเป็นสมาชิกองค์การอนามัยโลก สะท้อนให้เห็นว่า สหรัฐอเมริกาจะไม่สนับสนุนกรอบความร่วมมือในแบบพหุภาคี และความสัมพันธ์ระหว่างสหรัฐอเมริกาและสหภาพยุโรปจะไม่เหมือนเดิมอีกต่อไป จึงทำให้สหภาพยุโรปต้องรับผิดชอบด้านความมั่นคงของตัวเอง ยิ่งไปกว่านั้น การตัดสินใจลาออกจากสหภาพยุโรปของสหราชอาณาจักรในครั้งนี้นอกจากจะได้รับการสนับสนุนจากสหรัฐอเมริกา แต่ยังเป็นชนวนให้หลายประเทศรู้สึกกังวลและขาดความมั่นใจในสหภาพยุโรป ทำให้กลุ่มกระแสนิยมในยุโรปออกมาปลุกระดมเรียกร้องให้รัฐบาลประเทศของตนเองจัดการลงประชามติเพื่อลาออกจากสหภาพยุโรปเช่นเดียวกัน การเคลื่อนไหวทางการเมืองปึกขวาของโลกตะวันตกที่เพิ่มมากขึ้นนี้ สะท้อนให้เห็นอย่างชัดเจนว่ารัฐต่าง ๆ เริ่มแสดงออกอย่างชัดเจนที่ไม่ต้องการให้ประเทศของตนอยู่ภายใต้องค์การเหนือรัฐอย่างสหภาพยุโรปอีกต่อไป และหันมาให้ความสนใจกับรัฐตนเองมากขึ้นมากกว่าการสนใจในเรื่องของความเป็นสากลนิยม (Internationalism) หรือภูมิภาคนิยม (Regionalism)¹³⁵ ดังนั้น ประธานาธิบดีมาครงจึงต้องออกมาสนับสนุนความร่วมมือในแบบพหุภาคีเพื่อสร้างความเชื่อมั่นกลับคืนมา

ความผันผวนที่เกิดขึ้นในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก ทำให้มหาอำนาจในสหภาพยุโรปต่างเข้ามาดำเนินนโยบายต่างประเทศในภูมิภาคนี้เพิ่มมากขึ้น หนึ่งในนั้นคือ เยอรมนีที่ได้เข้าร่วมเป็นภาคียุทธศาสตร์ เพื่อไม่ให้พลังวัตในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิกเปลี่ยนแปลงไปจากการขยายอิทธิพลและอำนาจระหว่างจีนและสหรัฐอเมริกา เพียงอย่างเดียว โดยเยอรมนีจะเน้นไปในมิติด้านเศรษฐกิจรวมไปถึงการสนับสนุนระเบียบระหว่างประเทศที่มีกฎกติกาเป็นรากฐานเป็นหลัก ส่วนด้านความมั่นคงทางการทหารเยอรมนีอาจจะไม่เหมาะสมที่จะให้การสนับสนุน เนื่องจากภายหลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 เยอรมนีต้องการสร้างภาพลักษณ์ใหม่ที่ไม่อยากถูกมองว่า ตัวเองเป็นมหาอำนาจของโลกด้านทาง

¹³⁵ สุรชาติ บำรุงสุข. (29 กุมภาพันธ์ 2563). โลก 2020 : ความต่อเนื่องและความเปลี่ยนแปลง. มติชนสุดสัปดาห์.

การทหารอีกต่อไป¹³⁶ จึงทำให้ฝรั่งเศสปรับบทบาทนำให้แก่สหภาพยุโรปโดยสมบูรณ์ หากพิจารณาถึงขีดความสามารถของฝรั่งเศสจะพบว่า ฝรั่งเศสมีข้อได้เปรียบมากกว่ามหาอำนาจอื่นในสหภาพยุโรปทั้งในทางภูมิศาสตร์ที่มีดินแดนโพ้นทะเลของตนกระจายอยู่ในมหาสมุทรอินเดียและมหาสมุทรแปซิฟิก การมีฐานทัพและกองกำลังทางการทหารที่แข็งแกร่งนอกทวีปยุโรป ฝรั่งเศสจึงก้าวขึ้นมาเป็นเสาหลักให้แก่สหภาพยุโรปด้านความมั่นคงได้

อย่างไรก็ดี ความไม่เสถียรของความสัมพันธ์ระหว่างพันธมิตรฝ่ายโลกเสรีที่เกิดขึ้น และความผันผวนทางการเมืองภายในของสหรัฐอเมริกาที่มากขึ้น ถึงแม้ว่าในปัจจุบันประธานาธิบดีโจ ไบเดน (Joe Biden) จะขึ้นมาแทนที่ประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์แล้ว แต่แนวทางที่สหรัฐอเมริกาได้เลือกปฏิบัติต่อจีนในยุคของประธานาธิบดีทรัมป์ยังคงอยู่ คือยุทธศาสตร์เสรีและเปิดกว้างในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิกที่ระบุอย่างชัดเจนว่า ต้องการแข่งขันกับยุทธศาสตร์เส้นทางสายไหมทางทะเลของจีนยิ่งไปกว่านั้น สหรัฐอเมริกายังนำระบบพันธมิตรความร่วมมือด้านความมั่นคงจตุภาคีของมหาอำนาจทั้งสี่ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย และอินเดีย หรือกลุ่มควอด (Quadrilateral Security Dialogue : QUAD) กลับมาใช้อีกครั้ง เพื่อร่วมกันปิดล้อมและคานอำนาจจากการขยายตัวเชิงรุกของจีนในบริเวณมหาสมุทรอินเดีย และมหาสมุทรแปซิฟิก¹³⁷ ถ้าหากพิจารณาจากพฤติกรรมของสหรัฐอเมริกาที่ได้ปฏิบัติต่อจีนด้วยระบบโครงสร้างระหว่างประเทศ สะท้อนให้เห็นถึงแนวคิดของจอห์น เมียร์ไรเซเมอร์ (John Mearsheimer) นักทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ผู้นำเสนอแนวคิดสังคมนิยมเชิงรุก (Offensive Realism) ซึ่งเป็นทฤษฎีกระแสหลักที่อธิบายว่า รัฐ เป็นตัวแสดงสำคัญที่สุด และมีระบบโครงสร้างระหว่างประเทศเป็นตัวผลักดันให้รัฐต้องแสวงหาอำนาจ เนื่องจากโครงสร้างของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เป็นระบบที่ปราศจากการควบคุม หรือเป็นสภาวะอนาธิปไตย จึงทำให้รัฐต่าง ๆ มีปฏิสัมพันธ์กันด้วยความหวาดระแวง และไม่สามารถรับรองความปลอดภัยจากการถูกรุกรานได้¹³⁸ ดังนั้น ปัจจัยหลักในการดำเนินนโยบายต่างประเทศของสหรัฐอเมริกาต่อจีนเป็นการมองว่า การผงาดของจีนเป็นภัยคุกคามหลักด้านความมั่นคง ทำให้

¹³⁶ ศุภมิตร ปิติพัฒน์. (2563). เยอรมนีกับยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิก. โพสต์ทูเดย์. Retrieved 29 June 2021 from <https://www.posttoday.com/politic/columnist/636834>

¹³⁷ นนทิวรรณ สามีญบุตร. (2562). แผนยุทธศาสตร์ความมั่นคงของญี่ปุ่น ต่ออาเซียนสมัยอาเบะ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

¹³⁸ จุฑาทิพย์ คล้ายทับทิม. (2562). สังคมนิยมในนโยบายต่างประเทศสหรัฐอเมริกาสมัยประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์. วารสารรัฐศาสตร์ปริทัศน์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 6(2) , 5.

สหรัฐอเมริกาต้องแสวงหาอำนาจของตนให้ได้มากที่สุด เพื่อที่จะไม่มีใครสามารถมาต่อกรได้ในระบบโลกที่ไร้ความแน่นอนนี้

แต่สำหรับวิธีการของอำนาจชาตินิยมจะไม่ปฏิบัติตามแนวทางของสหรัฐอเมริกาดังเช่นที่กล่าวไปแล้วนั้น เนื่องจากจะพบว่าประธานาธิบดีเอ็ดมันดูเอล มาครงกลับเลือกสร้างความร่วมมือควบคู่ไปกับประเทศกลุ่มควอต เพื่อเป็นการรักษาสถานการณ์ของการแข่งขันระหว่างจีนและสหรัฐอเมริกาในภูมิภาคนี้ไม่ให้แย่งไปมากกว่าเดิม ทั้งนี้ การที่ฝรั่งเศสเลือกดำเนินนโยบายต่างประเทศไปในทิศทางตรงกันข้ามกับสหรัฐอเมริกา สะท้อนให้เห็นอย่างชัดเจนแล้วว่า ฝรั่งเศสใช้วิธีการด้วยอำนาจชาตินิยมที่ไม่เคยละทิ้งรากฐานของตนเอง นั่นก็คือ การมีอิสระในการดำเนินนโยบายต่างประเทศที่ไม่ได้ปฏิบัติตามแนวทางของสหรัฐอเมริกาเสมอไป เพราะถ้าหากฝรั่งเศสเลือกตามแนวทางเช่นเดียวกันกับสหรัฐอเมริกา จะยิ่งไม่เป็นผลดีต่อการรักษาผลประโยชน์ของใครเลย ดังนั้น อำนาจชาตินิยมจึงมาพร้อมกับบริบทสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการรักษาผลประโยชน์ในด้านอื่น ๆ เช่นเดียวกัน อาทิ ความมั่นคง เศรษฐกิจ และความมั่นคงรูปแบบใหม่ที่ครอบคลุมในเรื่องการป้องกันสภาวะโลก สิ่งแวดล้อม การศึกษาและสุขภาพที่ไม่จำเป็นต้องตกอยู่ภายใต้การดูแลของสหรัฐอเมริกาเสมอไป

สรุป

ยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกเป็นอำนาจชาตินิยมที่ผสมผสานด้วยแนวทางของฝรั่งเศสและแนวทางของสหภาพยุโรปออกมาได้อย่างลงตัว เพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในบริบทระหว่างประเทศ หากพิจารณาการดำเนินนโยบายต่างประเทศของประธานาธิบดีเอ็ดมันดูเอล มาครงจะพบว่าได้รับความต่อเนื่องของอิทธิพลทางความคิดมาจากนโยบายความยิ่งใหญ่ของประธานาธิบดีชาร์ลส์ เดอ โกลล์ ผู้วางรากฐานให้ฝรั่งเศสรักษาความมีอิสระในการดำเนินนโยบายต่างประเทศ และจะไม่ปฏิบัติตามแนวทางของสหรัฐอเมริกาในโอกาสที่ทำได้ นอกจากนี้ กระแสชาตินิยมที่ปรากฏขึ้นในสหรัฐอเมริกาและอังกฤษแสดงนัยให้เห็นว่า ทั้งสองประเทศจะไม่สามารถสนับสนุนสหภาพยุโรปได้เหมือนเดิม จึงส่งผลกระทบต่อทั้งในมิติเศรษฐกิจ ความมั่นคง และความมั่นคงรูปแบบใหม่ ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนี้ทำให้ฝรั่งเศสต้องเข้ามารับหน้าที่ในการเป็นเสาหลักให้กับสหภาพยุโรปใน

การสร้างเชื่อมั่นกลับมาด้วยการผลักดันกรอบความร่วมมือในแบบพหุภาคี ทั้งการสร้างหุ้นส่วน
เชิงยุทธศาสตร์ร่วมกับประเทศสมาชิกในกลุ่มควอต และสนับสนุนองค์กรในระดับภูมิภาค เพื่อรักษา
ดุลความสัมพันธ์ระหว่างจีนและสหรัฐอเมริกา และสร้างระเบียบในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิกให้มีแบบ
หลายขั้วอำนาจ

บทที่ 5

บทสรุป

สารนิพนธ์ฉบับนี้ศึกษายุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกของฝรั่งเศสในสมัยของประธานาธิบดีเอ็มมานูเอล มาครง ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นหลักว่า ยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกสะท้อนให้เห็นถึงการใช้อำนาจชาตินิยมของฝรั่งเศส ที่ผสมผสานกรอบแนวคิดเดิมด้วยนโยบายความยิ่งใหญ่ของประธานาธิบดีชาร์ลส์ เดอ โกลล์ ในการรักษาความเป็นอิสระในการดำเนินนโยบายต่างประเทศ และกรอบแนวคิดใหม่ด้วยการสนับสนุนระบบพหุภาคีนิยมเข้าไว้ด้วยกันอย่างลงตัว ดังนั้น ฝรั่งเศสจึงนำยุทธศาสตร์ฉบับนี้มาใช้เพื่อรักษาความสมดุลของสภาพแวดล้อมระหว่างประเทศที่เปลี่ยนแปลงไป จากการเผชิญหน้ากันอย่างแข็งกร้าวมากขึ้นระหว่างจีนและสหรัฐอเมริกา รวมไปถึงการถอนตัวของสหราชอาณาจักรออกจากสหภาพยุโรปที่จะทำให้ฝรั่งเศสรับหน้าที่เป็นตัวแทนหลักในการขับเคลื่อนโลกไปสู่ระเบียบแบบหลายขั้วอำนาจ

จากการศึกษาสาระสำคัญของยุทธศาสตร์ดังกล่าวพบว่า การกำหนดอาณาบริเวณภูมิภาคอินโด-แปซิฟิกของฝรั่งเศสเริ่มต้นตั้งแต่ทวีปแอฟริกาตะวันออกไปจนถึงชายฝั่งตะวันตกของสหรัฐอเมริกา เนื่องจากมีดินแดนโพ้นทะเลของตนเองกระจายตัวอยู่ทั้งในมหาสมุทรอินเดีย และมหาสมุทร ฝรั่งเศสจึงต้องกำหนดสาระสำคัญที่ครอบคลุมทุกประเด็นต่อความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในภูมิภาค โดยสามารถแบ่งออกได้เป็น 4 สาระสำคัญ ประการแรก คือ การสร้างสันติภาพและความมั่นคง โดยประเด็นสำคัญที่ผู้วิจัยหยิบยกมาศึกษาคือ ความแข็งแกร่งของจีนที่เพิ่มมากขึ้นในทะเลจีนใต้ ซึ่งถือว่าเป็นจุดมุ่งหมายในระยะสั้นที่ต้องดำเนินการอย่างเร่งด่วน ฝรั่งเศสจึงตอบสนองต่อพฤติกรรมดังกล่าวของจีนด้วยการส่งเรือรบมาแล่นผ่าน และฝึกซ้อมรบกับประเทศพันธมิตรในบริเวณทะเลจีนใต้อย่างต่อเนื่อง เพื่อต้องการสกัดกั้นความพยายามของจีนในการอ้างกรรมสิทธิ์ในทะเลจีนใต้ ประการที่สอง คือ การสนับสนุนความร่วมมือในแบบพหุภาคีกับมหาอำนาจในภูมิภาค อาทิ การตกลงเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์กับญี่ปุ่น การจัดตั้งพันธมิตรพลังงานแสงอาทิตย์ระหว่างประเทศร่วมกับอินเดีย และการเริ่มต้นพหุภาคีกลุ่มเล็กร่วมกับออสเตรเลียและอินเดีย ประการที่สาม คือ การเพิ่มปฏิสัมพันธ์กับองค์กรในภูมิภาคเพื่อสนับสนุนให้เกิดระเบียบแบบหลายขั้วอำนาจ โดยการเข้าร่วมเป็นประเทศคู่เจรจาในกรอบการประชุมรัฐมนตรีกลาโหมอาเซียน เข้าร่วมเป็นคู่เจรจาในสมาคมแห่งภูมิภาคมหาสมุทรอินเดีย และการประชุมหมู่เกาะแปซิฟิก เป็นต้น และประการสุดท้าย คือ การปรับตัวสู่การ

เปลี่ยนแปลงของสภาวะภูมิอากาศ ซึ่งถือว่าเป็นสาระสำคัญที่คงความต่อเนื่องไว้ตั้งแต่สมัยของประธานาธิบดีนิกอลาส ซาร์โกซีเป็นต้นมา เนื่องจากตลอดระยะเวลาในช่วงสิบปีที่ผ่านมาฝรั่งเศสประสบปัญหาคลื่นความร้อน และระดับน้ำทะเลที่สูงขึ้น ทำให้ดินแดนโพ้นทะเลได้รับผลกระทบและส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศ ฝรั่งเศสจึงรับหน้าที่เป็นหัวเรือใหญ่ในการจัดตั้งข้อตกลงปารีส ภายหลังจากการถอนตัวของสหรัฐอเมริกา ซึ่งถือว่าเป็นประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมอันเป็นจุดมุ่งหมายในระยะยาวของฝรั่งเศสเพื่อต้องการให้โลกมีอุณหภูมิลดลง ยิ่งไปกว่านั้นประธานาธิบดีเอ็มมานูเอล มาครงยังประสบความสำเร็จในการนำเงินร่วมลงนามในข้อตกลงปารีสด้วยเช่นเดียวกัน

ยิ่งไปกว่านั้น หากศึกษาบริบทการเมืองระหว่างประเทศในช่วงการดำรงตำแหน่งของประธานาธิบดี เอ็มมานูเอล มาครงจะพบว่า เกิดขึ้นพร้อมกับก้าวขึ้นมาบิบบทบาทของจีนภายใต้การนำของประธานาธิบดีสี จิ้นผิง ไม่เพียงแต่ความแข็งแกร่งของเงินที่เกิดในบริเวณทะเลจีนใต้ แต่จีนยังส่งเสริมการสร้างความร่วมมือทางเศรษฐกิจในรูปแบบพหุภาคีจากโครงการเส้นทางสายไหมทางทะเล รวมไปถึงการสนับสนุนองค์การระหว่างประเทศในระดับภูมิภาคอย่างอาเซียน ที่สะท้อนให้เห็นถึงท่าทีเชิงรุกในการดำเนินนโยบายต่างประเทศของจีนท่ามกลางสภาวะเศรษฐกิจของโลกที่อ่อนแอ ในทางกลับกัน การเปลี่ยนแนวทางการดำเนินนโยบายต่างประเทศของสหรัฐอเมริกาในสมัยของประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ได้หันมาให้ความสำคัญกับความมั่นคงทางเศรษฐกิจภายในประเทศมาเป็นอันดับแรก ดังจะเห็นได้จากการประกาศนโยบายกีดกันทางการค้า การถดถอยความร่วมมือในรูปแบบพหุภาคีอันส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างจีนและสหรัฐอเมริกาที่เปลี่ยนทิศทางไป และยังคงส่งผลกระทบต่อสหภาพยุโรปด้วยเช่นเดียวกัน เนื่องจากการดำเนินนโยบายในลักษณะเอกภาคินิยมของสหรัฐอเมริกาไม่สอดคล้องกับหลักการของสหภาพยุโรปที่สนับสนุนความร่วมมือในรูปแบบพหุภาคินิยมที่แสดงออกเป็นนัยได้ว่า สหรัฐอเมริกาจะไม่สนับสนุนสหภาพยุโรปได้อีกต่อไป ยิ่งไปกว่านั้น การลาออกจากสหภาพยุโรปของอังกฤษ ทำให้ฝรั่งเศสเองไม่สามารถพึ่งพาอังกฤษได้เหมือนเดิม

จากสาระสำคัญของยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกพบว่า ประเด็นด้านความมั่นคงและด้านสิ่งแวดล้อมสอดคล้องกับแนวทางของฝรั่งเศส และประเด็นด้านการเพิ่มปฏิสัมพันธ์กับมหาอำนาจและองค์กรส่วนภูมิภาคจะสอดคล้องกับแนวทางของสหภาพยุโรปที่ผสมผสานออกมาได้อย่างลงตัว จึงสรุปได้ว่า ยุทธศาสตร์ฉบับดังกล่าวเป็นการใช้อำนาจจากฐานตลาดของฝรั่งเศส เพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในบริบทระหว่างประเทศ หากพิจารณาการดำเนินนโยบายต่างประเทศของประธานาธิบดีเอ็มมานูเอล มาครง จะพบว่า ได้รับความต่อเนื่องของอิทธิพลทางความคิดที่ได้รับมา

จากนโยบายความยิ่งใหญ่ของประธานาธิบดีชาร์ลส์ เดอ โกลส์ผู้วางรากฐานให้ฝรั่งเศสรักษาความมีอิสระในการดำเนินนโยบายต่างประเทศ และจะไม่ปฏิบัติตามแนวทางของสหรัฐอเมริกาในโอกาสที่ฝรั่งเศสจะสามารถทำได้ นอกจากนี้ กระแสชาตินิยมที่ปรากฏขึ้นในสหรัฐอเมริกาและอังกฤษแสดงนัยให้เห็นว่า ทั้งสองประเทศจะไม่สามารถสนับสนุนสหภาพยุโรปได้เหมือนเดิม ซึ่งส่งผลกระทบต่อทั้งในมิติเศรษฐกิจ ความมั่นคง และความมั่นคงรูปแบบใหม่ ดังนั้น ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนี้ทำให้ฝรั่งเศสต้องเข้ามารับหน้าที่ในการเป็นเสาหลักให้กับสหภาพยุโรปในการสร้างความเชื่อมั่นกลับมาด้วยการผลักดันกรอบความร่วมมือในแบบพหุภาคี ทั้งการสร้างหุ้นส่วนเชิงยุทธศาสตร์ร่วมกับประเทศสมาชิกในกลุ่มควอตและสนับสนุนองค์กรในระดับภูมิภาค เพื่อรักษาความสัมพันธ์ระหว่างจีนและสหรัฐอเมริกา และสร้างระเบียบในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิกให้มีแบบหลายขั้วอำนาจ

อย่างไรก็ตาม ฝรั่งเศสยังคงดำเนินนโยบายต่างประเทศในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิกด้วยยุทธศาสตร์ฉบับนี้เรื่อยมา จนกระทั่งในเดือนเมษายนปี 2021 คณะมนตรีแห่งสหภาพยุโรปได้ลงมติรับรองยุทธศาสตร์ของสหภาพยุโรปเพื่อความร่วมมือในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก (European Union Strategy for Cooperation in the Indo-Pacific) เป็นของตนเอง โดยมีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาความร่วมมือทางด้านความมั่นคงและการป้องกันประเทศ รวมถึงการร่วมมือเพื่อลดผลกระทบทางเศรษฐกิจจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ให้เป็นไปอย่างครอบคลุมและยั่งยืน¹³⁹ ทั้งนี้ ประธานาธิบดีเอ็มมานูเอล มาครงจะเข้ารับตำแหน่งประธานคณะมนตรีแห่งสหภาพยุโรปในหัวงแรกของปี 2022 ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิกยังคงเป็นที่น่าจับตา และมีประเด็นเพิ่มเติมที่ผู้สนใจสามารถนำไปศึกษาต่อได้

¹³⁹ European Union External Action Service. (2021). *EU Strategy for Cooperation in the Indo-Pacific*.

<https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters->

[homepage_en/96741/EU%20Strategy%20for%20Cooperation%20in%20the%20Indo-Pacific](https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage_en/96741/EU%20Strategy%20for%20Cooperation%20in%20the%20Indo-Pacific)

บรรณานุกรม

- Aaron Ettinger. (2018). Trump's National Security Strategy : "America First" meets the establishment. *International Journal of East Asian Studies*, 73(3), 475.
- AFD. (2018). *Vulnerabilities to Climate Change in the French Overseas territories and Small island States* (Syntheses of AFD Studies and Research, Issue 28).
- Aljazeera. (2019). *US tells UN it is Pulling out of Paris*. Retrieved 20 May 2021 from <https://www.aljazeera.com/news/2019/11/04/us-tells-un-it-is-pulling-out-of-paris-climate-deal/>
- Andrea Gilli. (April 2011). France's New Raison d'Être in the Indo-Pacific. *Mind the Gap: National Views of the Free and Open Indo-Pacific* 19.
- Andrew S. Erickson and Conor M. Kennedy. (2015). *China's Island Builders*. Foreign Affairs. Retrieved 25 June 2021 from <https://www.foreignaffairs.com/articles/east-asia/2015-04-09/chinas-island-builders>
- Antony Froggatt and Daniel Quiggin. (2021). China, EU and US Cooperation on Climate and Energy. *Chatham House, the Royal Institute of International Affairs*.
- Apinya Luernshavee. (2019). From the Lisbon Treaty to Brexit: a Change in Europe. *Suthiparithat*, 33(108), 258.
- Aude Lemonsu, Anne Lise Beaulant, Samuel Somot, & Valéry Masson. (2014). Evolution of Heat Wave Occurance over the Paris basin (France) in the 21st Century. *Climate Research*, 61(75-91).
- Benjamin Dodman. (2019). 'Make it a two-way street': China's Silk Road faces French roadblock. France24. Retrieved 22 June 2021 from <https://www.france24.com/en/20190325-china-xi-jinping-macron-belt-road-france>
- Céline Pajon. (2019). *Macron in Japan: Upgrading the Franco-Japanese Strategic Partnership in the Indo-Pacific*. The Diplomat. Retrieved 23 June 2021 from <https://thediplomat.com/2019/06/macron-in-japan-upgrading-the-franco-japanese-strategic-partnership-in-the-indo-pacific/>

- Céline Pajon. (2020-2021a). France's Indo-Pacific Strategy and The Quad Plus. *The Journal of Indo-Pacific Affairs* 3(5), 165.
- Céline Pajon. (2020-2021b). France's Indo-Pacific Strategy and The Quad Plus. *The Journal of Indo-Pacific Affairs* 3(5).
- Christian Bouchard and William Crumplin. (2011). Two Faces of France: 'France of the Indian Ocean'/ 'France in the Indian Ocean'. *Journal of the Indian Ocean Region* 7(2), 161.
- Connor Shane Diffley. (2015). *De Gaulle's Pursuit of Grandeur: A Visionary Example of Foreign Policy or Elaborate Evolution of Foreign Policy Adopted by the Fourth Republic?*
- Daisuke Kikuchi. (2018). *Japan and France agree to deepen maritime security ties in 'two plus two' meeting*. Japan Times. Retrieved 26 April 2021 from <https://www.japantimes.co.jp/news/2018/01/26/national/politics-diplomacy/japan-france-agree-deepen-maritime-security-ties-two-plus-two-meeting/>
- David Scott. (2019). France's "Indo-Pacific : Regional Power Projection. *Journal of Military and Strategic Studies* 19(4), 103.
- Denise Fisher. (2013). *France in the South Pacific*. Australian National University Press.
- DW. (2019). *Trump vows 'phenomenal' post-Brexit trade deal during UK visit*. Retrieved 26 June 2021 from <https://www.dw.com/en/trump-vows-phenomenal-post-brexit-trade-deal-during-uk-visit/a-49045439>
- Edward A. Kolodziej. (1974). *French International Policy Under De Gaulle And Pompidou*. Cornell University Press.
- European Union External Action Service. (2021). *EU Strategy for Cooperation in the Indo-Pacific*. https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage_en/96741/EU%20Strategy%20for%20Cooperation%20in%20the%20Indo-Pacific
- Fédérés Grare. (2020). Exploring Indo-Pacific Convergence : The Australia-France-India. *The Washington Quarterly* 43(4), 156.
- France: Bastille Day parade showcases European military cooperation*. (2019). Deutsch Welle. Retrieved 10 May 2021 from <https://www.dw.com/en/france->

[bastille-day-parade-showcases-european-military-cooperation/a-49585265-0](https://www.cefr.org/en/press-releases/bastille-day-parade-showcases-european-military-cooperation/a-49585265-0)

French Alternative Energies and Atomic Energy Commission (CEA). (2018). *The Chairperson of the CEA accompanied President Macron on his visit to Russia (May 24-25)*. Retrieved 10 May 2021 from

[https://www.cea.fr/english/Pages/News/The-Chairperson-of-the-CEA-accompanied-President-Macron-on-his-visit-to-Russia-\(May-24-25\)-.aspx](https://www.cea.fr/english/Pages/News/The-Chairperson-of-the-CEA-accompanied-President-Macron-on-his-visit-to-Russia-(May-24-25)-.aspx)

Garima Mohan. (2018). *Europe's Response to the Belt and Road Initiative*.

<http://www.jstor.org.chula.idm.oclc.org/stable/resrep18802>

Heather A. Conley. (2011). *The European Sovereign Debt Crisis in Review*. Center for Strategic and International Studies. Retrieved 26 June 2020 from

<https://www.csis.org/analysis/european-sovereign-debt-crisis-review-and-happy-holidays-you>

Ian Bowers. (2018). Can the Burden be Shared? Europe, the Sea and the Liberal Order in Asia. *Global Asia*, 13(2).

Inter-Ministrial Sea Committee. (2015). *National Strategy for the Security of Maritime Areas*.

Jacques Fontanela and Jean-Paul Hébert. (1997). The End of the French Grandeur Policy. *Defence and Peace Economics*, 8(1).

Jonathan Stromseth. (2019). Don't Make Us Choose Southeast Asia in the Throes of US-China rivalry. *Foreign Policy at Brookings*, 2.

Josh Lederman and Lisa Mascaro. (2018). *Macron resists Trump's 'America first' in speech to Congress*. AP. Retrieved 25 June 2021 from

<https://apnews.com/article/north-america-donald-trump-ap-top-news-international-news-nationalism-c36af69bb54f4228940a1da1637cd493>

Joshua S. Dadural and Leah R. Reznikov. (2018). Interest in and Awareness of French President Emmanuel Macron's "Make our Planet Great Again" Initiative. *Social Sciences*, 7(102).

Junichi Ihara. (2020). *Relations Between Japan and France, an Exceptional Partnership*.

Khan Zulfqar and Amin Fouzia. (2015). Pivot to and Rebalancing :Implications for Asia-Pacific Region. *Policy Perspectives*, 12(2), 6.

<https://doi.org/10.13169/polipers.12.2.0003>

- Kim Beng Phar and Clementine Bizot. (2020). *Is France Capable of Being an Indo-Pacific Power?* The Diplomat. Retrieved 17 March 2021 from <https://thediplomat.com/2020/12/is-france-capable-of-being-an-indo-pacific-power/>
- Kimberly Amadeo. (2020). *The European Union, How it Work, and its History*. The Balance. Retrieved 26 June 2021 from <https://www.thebalance.com/what-is-the-european-union-how-it-works-and-history-3306356>
- Kwa Chong Guan. (2016). The Maritime Silk Road : History of an Idea. *Yusof Ishak Institute*, 23, 6.
- Le CEA, *Acteur clef de la recherche technologique*. (2021). Retrieved 9 March 2021 from https://www.cea.fr/Pages/le-cea/acteur-clef-de-la-recherche-technologique.aspx#/scene_lmj_1/
- Maier-Knapp, N. (2017). The EU as an Actor in Southeast Asia in the Context of the South China Sea Arbitration. *European Foreign Affairs Review*, 22(4).
- Manoranjan Mohanty. (2013). Xi Jinping and the 'Chinese Dream'. *Economic and Political Weekly*, 48(38), 34. <http://www.jstor.org/chula.idm.oclc.org/stable/23528539>
- Marc-Antoine Eyl-Mazzega and Carole Mathieu. (2018). “Make Our Planet Great Again”: Macron’s Leadership on Climate Issues. *Etude de l’Ifri*, 22.
- Marianne van Leeuwen. (2017). NATO and the War on Terror. *Atlantisch Perspectief*, 41(3), 16. <https://www.jstor.org/stable/48581340>
- Mark E. Manyin. (2009). U.S. Accession to the Association of Southeast Asian Nation’s Treaty of Amity and Cooperation (TAC). *Congressional Research Service*, 2.
- Michael Clarke. (2017). The Belt and Road Initiative: China’s New Grand Strategy? *Asia Policy*, 24, 71-72.
- Michael Yahuda. (2013). China’s New Assertiveness in the South China Sea. *Journal of Contemporary China*, 22(18).
- Ministère de l’Europe et Des Affaires Etrangères. (2019). *La Zone Indopacifique : une priorité pour la France*. Retrieved from https://www.diplomatie.gouv.fr/fr/dossiers-pays/asia-oceanie/la-zone-indopacifique-une-priorite-pour-la-france/?fbclid=IwAR33_ejemoJWgtVLah-

[cyKGWxlhTF_cyozwiEPVluemh1RTKJxhMuVt5Wko](https://www.defense.gouv.fr/ministre/prises-de-parole-de-la-ministre/florence-parly-shangri-la-dialogue)

Ministère des Armées. (2018). *Florence Parly – Shangri-la Dialogue*. Retrieved from <https://www.defense.gouv.fr/ministre/prises-de-parole-de-la-ministre/florence-parly-shangri-la-dialogue>

Ministère des Armées. (2021). *Présentation de la direction générale de l'armement*. Retrieved 20 May 2021 from <https://www.defense.gouv.fr/dga/la-dga2/missions/presentation-de-la-direction-generale-de-l-armement>

Ministry for Europe and Foreign Affairs. *Franco-German Treaty of Aachen*. Retrieved 10 May 2021 from <https://www.diplomatie.gouv.fr/en/country-files/germany/france-and-germany/franco-german-treaty-of-aachen/>

Ministry for Europe and Foreign Affairs. (2019). *French Strategy in the Indo-Pacific “for an Inclusive Indo-pacific”*.

Miranda A. Schreurs. (2016). The Paris Climate Agreement and the Three Largest Emitters: China, the United States, and the European Union. *Politics and Governance*, 4(3).

Nicolas Regaud. (2016). France and Security in The Asia-Pacific. *Strategic Insights* 2.

Paruedee Nguitrageol. (2016). ASEAN and the Maritime Crimes in Southeast Asia. *Journal of Social Sciences*, 46(1), 84.

Rachael Kennedy. (2019). *Emmanuel Macron and Xi Jinping to Agree ‘Irreversibility’ of Paris Climate Accord*. Euronews. Retrieved 20 May 2021 from <https://www.euronews.com/2019/11/05/emmanuel-macron-and-xi-jinping-to-agree-irreversibility-of-paris-climate-agreement>

Rajeswari Pillai Rajagopalan. (2021). ASATs: A Growing Response to PLA Space Capabilities. *Global Policy, The Future of War in South Asia*, 37.

Raphaëlle Bacqué. (2019). *En 2002, le non à la guerre en Irak de Jacques Chirac*. Le Monde. Retrieved 28 June 2021 from https://www.lemonde.fr/disparitions/article/2019/09/26/en-2002-le-non-a-la-guerre-en-irak-de-jacques-chirac_6013207_3382.html

République Française. (2009). *French National Strategy for the Sea and Ocean (Blue Book)*. Paris: Premier Ministre

République Française. (2011). *Livre Blue Sud Océan Indien*. Reunion Europe Retrieved

- from http://www.reunioneurope.org/DOCS/2014-2020/2014_2020_Livre_bleu_sud_ocean_Indien_R_cle841e52.pdf
- République Française. (2013). *French White Paper on Defence and National Security 2013*.
- Rob Watson. (2003). *Tony Blair : The US Poodle?* BBC NEWS. Retrieved 28 June 2021 from <http://news.bbc.co.uk/2/hi/americas/2711623.stm>
- Robert Zaretsky. (2019). *Macron is going full De Gaulle*. Retrieved 02 May 2021 from <https://foreignpolicy.com/2019/02/11/macron-is-going-full-de-gaulle/>
- Roland Seib. (2009). *China in the South Pacific : No New Hegemon on the Horizon*. Peace Research Institute Frankfurt, 39.
- Sanja Arezina. (2019). *U.S.-China Relations Under the Trump Administration*. *Shanghai Institutes for International Studies*, 5(3), 291.
- Sébastien Seibt. (2021). *France Wades into the South China Sea with a Nuclear Attack submarine*. France 24. Retrieved 15 March 2021 from <https://www.france24.com/en/france/20210212-france-wades-into-the-south-china-sea-with-a-nuclear-attack-submarine>
- Seibt, S. (February 2021). *France Wades into the South China Sea with a Nuclear Attack submarine*. Retrieved 15 March 2021 from <https://www.france24.com/en/france/20210212-france-wades-into-the-south-china-sea-with-a-nuclear-attack-submarine>
- Simon, F. (2012). *French to revive Sarkozy's EU carbon tariff idea*. Euroactiv. Retrieved 01 April 2021 from <https://www.euractiv.com/section/climate-environment/news/french-to-revive-sarkozy-s-eu-carbon-tariff-idea/>
- Thaiporn Suporn. (2019). *Unraveling Triadic Relationship in Trump's Foreign Policy: Internationalism, Nationalism, and Trumpism*. *International Journal of East Asian Studies*, 23(2), 48.
- The Australian Department of Foreign Affairs and Trade (2017). *Joint Statement of Enhanced Strategic Partnership between Australia and France*. Retrieved 23 June 2021 from <https://www.dfat.gov.au/geo/france/Pages/joint-statement-of-enhanced-strategic-partnership-between-australia-and-france>
- The Directorate General of the Treasury. (2019). *France in Asean Annual Economic*

Report 2019 (Gavroche Thaïlande, Issue.

The International Institute for Strategic Studies. (2016). *The IISS Shangri-la Dialogue*. 86.

The White House. (2017). *National Security Strategy of the United States of America*.

Thomas Renard. (2017). *TERRORISM AND COUNTERTERRORISM IN CONTINENTAL EUROPE*

(COUNTERTERRORISM YEARBOOK 2017, Issue. J. Carroll.

<http://www.jstor.org.chula.idm.oclc.org/stable/resrep04249.11>

Vanessa R. Schuwartz. (2011). *Modern France*. Oxford University Press.

Wada Haruko. (2020). *The “INDO-PACIFIC” Concept : Geographical Adjustment and*

Their Implication. <http://www.jstor.org/stable/resrep24283>

William Booth and Karla Adam. (2019). *Theresa May resigns, Boris Johnson becomes*

U.K. prime minister, in elaborate transition of power. The Washington Post.

Retrieved 26 June 2021 from

https://www.washingtonpost.com/world/europe/boris-johnson-uk-prime-minister/2019/07/24/42bce126-ac93-11e9-9411-a608f9d0c2d3_story.html

Zach Silberman. (2014). *Hillary Clinton and the Story of Smart Power*. U.S. Global

Leadership Coalition. Retrieved 01 July 2021 from

<https://www.usglc.org/blog/hillary-clinton-and-the-story-of-smart-power/>

Zachary Haver. (2021). *French Warship docks in Vietnam as Foreign Power Step up in*

South China Sea. Indo-Pacific Defense Forum. Retrieved 20 May 2021 from

<https://ipdefenseforum.com/2021/03/french-warship-docks-in-vietnam-as-foreign-powers-step-up-in-south-china-sea/>

Ziad Ghaith, & David C Natcher and S. Kulshreshtha. (2018). Economic Impact of the

United States withdrawal from Trans-Pacific Partnership on Canada: A

Computable General Equilibrium Based Analysis. *THE JOURNAL OF APPLIED BUSINESS AND ECONOMICS*, 20.

กรมยุโรป กระทรวงการต่างประเทศ. (2561). สหภาพยุโรป (*The European Union - EU*).

Retrieved 28 June 2021 from [https://europetouch.mfa.go.th/th/content/89715-](https://europetouch.mfa.go.th/th/content/89715-สหภาพยุโรป-(the-european-union-eu)?page=5d6ac39e15e39c3f300018dd&menu=5d6ac39e15e39c3f300018de)

[สหภาพยุโรป-\(the-european-union-](https://europetouch.mfa.go.th/th/content/89715-สหภาพยุโรป-(the-european-union-eu)?page=5d6ac39e15e39c3f300018dd&menu=5d6ac39e15e39c3f300018de)

[eu\)?page=5d6ac39e15e39c3f300018dd&menu=5d6ac39e15e39c3f300018de](https://europetouch.mfa.go.th/th/content/89715-สหภาพยุโรป-(the-european-union-eu)?page=5d6ac39e15e39c3f300018dd&menu=5d6ac39e15e39c3f300018de)

กฤษฎากร ว่องวุฒิภูถิณกุล. (2561). วิเคราะห์คำตัดสินของศาลอนุญาโตตุลาการในคดีพิพาททะเลจีนใต้

ระหว่างฟิลิปปินส์และจีนผ่านมุมมองด้านกฎหมายสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ. วารสาร

- นิติศาสตร์, 41(1).
- กิตติมัย ธนณาเคนทร์. (2561). นโยบายเส้นทางสายไหมทางทะเลแห่งศตวรรษที่ 21 ของจีน: ผลกระทบต่อภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Vol. 195).
- กุลนันท์ คันธิก. (2563). การก่อการร้ายในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้. จุลสารความมั่นคงศึกษา.
- จุฑาทิพย์ คล้ายทับทิม. (2562). สัจนิยมในนโยบายต่างประเทศสหรัฐอเมริกาสมัยประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์. วารสารรัฐศาสตร์ปริทัศน์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 6(2), 5.
- จุฑาทิพย์ คล้ายทับทิม. (2563). สหรัฐอเมริกามาก่อน: ยุทธศาสตร์หลักนโยบายต่างประเทศ สหรัฐอเมริกาสมัยประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์. วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 42(2).
- ณัฐนันท์ กำแพงสิน. (2562). Global Britain ร่วมหรือรอด? : อนาคตของสหราชอาณาจักรหลักจาก การถอดถอนสมาชิกภาพออกจากสหภาพยุโรป. วารสารยุโรปศึกษา, 25(1).
- ธีรชัย เกื้อเกตุ. (2017). ความตกลงปารีส: โครงสร้างใหม่ทางกฎหมายในการจัดการกับปัญหาการ เปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ. วารสารรามคำแหง ฉบับนิติศาสตร์, 6(2).
- นครินทร์ เมฆไตรรัตน์. (2561). ระบบประชาธิปไตยตัวแทนแบบกึ่งประธานาธิบดีตามรัฐธรรมนูญ ฝรั่งเศสสาธารณรัฐที่ห้า. วารสารศาลรัฐธรรมนูญ, 20(58), 84.
- นนทิวรรณ สามัญบุตร. (2562). แผนยุทธศาสตร์ความมั่นคงของญี่ปุ่น ต่ออาเซียนสมัยอาเบะ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย].
- นรุตม์ เจริญศรี. (2556). ทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ. คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์.
- นันทิยา ทองคณารักษ์. (2561). การเปิดเสรีในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก: ทำที่ของไทยและอาเซียน. เอกสารวิเคราะห์สถานการณ์ยุทธศาสตร์และความมั่นคง, 1. (ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบัน วิชาการป้องกันประเทศ)
- บาลาจี จันทราโมฮัน. (2019). การขยายแผนการเชิงยุทธศาสตร์ของอินเดีย ในหมู่เกาะแปซิฟิก. Indo-Pacific Defense Forum. Retrieved 10 May 2021 from <https://ipdefenseforum.com/th/2019/04/การขยายแผนการเชิงยุทธศ/>
- ประกฤษส์ เทพชาติ. (2556). นโยบายต่างประเทศของสหรัฐฯ ต่อภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในสมัย รัฐบาล Barack Obama.
- ปิติ ศรีแสงนาม. (2019). ถอดบทเรียน 70 ปี สาธารณรัฐประชาชนจีน: จากศตวรรษแห่งความอับยศอดสูสู่ China Corp. Retrieved 10 May 2021 from <https://thestandard.co/70th-anniversary-of-the-peoples-republic-of-china/>
- พงศ์เพ็ญ ศกุนตาทัย. (2524). การเมืองในประเทศฝรั่งเศส (ประทุมพร วัชรเสถียร, Ed.).
- พศวีร์ เทียบคุณ. (2548). บทบาททางการเมืองของเต็ง เสี่ยวผิง ค.ศ. 1949-1997 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ].

วรรณภา ตีระสังขะ. (2562). ฝรั่งเศส สาธารณรัฐ รัฐธรรมนูญ โครงสร้างสถาบันการเมืองการปกครอง
คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ศุภมิตร ปิติพัฒน์. (2563). เยอรมนีกับยุทธศาสตร์อินโด-แปซิฟิก. โพสต์ทูเดย์. Retrieved 29 June
2021 from <https://www.posttoday.com/politic/columnist/636834>

สมเกียรติ โอสธสภา. (2536). จีน ขุมทองของนักลงทุน. สำนักพิมพ์สมสมัย.

สุนนา วงศ์ชีวสุทธิ์. (2562). นโยบายต่างประเทศของฝรั่งเศสในสมัยจักรพรรดินโปเลียนที่ 3 (ค.ศ.1856-
1870) มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สุรชาติ บำรุงสุข. (29 กุมภาพันธ์ 2563). โลก 2020 : ความต่อเนื่องและความเปลี่ยนแปลง. มติชนสุด
สัปดาห์.

สุรชาติ บำรุงสุข. (2557). *Soft Power*. สำนักข่าวกรองแห่งชาติ.

อาจารย์ ถาวรมาศ. (2562). นโยบายความมั่นคงทางทะเลของยุโรปในเอเชีย. Retrieved 12 เมษายน
2564 from <https://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/648192>

อุทัยพรรณ พรหมชาติแก้ว. (2559). การเป็นสมาชิกของอิตาลีในสหภาพยุโรป วิฤตพหุนี้สาธารณะและ
ความเป็นไปได้ของอิตาลีที่จะออกจากสหภาพยุโรป. วารสารยุโรปศึกษา, 24(1).

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	รัชพนธ์ พิระพล
วัน เดือน ปี เกิด	11 พฤศจิกายน 2533
สถานที่เกิด	เชียงใหม่
วุฒิการศึกษา	สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาฝรั่งเศส จากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในปี พ.ศ. 2556

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY